

NAJvyšší
SPRÁVNÝ SÚD
SLOVENSKEJ REPUBLIKY

NAJvyšší SÚD
SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Konkurz a reštrukturalizácia v civilnom sporovom a v súdnom správnom konaní

ZBORNÍK PREZENTÁCIÍ A POUŽITEJ JUDIKATÚRY

SYMPOZIUM
NAJVYŠŠIEHO SÚDU SLOVENSKEJ REPUBLIKY A NAJVYŠŠIEHO
SPRÁVNEHO SÚDU SLOVENSKEJ REPUBLIKY

**KONKURZ A REŠTRUKTURALIZÁCIA V
CIVILNOM SPOROVOM
A V SÚDNOM SPRÁVNOM KONANÍ**

ZBORNÍK PREZENTÁCIÍ A POUŽITEJ JUDIKATÚRY

BRATISLAVA
2026

© Autori

Editor: JUDr. Andrea Moravčíková, PhD.

Za obsah a jazykovú úpravu príspevkov zodpovedajú autori.

Vydavateľ: Najvyšší správny súd Slovenskej republiky

Bratislava 2026

1. vydanie

ISBN 978-80-975287-3-7

Obsah

Úvod	5
Insolvenčné konania – vybrané problémy prof. JUDr. Milan Ďurica, PhD.	9
Vybrané otázky prelínania sa konkurzu a katastra nehnuteľností JUDr. Marián Fečík	45
Zápisy do katastra nehnuteľností v kontexte konkurzu a reštrukturalizácie JUDr. Ivana Nemčeková	58
Verejnoprávne pohľadávky v konkurze a reštrukturalizácii v správnom súdnictve Mgr. Michal Novotný	76
Právne postavenie pohľadávok podľa verejného práva v insolvenčných konaniach JUDr. Andrea Moravčíková, PhD.	94
Rešerše a prehľady judikatúry (spracované Oddelením dokumentácie, analytiky a komparatistiky Najvyššieho súdu Slovenskej republiky)	
Súbeh určovacích žalôb o vlastnícke právo a excindačných žalôb v insolvenčnom konaní - vybrané otázky prepojenia katastra nehnuteľností s konkurzným a reštrukturalizačným konaním	119
Právny status pohľadávok verejného práva v insolvenčných konaniach (so zameraním na pohľadávky Sociálnej poisťovne, zdravotných poisťovní a daňové pohľadávky)	138

Úvod

Sympóziu **Konkurz a reštrukturalizácia v civilnom sporovom a v súdnom správnom konaní** sa konalo dňa 13. októbra 2025 v priestoroch Najvyššieho správneho súdu Slovenskej republiky, pričom podujatie bolo už druhým úspešným výsledkom odbornej spolupráce medzi Najvyšším súdom Slovenskej republiky a Najvyšším správnym súdom Slovenskej republiky v spolupráci.

Podujatie bolo koncipované ako odborná platforma na výmenu poznatkov a zjednocovanie pohľadov na vybrané otázky insolvenčného práva presahujúce do civilného sporového a súdneho správneho konania. Ťažiskom príspevkov boli najmä praktické dopady konkurzu a reštrukturalizácie na uplatňovanie a presadzovanie subjektívnych práv, otázky procesnej prípustnosti a účelnosti určovacích a vylučovacích žalôb, ako aj vzťah prejudiciálneho posúdenia k rozhodovacej činnosti súdov v paralelne prebiehajúcich konaniach. V centre pozornosti stáli tiež témy týkajúce sa „vkladuschopnosti“ listín, vzájomného prerušenia konaní, kauzálnej príslušnosti súdov, určenia okamihu vzniku pohľadávok na účely insolvenčných konaní, vymedzenia prednostných pohľadávok a premlčania pohľadávok a ich vymáhania.

Odborný obsah konferencie zabezpečili renomovaní lektori z prostredia vrcholných súdnych autorít a právnej teórie: **prof. JUDr. Milan Ďurica, PhD.** (emeritný sudca), **JUDr. Marián Fečík** (sudca Najvyššieho správneho súdu Slovenskej republiky), **JUDr. Andrea Moravčíková, PhD.** (sudkyňa Najvyššieho súdu Slovenskej republiky), **JUDr. Ivana Nemčeková** (sudkyňa Najvyššieho súdu Slovenskej republiky) a **Mgr. Michal Novotný** (sudca Najvyššieho správneho súdu Slovenskej republiky).

Program konferencie otvoril podpredseda Najvyššieho správneho súdu Slovenskej republiky **JUDr. Marián Trenčan**, ktorý v úvodnom vystúpení rámcovo vymedzil význam odbornej diskusie pre aplikačnú prax a potrebu metodického zjednocovania pri riešení situácií, v ktorých sa účinky insolvenčných konaní prejavujú naprieč jednotlivými druhmi súdnych konaní. Následne prof. JUDr. Milan Ďurica, PhD. poskytol úvod do diskusie so zameraním na systémové súvislosti konkurzu a reštrukturalizácie a na otázky, ktoré v praxi generujú opakované interpretačné spory.

Prvý odborný blok bol vedený formou moderovanej diskusie a zamerail sa na **súbeh žalôb o určenie vlastníckeho práva a excindačných (vylučovacích) žalôb v insolvenčnom konaní**, vrátane vybraných otázok prelínania sa **katastra nehnuteľností** s konkurzom a reštrukturalizáciou. Lektorsky sa na ňom podieľali JUDr. Marián Fečík a JUDr. Ivana Nemčeková, pričom diskusiu moderovala JUDr. Anita Filová, sudkyňa Najvyššieho správneho súdu Slovenskej republiky. Osobitný akcent bol kladený na hranice a účel jednotlivých žalobných typov, na ich procesné predpoklady a na praktické dôsledky ich uplatnenia pre správu a speňaženie majetku podliehajúceho insolvenčnému režimu, ako aj pre právnu istotu účastníkov konaní v nadväzujúcich sporoch.

Druhý odborný blok sa sústredil na **právne postavenie pohľadávok podľa verejného práva v insolvenčných konaniach**, so špecifickým dôrazom na pohľadávky **Sociálnej poisťovne**,

zdravotných poisťovní a daňové pohľadávky. Tento tematický okruh bol spracovaný v lektorskom tandeme JUDr. Andrea Moravčíková, PhD. A Mgr. Michal Novotný, pričom moderovanie zabezpečil JUDr. Marián Trenčan. Diskusia reflektovala potrebu presného vymedzenia vzniku, poradia a uplatniteľnosti verejnoprávnych pohľadávok v insolvenčnom prostredí, ako aj ich presah do procesných postupov v konaniach, v ktorých sa prejednávajú otázky verejného práva pred správnymi súdmi.

Záverom možno konštatovať, že konferencia bola obsahovo zacielená na praktické, opakovane sa vyskytujúce otázky, pri ktorých je pre rozhodovaciu činnosť súdov rozhodujúca jednotnosť výkladu a predvídateľnosť procesných postupov. Prepojenie civilného sporového a súdneho správneho konania s účinkami konkurzu a reštrukturalizácie vyžaduje citlivé vyvažovanie ochrany práv veriteľov, dlžníka a tretích osôb, ako aj zohľadnenie osobitostí verejnoprávnych nárokov. Príspevky a odborná diskusia prezentované na tomto podujatí tak predstavujú relevantný podklad pre ďalší rozvoj judikatúry a aplikačnej praxe v oblasti insolvenčného práva a jeho procesných presahov, a zároveň vytvárajú prirodzený rámec pre zborník príspevkov, ktorý nadväzuje na odborné témy otvorené a rozpracované v rámci jednotlivých blokov konferencie.

Diskusia k prvej časti sympózia

Úvodná diskusia bola moderovaná profesorom Milanom Ďuricom a tematicky nadväzovala na predchádzajúce prezentácie o vzťahu vylučujúcich a určovacích žalôb. Väčšina diskutujúcich sa priklonila k názoru, že vylučovacia žaloba má podľa ustálenej judikatúry prednosť pred žalobou určovacou. Napriek tomu bolo explicitne poukázané na okolnosti, v ktorých výklad tejto zásady nemusí byť jednoznačný. Profesor Ďurica upozornil na fakt, že dôraz na prioritu vylučovacej žaloby nie je absolútny, pričom v špecifických prípadoch môže byť naopak uprednostnená žaloba určovacia.

Správcovia konkurznej podstaty deklarovali, že v prípadoch nejasného vlastníctva majetku úpadcu preferujú jeho zápis do konkurznej podstaty s poznámkou o jeho spornosti, čím uprednostňujú ochranu primárnych záujmov veriteľov. Zástupkyňa Úradu geodézie, kartografie a katastra SR priblížila aplikačnú prax, podľa ktorej katastrálne orgány zapisujú majetok aj na základe súpisu konkurznej podstaty, pričom účastníci konania voči týmto zápisom spravidla nepodávajú odvolania.

Z radov Správneho súdu v Bratislave odznela výhrada týkajúca sa procesných ťažkostí pri malom konkurze, kde absentuje schôdza veriteľov. V dôsledku tejto absencie nemôžu správne súdy postupovať podľa § 47 ods. 4 zákona o konkurze a reštrukturalizácii. Viacerí účastníci reflektovali, že nielen § 47, ale aj ďalšie ustanovenia zákona o konkurze a reštrukturalizácii nezohľadňujú špecifiká správneho súdneho konania, čo spôsobuje nejasnosti v ich aplikácii.

Diskusia k druhej časti sympózia

Druhú diskusnú časť opätovne otvoril profesor Ďurica a tematicky ju zameral na problematiku okamihu vzniku pohľadávok, ktorá bola rozoberaná v rámci druhej série prednášok. Poukázal na nejednotnosť názorov v judikatúre najvyšších súdov v tejto otázke. Zástupkyňa finančného

riadiťstva upozornila na špecifické aplikačné problémy, ktoré sa môžu vyskytnúť pri vzniku pohľadávok ex lege.

Podľa viacerých účastníkov diskusie orgány verejnej správy často pristupujú k vyrubovaniu pohľadávok s výrazným časovým odstupom, niekedy až po uplynutí niekoľkých rokov od vzniku pohľadávky, čo výrazne komplikuje priebeh konkurzného konania a môže viesť k nerovnému postaveniu jednotlivých veriteľov. Zástupkyňa finančného riadiťstva obhajovala takýto postup odvolávajú sa na objektívne skutočnosti, ktoré zohľadnil aj zákonodarca v podobe niekoľkoročných lehôt na dodatočné vyrubovanie pohľadávok.

Diskusia sa následne sústredila na výklad pojmu uvedeného v § 87 zákona o konkurze a reštrukturalizácii, konkrétne pohľadávok vzniknutých počas konkurzu „v súvislosti s prevádzkovaním podniku“. Väčšina diskutujúcich zastávala názor, že zákonodarca mal na mysli sústavnú prevádzkovú činnosť, pričom v praxi je táto činnosť v prevažnej väčšine prípadov značne obmedzená alebo úplne absentuje.

Pripísateľnosť sankcií správcovi konkurznej podstaty

V záverečnej diskusnej časti bola otvorená otázka, či je správca konkurznej podstaty zodpovedný za sankcie, ktoré mu môžu byť uložené aj po ukončení konkurzu. Správcovia konkurzných podstát upozornili na prípadové situácie, v ktorých im daňové úrady dodatočne vyrubujú daň, hoci správca je zodpovedný výlučne za správu počas existencie konkurzného konania. Podľa názoru správcov by voči správcovi mal byť uplatňovaný len nárok na náhradu škody, zatiaľ čo ostatné nároky by mali smerovať k samotnej konkurznej podstate alebo priamo k dlžníkovi.

Správcovia konkurznej podstaty zároveň poukázali na problém splnenia povinnosti podania daňového priznania v prípade sporných účtovných záznamov subjektu v konkurze; ak správca priznanie nepodá, vystavuje sa riziku uloženia pokuty zo strany daňového úradu. V rámci diskusie preto zaznela požiadavka na úpravu právnej regulácie v tejto oblasti.

Obsah predkladaného zborníka

Predkladaný zborník nadväzuje na odborný program konferencie a je koncipovaný tak, aby čitateľovi poskytol ucelený a verifikovateľný obraz o problematike konkurzu a reštrukturalizácie v jej procesných presahoch do civilného sporového a správneho súdneho konania. Jeho obsah tvorí jednak súbor prezentácií jednotlivých príspevkov prednesených na konferencii, jednak sprievodné odborné materiály vo forme rešerší judikatúry, ktoré tematicky korešpondujú s prednesenými vystúpeniami a zároveň vychádzajú z rozhodovacej činnosti Najvyššieho súdu Slovenskej republiky a Najvyššieho správneho súdu Slovenskej republiky.

Rešerše judikatúry sú zostavené s cieľom posilniť praktickú použiteľnosť zborníka a umožniť čitateľovi bezprostrednú orientáciu v nosných právnych záveroch, o ktoré sa prednesené príspevky opierali. Obsahujú podstatné výňatky z vybraných rozhodnutí, poukaz na relevantnú prejudikaturu a systematicky spracované odkazy na právne normy, ktoré boli v daných veciach aplikované, resp. interpretované. V tomto rozsahu rešerše nepredstavujú iba ilustračný doplnok,

ale metodický nástroj, ktorý umožňuje sledovať kontinuitu rozhodovacej praxe a overiť vecný základ uvádzaných argumentov.

Zborník týmto spôsobom spája rovinu odborného výkladu s rovinou judikatúrneho podkladu. Čitateľovi ponúka nielen systematizované spracovanie jednotlivých tém v podaní autorov príspevkov, ale aj prehľad rozhodnutí a právnych východísk, z ktorých prednesené príspevky vychádzali a ktoré sú zároveň významné pre jednotnosť výkladu a predvídateľnosť aplikácie práva v aplikačnej praxi.

Zborník redakčne pripravila a k rozhodnutiam pripojila poznámky JUDr. Andrea Moravčíková, PhD., pričom vychádzala z rešerší a prehľadov judikatúry spracovaných Oddelením dokumentácie, analytiky a komparatistiky Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, reflektujúc stav aktuálnej judikatúry NS SR k augustu 2025.

Insolvenčné konania – vybrané problémy

Úvod do problematiky
Prof. JUDr. Milan Ďurica. PhD.

Stručná charakteristika insolvenčného práva

Pre predpisy insolvenčného práva je typická ich hybridná povaha, pretože obsahujú hmotnoprávne a procesnoprávne normy, ktoré výrazne zasahujú do práva súkromného aj práva verejného.

Základnou funkciou insolvenčného práva je usporiadanie majetkových pomerov dlžníka, ktorý je v úpadku a pomerné uspokojenie pohľadávok veriteľov.

Uhradzovacia funkcia a záujem veriteľov na uspokojení pohľadávok veriteľov je výrazne potlačená v oddlžovacom konkurze. Tu je neproporcionálne zvýhodnený dlžník na ujmu veriteľov.

Insolvenčné konanie ako konanie základné a exekučné

V zásade každé insolvenčné konanie, s výnimkou konania o určenie splátkového kalendára, nahrádza konanie:

- základné,
- exekučné (určitá modifikácia je u reštrukturalizačného konania).

Z týchto dôvodov majú insolvenčné konania prednosť pred ostatnými základnými a exekučnými konaniami, ak sa týkajú majetku, ktorý podlieha insolvenčnému konaniu.

K tomu pristupuje princíp absolútnej koncentrácie, ktorý zabezpečuje, aby sa všetky sporné otázky ohľadne pohľadávky veriteľov a majetku dlžníka alebo aj tretích osôb, vyriešili v rámci insolvenčných konaní a pokiaľ to nie je možné, tak sa musia vyriešiť v rámci incidenčných konaní na konkurznom súde.

Substitúcia základných konaní

Základné konania ohľadne pohľadávok, ktoré sa uspokojujú v insolvenčných konaniach sa prerušujú alebo zastavujú.

Veriteľ, ktorý chce byť uspokojený z majetku dlžníka, voči ktorému sa vedie insolvenčné konanie, nemá inú možnosť, iba si prihlásiť pohľadávku právne relevantnou formou v insolvenčnom konaní. (Neplatí to pre konanie o určenie splátkového kalendára).

Pohľadávka veriteľa sa verifikuje osobitným spôsobom. Ak ju nepoprie správca alebo veriteľ, v oddlžovacom konkurze a v malom konkurze len veriteľ, pohľadávka je zistená a môže sa uspokojovať, aj keby podľa hmotného práva nebola oprávnená.

Na strane druhej, správca alebo veriteľ môže poprieť akúkoľvek pohľadávku, aj takú, ktorá je judikovaná, alebo pre ňu svedčí iný exekučný titul.

Substitúcia exekučných konaní

Zoznam pohľadávok v klasickom konkurze a v reštrukturalizácii je po skončení týchto konaní exekučným titulom.

V reštrukturalizácii a v oddlžovacom konkurze je neprihlásená pohľadávka nevykonateľná.

Substitúcia exekučných konaní

V klasickom konkurze, v malom konkurze a v oddlžovacom konkurze dochádza k speňaženiu majetku dlžníka, prípadne aj majetku tretích osôb, ak ich majetok podlieha konkurzu, a k pomernému uspokojeniu pohľadávok veriteľov.

Z týchto dôvodov sa exekučné a iné obdobné vykonávacie konania v dôsledku insolvenčných konaní zastavujú.

V reštrukturalizácii sa pohľadávky veriteľov zásadne uspokojujú z výsledkov podnikateľskej činnosti dlžníka.

Kategorizácia insolventných konaní

1. Konkurz:

- klasický,
- *finančných inštitúcií,*
- *na základe trestu o prepadnutí majetku.*
- malý,
- oddlžovací,

2. Reštrukturalizácia

3. Konanie o určenie splátkového kalendára

I. časť

Vylučovacia žaloba *versus* určovacia žaloba

Vylučovacia žaloba a jej priorita

Ak v je konkurze majetok zapísaný do súpisu, tretia osoba nemôže dosiahnuť jeho vylúčenie a zabrániť jeho speňaženiu určovacou žalobou.

Ak nedôjde k vylúčeniu majetku zo súpisu, správca je oprávnený speňažiť majetok tretej osoby, aj keď by inak nemal podliehať konkurzu a bol by vo vlastníctve tretej osoby.

Ak je kupujúci *bona fidei*, *KR* prelamuje zásadu *nemo plus iuris...*
Kupujúci pri odplatnom prevode veci zapísanej do súpisu nadobudne vlastnícke právo aj vtedy, keď úpadca nebol vlastníkom tejto veci, ibaže vedel alebo musel vedieť, že úpadca alebo tretia osoba, ktorej majetok zabezpečuje záväzok úpadcu, nie je vlastníkom veci (§ 93 KR).

Je určovacia žaloba prípustná?

1. modalita

Určovacia žaloba je podaná skôr a následne je vyhlásený konkurz. Správca zapíše do súpisu aj majetok, ktorý je predmetom určovacej žaloby. Tretia osoba musí podať žalobu o vylúčenie zo súpisu. *(Uvažujeme o nehnuteľnostiach zapísaných na LV úpadcu a zapísaných v konkurznej podstate. Mohlo by ísť aj o nehnuteľnosti, ktoré nie sú zapísané na LV.)*

Aký je právny osud určovacej žaloby?

Podľa § 47 ods. 1 KR, ak tento zákon neustanovuje inak, vyhlásením konkurzu sa prerušujú všetky súdne a iné konania, ktoré sa týkajú majetku podliehajúceho konkurzu patriaceho úpadcovi.

K možnému súbehu vylučovacej a určovacej žaloby

- zápis majetku do súpisu vytvára vyvrátiteľnú domnienku, že ide o majetok úpadcu aj u majetku, ktorý by nebol zapísaný na LV v prospech úpadcu.
- ide o majetok , ktorý podlieha konkurzu, a preto sa toto konanie *ex lege* prerušuje.

Správca môže dať súhlas na pokračovanie v konaní o určenie vlastníctva a stane sa účastníkom konania namiesto úpadcu. Ak nedá súhlas , správca a dá ho úpadca v konaní sa pokračuje s pôvodnými sporovými stranami

Ak na výzvu súdu nedá súhlas správca a ani úpadca, súd zastaví konanie o určenie vlastníctva.

K možnému súbehu vylučovacej a určovacej žaloby

2. modalita:

Je možné podať po vyhlásení konkurzu určovaciu žalobu ohľadne majetku, ktorý je zapísaný do súpisu konkurznej podstaty?

Podľa § 47 ods. 3 KR, súdne a iné konania, ktoré sa týkajú majetku podliehajúceho konkurzu patriaceho úpadcovi, možno po vyhlásení konkurzu začať len na návrh správcu, návrhom podaným voči správcovi v súlade s týmto zákonom alebo z podnetu orgánu príslušného na konanie, pričom účastníkom konania namiesto úpadcu je správca.

K možnému súbehu vylučovacej a určovacej žaloby judikatúra

Judikát: Sama skutočnosť, že prebieha konanie o (excindačnej) žalobe na vylúčenie veci zo súpisu konkurznej podstaty, nezakladá bez ďalšieho nedostatok naliehavého právneho záujmu žalobcu [§ 80 písm. c) O.s.p.] na určení, že je vlastníkom tejto veci.

Poznámka: Otázka naliehavého právneho záujmu je sekundárna. Primárne sa musí riešiť prípustnosť tejto žaloby podľa KR, ktorý je v postavení *lex specialis*.

Argumenty proti prípustnosti určovacej žaloby

Prečo v zásade nie je vylučovacia žaloba prípustná:

- Vylúčenie zapísaného majetku je možné dosiahnuť len vylučovacou žalobou – je to jediná efektívna a dovolená ochrana práv tretej osoby proti neoprávnenému zápisu.
- Tretia osoba v zásade nemá dôvod na podanie určovacej žaloby vzhľadom na právne účinky zápisu majetku do súpisu.
- Vylučovacia žaloba sa v plnom rozsahu riadi CSP vrátane riadnych a mimoriadnych opravných prostriedkov (nejde o skrátené konanie v rámci konkurzného konania bez možnosti opravných prostriedkov).

Argumenty proti prípustnosti vlastníckej žaloby

Tretia osoba si môže vo vylučovacom konaní uplatniť všetky námietky na vylúčenie majetku zo súpisu, ktoré budú založené predovšetkým na vlastníckom práve.

Ak dosiahne vylúčenie majetku a bude potrebovať vkladu schopnú listinu, môže následne podať určovaciu žalobu, pretože majetok nebude patriť do konkurznej podstaty a môže viesť spor proti úpadcovi.

Tretia osoba by musela preukázať „mimoriadne dôvody“ aby preukázala naliehavý právny záujem na podaní určovacej žaloby počas insolvenčného konania.

Závery

1.

Určovacia žaloba podaná proti úpadcovi pred vyhlásením konkurzu: vyhlásením konkurzu sa konanie prerušuje. Ďalšia aktivita je na správcovi a sekundárne na dlžníkovi. V prípade ich pasivity sa konanie zastavuje. Ak dá súhlas na pokračovanie správca, konanie pokračuje so správcom, ak dá súhlas dlžník konanie pokračuje s dlžníkom. V takom prípade by mal súd konanie o vylúčenie veci zo súpisu prerušiť.

2.

Po vyhlásení konkurzu je vlastnícka žaloba v zásade neprípustná.

Závery

3.

Ak konkurzný súd vylúči vec zo súpisu, tretia osoba môže podať vlastnícku žalobu a musí preukazovať existenciu naliehavého právneho záujmu.

4.

Ak konkurzný súd nevylúči vec zo súpisu, všeobecný súd by nemal pripustiť určovaciu žalobu, ak vylučovacia žaloba bola podaná na základe vlastníckeho práva.

5.

Ak všeobecný súd pripustí určovaciu žalobu a ak sa niektoré konanie nepreruší:

- ako riešiť rozdielne rozhodnutia?
- v prospech vlastníka?

II. časť

**Vznik práva na plnenie (na pohľadávku)
podľa predpisov verejného práva**

Právne postavenie veriteľov s „pohľadávkami“ podľa predpisov verejného práva

Pohľadávky, ktoré si veritelia uplatňujú v insolvenčných konaniach, môžeme rozdeľovať podľa rôznych kritérií.

Jedným z týchto kritérií je moment vzniku pohľadávky.

Zjednodušene môžeme tieto pohľadávky rozdeliť na:

➤ “staré”

a

➤ “nové”

Účelom insolvenčných konaní je uspokojenie „starých“ pohľadávok, ktoré sa však musia uplatniť právne relevantnou formou a v stanovenej lehote – prihláškou (okrem konania o určenie splátkového kalendára).

Z pohľadu úpadcu (dlžníka) ide o „starý“ a „nový“ dlh (záväzok).

Pohľadávky v konkurze – právna skutočnosť určujúca „starú“ a „novú“ pohľadávku

Klasický konkurz – vyhlásenie konkurzu:

Prihláškou sa prihlasujú pohľadávky, ktoré vznikli do vyhlásenia konkurzu (výnimky: budúce pohľadávky)

Právne relevantnou skutočnosťou je vznik pohľadávky do vyhlásenia konkurzu.

Vyhlásenie konkurzu aktivizuje splatnosť pohľadávok, ktorá je inak právne irelevantná.

Právne dôsledky neprihlásenia pohľadávky: pohľadávka sa nemôže uspokojiť v konkurze.

Pohľadávky, ktoré vznikli po vyhlásení konkurzu– pohľadávky proti podstate, sa môžu uplatňovať akýmkoľvek spôsobom (v 87KR sú aj „staré“ pohľadávky).

Pohľadávky v malom a oddlžovacom konkurze – právna skutočnosť určujúca „starú“ a „novú“ pohľadávku

Malý konkurz – vyhlásenie malého konkurzu

Prihláškou sa prihlasujú pohľadávky, ktoré vznikli pred rozhodujúcim dňom – pred kalendárnym mesiacom, v ktorom bol vyhlásený konkurz.

Právne relevantnou skutočnosťou je vznik pohľadávky a vyhlásenie malého konkurzu.

Právne dôsledky neprihlásenia pohľadávky: pohľadávka sa nemôže uspokojiť v konkurze.

Oddlžovací konkurz – vyhlásenie konkurzu

Prihláškou sa prihlasujú pohľadávky, ktoré vznikli pred rozhodujúcim dňom – pred kalendárnym mesiacom, v ktorom bol vyhlásený konkurz.

Právne relevantnou skutočnosťou je vznik pohľadávky a vyhlásenie oddlžovacieho konkurzu.

Právne dôsledky neprihlásenia: pohľadávka sa stáva nevymáhateľnou.
V obidvoch prípadoch splatnosť pohľadávok nastáva až podaním prihlášky.

Pohľadávky v reštrukturalizácii– právna skutočnosť určujúca „starú“ a „novú“ pohľadávku

Reštrukturalizácia – začatie reštrukturalizačného konania

- Prihláškou sa prihlasujú pohľadávky, ktoré vznikli do začatia reštrukturalizačného konania.

Právne relevantnou skutočnosťou je začatie reštrukturalizačného konania (nie povolenie reštrukturalizácie) a vznik pohľadávky.

Právne dôsledky neprihlásenia pohľadávky:

Pohľadávka sa stáva nevymáhateľnou + nevymáhateľnosť zabezpečovacieho práva, ak reštrukturalizačný plán bude potvrdený.

- Prihlásením pohľadávky sa pohľadávka nestáva splatnou.

Vznik pohľadávky–pokus zákonodarcu

§ 120 ods. 2 KR:

Vznikom pohľadávky zo súkromnoprávneho vzťahu sa rozumie okamih vzniku práva na plnenie podľa § 488 OZ bez ohľadu na to, či už nastal čas plnenia.

Vznikom pohľadávky z verejnoprávneho vzťahu sa rozumie okamih, keď dlžník bol prvýkrát oprávnený plniť takúto pohľadávku.

Vznik pohľadávky podľa predpisov súkromného práva sa musí určovať podľa príslušného hmotného práva a právnej skutočnosti, z ktorej pohľadávka vznikla (napr. zmluva). Rozhodnutia súdov znejúcich na finančné plnenie majú v zásade deklaratórny účinok.

Vznik pohľadávky?

- Definícia zákonodarcu ohľadne vzniku pohľadávky zo súkromnoprávneho vzťahu je postavená na práve veriteľa na plnenie.
- Pri pohľadávke z verejnoprávneho vzťahu je postavená na práve dlžníka plniť.
- Vznik povinnosti pohľadávky podľa predpisov verejného práva?
- Právna povaha rozhodnutí správnych orgánov?
- Pôvodná judikatúra najvyšších súdnych autorít priznávala rozhodnutiam správnych orgánov zásadne konštitutívny účinok.

Vznik pohľadávky podľa judikatúry

Pre vznik pohľadávky podľa predpisov verejného práva je potrebné určiť, či pohľadávka vzniká:

- *ex lege,*
- *na základe rozhodnutia správneho orgánu,*
- *na základe inej právnej skutočnosti.*

Právne relevantné je určenie, či rozhodnutie správneho orgánu má účinky:

- deklaratórne (určuje len výšku pohľadávky),
- konštitutívne.

Výhrady voči konštitutívnym účinkom: možnosť časovo si určovať vznik pohľadávky, a tým jej určiť výhodnejší právny režim uspokojenia.

Vznik pohľadávky *ex lege* – vývoj judikatúry (sankčný úrok z daňového nedoplatku)

V súvislosti s reštrukturalizáciou dlžníka ako daňového subjektu nie je možno považovať sankčný úrok za samostatný daňový nedoplatok, ale tento zdieľa osud dane s tým, že ako každá peňažná *sankcia vzniká zo zákona z titulu deliktuálnej zodpovednosti daňového subjektu po márnom uplynutí zákonnej lehoty.*

Kasačný súd má za zrejmé, že na vznik nároku na sankčný úrok je rozhodujúci vznik daňového nedoplatku. V danom prípade sa vznik daňového nedoplatku viaže na **nezaplatenie dane v lehote splatnosti, preto uplynutím lehoty splatnosti vznikla daňová pohľadávka** (26. 09. 2009), z ktorej správca dane vyrúbil sankčný úrok.

Na dôvažok kasačný súd uvádza, že nakoľko daňová pohľadávka, z ktorej bol vyrubený sankčný úrok, vznikla **až po začatí reštrukturalizačného konania**, správca dane nemal povinnosť prihlásiť daňovú pohľadávku a mohol využiť možnosť započítania daňovej pohľadávky voči sťažovateľovi.

Najvyšší súd SR, 10Sžfk/61/2018

Najvyšší súd SR 1Vs/3/2020 – právna povaha rozhodnutia správneho orgánu – vznik pohľadávky

Možno preto uzavrieť, že daňová pohľadávka na úrokoch z omeškania vzniká na základe zákona a pri poznaní výšky splatnej dane, dňa jej splatnosti a doby trvania omeškania je táto pohľadávka kvantifikovateľná ku ktorémukoľvek dňu omeškania bez toho, aby bola rozhodnutím správcu dane vyrubená. Právny dôvod i výška takejto pohľadávky pre účely jej prihlásenia v reštrukturalizačnom konaní sú správcovi dane ako veriteľovi známe, a preto skutočnosť, že úroky z omeškania neboli vyrubené rozhodnutím, nebráni správcovi dane ich vyčísleniu až do dňa začatia reštrukturalizačného konania a prihláseniu tejto pohľadávky v uvedenom konaní.

Rozhodnutie o vyrubení úrokov z omeškania predstavuje autoritatívne potvrdenie výšky pohľadávky a určenie dňa jej splatnosti, pričom má deklaratórnu povahu a slúži predovšetkým na ďalší postup správcu dane pre prípad jej vymáhania.

Najvyšší súd SR 1Vs/3/2020 – ktoré pohľadávky sa prihlasujú ?

Z odôvodnenia:

Existencia insolvenčného procesu vo forme reštrukturalizácie rozdeľuje v zmysle § 120 zák. č. 7/2005 Z. z. záväzky dlžníka voči veriteľom na dve kategórie, a to na

a) predreštrukturalizačné pohľadávky (§ 120 ods. 1 zák. č. 7/2005 Z. z.)

b) reštrukturalizačné, resp. prednostné pohľadávky (§ 120 ods. 2 zák. č. 7/2005 Z. z.), čo sa prostredníctvom § 158 Daňového poriadku, resp. § 95 zák. č. 511/1992 Zb. preberá.

Na predreštrukturalizačné pohľadávky, t. j. na pohľadávky, ktorých vznik sa viaže na splnenie zákonných, resp. zmluvne-zákonných podmienok v čase pred povolením reštrukturalizácie, sa striktne viaže proces ich prihlásenia.

vznik pohľadávky (penále z poistného)

Možno preto uzavrieť, že penále upravené v zákone č. 461/2003 Z. z. predstavuje z právneho predpisu vyplývajúci dôsledok porušenia povinnosti uhradiť poistné (a povinné príspevky) riadne a včas. Vzniká v každom prípade oneskorenej platby poistného (a povinných príspevkov). Pohľadávka na penále vzniká na základe zákona a pri poznaní výšky poistného a povinných príspevkov, dňa jeho splatnosti, doby trvania omeškania a percentuálnej sadzby, ktorá v danom prípade vyplýva priamo zo zákona, je táto pohľadávka určiteľná čo do svojej výšky ku ktorémukoľvek dňu omeškania bez toho, aby bola striktné formalizovaným postupom vyúsťujúcim do vydania rozhodnutia zo strany Sociálnej poisťovne aj predpísaná.

Skutočnosť, že penále nebolo predpísané rozhodnutím, nebráni Sociálnej poisťovni jeho riadnemu vyčísleniu a prihláseniu v podobe pohľadávky v reštrukturalizačnom konaní. Bez rozhodnutia o predpísaní penále dlžník nemá sankcionovateľnú právnu povinnosť penále zaplatiť, avšak v prípade dopadu účinkov zákona č. 7/2005 Z. z. na konkrétny prípad podľa názoru súdu niet prekážky, ktorá by bránila Sociálnej poisťovni uplatneniu takejto pohľadávky prihláškou v reštrukturalizačnom

Vznik a splatnosť pohľadávky ?

ZSR 6/2021–73: Pohľadávkou proti podstate je aj pohľadávka Sociálnej poisťovne na poistnom za poistné obdobie pred vyhlásením konkurzu, ak jej splatnosť nastala až po vyhlásení konkurzu (splatnosť nastáva v zásade v deň určený na výplatu príjmu).

*(Z odôvodnenia: Zamestnávateľ (úpadca) sa nemôže stať dlžníkom poisťovne skôr, než mu vznikne povinnosť zaplatiť a odvieť poistné, teda pred ním určeným dňom na výplatu príjmov, ktorým bol v prejednávanej právnej veci 16. január 2017, čo bolo po dni, kedy nastali účinky vyhlásenia konkurzu na majetok úpadcu spoločnosti).
(II. ÚS 252/2021)*

Vznik a splatnosť pohľadávky – argumentácia podľa § 122 ZKR (poistné – iný názor) NSS SR 9SŽsk/31/2021

Uplynutím kalendárneho mesiaca, ktorý je rozhodujúcim obdobím (§ 139 ods. 1 cit. zák.), zamestnávateľ je v zásade schopný ustáliť, či zamestnanec bol alebo nebol poistencom, vie zistiť výšku jeho vymeriavacieho základu (spravidla mzda v pracovnom pomere, ktorá je podľa § 129 Zákonníka práce zásadne splatná pozadu za mesačné obdobie), a dokáže z neho podľa § 129 ods. 1 zákona č. 461/2003 Z. z. vypočítať poistné. Z uvedeného tak podľa kasačného súdu možno uzavrieť, že zamestnávateľ je oprávnený splniť svoju povinnosť odvieť (zaplatiť) poistné, ktoré platí sám, a ktoré platí jeho zamestnanec podľa § 141 ods. 1 a 2 zákona č. 461/2003 Z. z., v prvý deň po uplynutí kalendárneho mesiaca, ktorý je rozhodujúcim obdobím na určenie vymeriavacieho základu jeho zamestnancov (§ 139 ods. 1 a 3 cit. zák.).

Podľa už citovaného § 120 ods. 2 poslednej vety zákona č. 7/2005 Z. z. tak týmto prvým dňom (nasledujúceho) kalendárneho mesiaca vzniká pohľadávka žalovanej na zaplatenie takého poistného za príslušný (predchádzajúci) kalendárny mesiac.

Vznik a splatnosť pohľadávky – argumentácia podľa § 122 ZKR (poistné – iný názor)

Na rozdiel od názoru žalovanej, kasačný súd nepovažuje okolnosť, že podľa § 143 ods. 1 a 2 zákona č. 461/2003 Z. z. je poistné splatné až ôsmy deň nasledujúceho kalendárneho mesiaca, resp. až v deň určený na výplatu príjmov, za podstatnú pre posúdenie okamihu vzniku tejto pohľadávky na účely § 120 ods. 2 zákona č. 7/2005 Z. z. Tento okamih je totiž rozhodný len pre vznik práva žalovanej, predpísať poistné podľa § 144 zákona č. 461/2003 Z. z., nie však pre právo platiteľa zaplatiť poistné.

(Reštrukturalizačné konanie začalo s účinkami od 3. 12.2019. Rozhodnutím z 10. 1. 2020 SP predpísala poistné za november 2019. Podľa výkladu podaného v predošlých odsekoch to znamená, že pohľadávka žalovanej na toto poistné podľa § 120 ods. 2 poslednej vety zákona č. 7/2005 Z. z. vznikla uplynutím novembra 2019, teda najneskôr 1. 12. 2019. Táto pohľadávka tak vznikla pred začatím reštrukturalizačného konania.

Ktoré pohľadávky sú z prevádzkovania podniku ?

ZSR 9/2018–94:

Pohľadávky na poistnom na sociálne poistenie za zamestnancov úpadcu v zmysle zákona č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení v znení neskorších predpisov, ktoré vznikli po vyhlásení konkurzu, súvisia s prevádzkovaním podniku počas konkurzu, a preto predstavujú pohľadávky proti všeobecnej podstate v zmysle ust. § 87 ods. 2 písm. i/ zákona č. 7/2005 Z. z. o konkurze a reštrukturalizácii v znení zmien a doplnkov. Platí to aj v prípade, ak zamestnancom úpadcu správca konkurznej podstaty po vyhlásení konkurzu neprideloval žiadnu prácu a tiež, ak správca ukončil so zamestnancami úpadcu pracovný pomer a plynie im výpovedná doba. (Podobne NS SR z 27. októbra 2015, sp. zn. 1Sžso/37/2014).

Ktoré pohľadávky sú z prevádzkovania podniku?

Z odôvodnenia:

- *Dovolací súd sa prikláňa k názoru dovolateľa, ako aj k záveru najvyššieho súdu vyslovenému v rozsudku z 27. októbra 2015, sp. zn. 1Sžso/37/2014, že pojem „ak súvisia s prevádzkovaním podniku počas konkurzu“ je potrebné vykladať v zmysle definície podniku uvedenej v ustanovení § 5 Obchodného zákonníka s tým, že ak správca neuskutočnil relevantné úkony smerujúce k ukončeniu podnikateľskej činnosti úpadcu, dochádza k prevádzkovaniu podniku počas konkurzu.*
- Poznámka: Kategorizácia pohľadávok podľa § 87 ZKR nemôže byť viazaná len na podnik, ale na jeho aktívne prevádzkovanie správcom.

Vznik a splatnosť pohľadávok

Záver:

1. Insolvenčné konania rozlišujú „staré“ a „nové“ pohľadávky“. Táto kategorizácia pohľadávok je právne relevantná pre určenie:
 - a) režimu uspokojovania pohľadávky,
 - b) spôsobu jej uplatnenia v insolvenčnom konaní (staré len „prihláškou“).
2. V jednotlivých insolvenčných konaniach je stanovená právna skutočnosť, podľa ktorej sa pohľadávky delia na „staré“ a „nové“ (vyhlásenie konkurzu, rozhodujúci deň, začatie reštrukturalizačného konania).
3. V každom insolvenčnom konaní je pre určenie právneho režimu pohľadávky právne relevantný moment vzniku pohľadávky a nie jej splatnosť.
4. Pohľadávky zásadne vznikajú na základe zákona, zmluvy, iných právnych skutočností. V týchto prípadoch rozhodnutia orgánov verejnej moci, ktoré ukladajú povinnosť znejúcu na finančné plnenie len vo výnimočných prípadoch majú konštitutívnu povahu.

Vznik a splatnosť pohľadávok

V zásade neobstojí argumentácia správnych orgánov, že si nemôžu určiť výšku pohľadávky:

- v konkurze –§ 47 KR určuje, ktoré konania sa vyhlásením konkurzu neprerušujú,
- v reštrukturalizácii –podľa § 118 sa povolením reštrukturalizácie sa prerušujú len súdne a rozhodcovské konania o pohľadávkach, ktoré sa uplatňujú prihláškou,
- v oddlžovacom konkurze–podľa §167e KR vyhlásenie konkurzu je dôvodom len zastavenie súdneho konania, v ktorom sa uplatňujú pohľadávky určené v § 166a, 166b KR.

Už samotné začatie týchto konaní indikuje správnym orgánom potrebu zistenia výšky pohľadávky.

Ani u mnohých súkromnoprávných pohľadávok nie je známa ich výška (napr. pri škode, bezdôvodnom obohatení, výške kúpnej ceny a pod.). Ich výška sa verifikuje v insolvenčných konaniach

ĎAKUJEM ZA POZORNOST!

Vybrané otázky prelínania sa konkurzu a katastra nehnuteľností

JUDr. Marián Fečík

Odborné sympóziu najvyšších súdov

Najvyšší správny súd Slovenskej republiky

13.10.2025

Co peklo (súpis podstaty) schvátí, to už nenavrátí.

R 91/2018

Titulom pre nakladanie s majetkom úpadcu, vrátane nehnuteľností, je súpis majetku. Ak je určitá nehnuteľnosť spísaná v súpise majetku, tak pri speňažení majetku je dostatočným podkladom pre zápis vlastníckeho práva v katastri nehnuteľností na ďalší subjekt práve súpis majetku. Nie je preto nevyhnutné, aby bol úpadca ako vlastník nehnuteľností v katastri nehnuteľností zapísaný.

Správca konkurznej podstaty nemá naliehavý právny záujem na žalobe o určenie vlastníctva úpadcu k nehnuteľnostiam, ak má za to, že k zápisu vlastníckych práv tretej osoby do katastra nehnuteľností došlo na základe absolútne neplatného právneho úkonu.

rozsudok Najvyššieho súdu SR sp. zn. 4Obdo/21/2017 z 25.4.2018 (zákon č. 7/2005 Z.z.)

Z judikatúry správneho kolégia Najvyššieho súdu SR a Najvyššieho správneho súdu SR vyplývajú dva „okruhy“, kedy samotné zapísanie nehnuteľnosti do súpisu podstaty nemusí „postačovať“ na nakladanie s nehnuteľnosťou. Ide o problematiku:

1. konkurzu a reštitúcie,
2. konkurzu a prevodu nehnuteľnosti.

1. Konkurz a reštitúcia

Posudzovanie bude určované rozdielnou právnou úpravou konkurzu (zákon č. 328/1991 Zb. a zákon č. 7/2005 Z.z.) a reštitúcií (zákon č. 229/1991 Zb, zákon č. 503/2003 Z.z.).

- Pri **konkurze** pôjde o odlišnú právnú úpravu vzťahujúcu sa na nehnuteľnosti, ktoré sa zapisujú do súpisu podstaty.

§ 68 ods. 1 zákona č. 328/1991 Zb.

Veci, ktoré majú byť vydané oprávneným osobám podľa zákonov upravujúcich zmiernenie niektorých majetkových krívd, 7) sa zahŕňajú do podstaty **len vtedy, ak nároky neboli v zákonom ustanovených lehotách uplatnené alebo boli zamietnuté.**

- Pri **reštitúciách** pôjde o odlišnú právnú úpravu povinných osôb

§ 5 ods. 1 zákona č. 229/1991 Zb.

Povinnými osobami sú štát alebo **právnické osoby**, ktoré ku dňu účinnosti tohto zákona nehnuteľnosť držia, s výnimkou

a) podnikov so zahraničnou majetkovou účasťou a obchodných spoločností, ktorých spoločníkmi alebo účastníkmi sú výhradne fyzické osoby. Táto výnimka neplatí, ak ide o veci nadobudnuté od právnických osôb po 1. októbri 1990,

b) cudzích štátov.

§ 4 ods. 1 zákona č. 503/2003 Z.z.

(1) Povinnými osobami sú právnické osoby, ktoré ku dňu účinnosti tohto zákona majú k pozemku vo vlastníctve Slovenskej republiky právo hospodárenia alebo právo správy, a **poľnohospodárske družstvá.**

R 47/2016

Ak postupom správcu konkurznej podstaty došlo k porušeniu blokačného ustanovenia § 4 ods. 2 zákona č. 503/2003 Z.z. o navrátení vlastníctva k pozemkom a o zmene a doplnení zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 180/1995 Z.z. o niektorých opatreniach na usporiadanie vlastníctva k pozemkom v znení neskorších predpisov v znení neskorších predpisov, je potom príslušný prevod vlastníckeho práva na tretiu osobu, ktorý vykonal správca konkurznej podstaty, keď kúpnu zmluvou previedol nehnuteľnosti, na ktoré bol riadne a včas uplatnený reštitučný nárok, zo zákona neplatný. Predmetná neplatnosť takéhoto právneho úkonu nastáva automaticky zo zákona, bez toho, aby bolo potrebné neplatnosť príslušného právneho úkonu nejakým spôsobom osobitne definovať v civilnom súdnom konaní.

rozsudok Najvyššieho súdu SR sp. zn. 3 Sžr/102/2014 z 7.9.2015

(konkurz podľa zákona č. 328/1991 Zb., reštitúcia podľa zákona č. 503/2003 Z.z., správca previedol pôvodný pozemok na tretiu osobu)

rozsudok Najvyššieho súdu SR sp.zn. 4Sžr/9/2014 z 4.11.2014

(konkurz podľa zákona č. 328/1991 Zb. reštitúcia podľa zákona č. 503/2003 Z.z., pôvodný pozemok bol správcom zapísaný do súpisu podstaty, ale nebol prevedený na tretiu osobu)

rozsudok Najvyššieho súdu SR sp.zn. 10Sžr/142/2014 z 30.11.2015

(konkurz podľa zákona č. 328/1991 Zb. reštitúcia podľa zákona č. 503/2003 Z.z., pôvodný pozemok bol správcom prevedený na tretiu osobu)

rozsudok Najvyššieho súdu SR sp.zn. 5Sžrk/86/2014 z 22.3.2016

(konkurz podľa zákona č. 328/1991 Zb. reštitúcia podľa zákona č. 503/2003 Z.z., pôvodný pozemok bol správcom prevedený na tretiu osobu)

rozsudok Najvyššieho správneho súdu SR sp.zn. 5Sžrk/7/2020 z 25.7.2022

(konkurz podľa zákona č. 328/1991 Zb. reštitúcia podľa zákona č. 503/2003 Z.z., pôvodný pozemok bol správcom prevedený na tretiu osobu)

rozsudok Najvyššieho súdu SR sp.zn. 2Sžrk/5/2019 z 24.5.2022

(konkurz podľa zákona č. 328/1991 Zb. reštitúcia podľa zákona č. 229/1991 Z.z., správca previedol pôvodný pozemok na tretiu osobu)

rozsudok Najvyššieho súdu SR sp.zn. 10Sžrk/1/2020 z 31.3.2022

(konkurz podľa zákona č. 328/1991 Zb. reštitúcia podľa zákona č. 503/2003 Z.z., pôvodný pozemok bol správcom prevedený na tretiu osobu)

Jedná sa o určitú výnimku zo zásady hodnovernosti a záväznosti údajov katastra nehnuteľností vyjadrenej v § 70 a § 71 zákona č. 162/1995 Z.z. o katastri nehnuteľností a o zápise vlastníckych a iných práv k nehnuteľnostiam (katastrálny zákon), keďže reštitučné orgány neprihliadajú na vlastnícky zápis v katastri nehnuteľností a za vlastníka naďalej považujú povinnú osobu.

- **Blokačné ustanovenie** (§ 5 ods. 3 zákona č. 229/1991 Zb., § 4 ods. 2 zákona č. 503/2003 Z.z.) zabezpečuje možnosť vydania **pôvodného** pozemku. Je to v súlade so zásadou **spravodlivosti**, pretože zmyslom reštitúcií je práve vrátenie vlastníctva k pôvodnému pozemku a tiež v prípade nevydania pôvodného pozemku by **náhradný pozemok poskytoval štát**.
- Rovnako aj prípadnú **peňažnú náhradu by hradil v zásade štát**. Ak by sa pritom jednalo o pôvodný pozemok do 400m², za ktorý sa obligatórne poskytuje len peňažná náhrada [§ 11 ods. 2 zákona č. 229/1991 Zb. a § 6 ods. 2 zákona č. 503/2003 Z.z.], bolo by to pre reštituenta výrazne nevýhodné, pretože náhrada by sa poskytovala podľa vyhlášky č. 205/1988 Zb.
- Blokačné ustanovenie a následne prihliadanie reštitučných orgánov a správnych súdov na neplatnosť právneho úkonu, ktorý ho porušuje, zároveň zabezpečuje efektívnu ochranu práv reštituenta, pretože inak by **absentoval fakticky subjekt, ktorý by mohol podať excindančnú žalobu** na vylúčenie pôvodného pozemku zo súpisu podstaty, keďže reštituent sa stáva vlastníkom pôvodného pozemku až právoplatnosťou reštitučného rozhodnutia.

Veci na zamyslenie:

Ako by správny súd mal posúdiť prípad, keď by v rámci speňaženia prešlo vlastníctvo pôvodného pozemku počas reštitučného konania z povinnej osoby – úpadcu na tretiu osobu dražbou ??? Blokačné ustanovenie sa totiž týka len právneho úkonu, pričom podľa zákona č. 328/1991 Zb. sa dal majetok speňažiť aj dražbou, ktorá formálne nepredstavuje scudzovací právny úkon ale prechod vlastníctva.

- rozhodujúcim by tu bolo stále ustanovenie § 68 ods. 1 zákona č. 328/1991 Zb.

Aplikovali by sa závery z uvedených rozhodnutí aj na prípad, ak by pozemok bol zapísaný do súpisu podstaty a prípadne aj prevedený na tretiu osoby podľa zákona č. 7/2005 Z.z., ktorý ekvivalent § 68 ods. 1 zákona č. 328/1991 Zb. neobsahuje ???

- hodnotovo by bolo namieste uprednostniť opätovne reštitúciu pred uspokojením veriteľov,
- pri konflikte subjektívnych práv z viacerých právnych postavení je v zásade uprednostňovaný reštituent (napr. pozemkové úpravy v. cirkevné reštitúcie uznesenie Najvyššieho súdu SR sp.zn. 5Cdo 31/2024 z 31.7.2025),
- ochrana dobromyseľného nadobúdateľa pri konkurze sa viaže na prípad, ak úpadca nebol skutočným vlastníkom veci a predal vec tretej osobe (§ 93 ods. 3 zákona č. 7/2005 Z.z.). Pri blokačnom ustanovení ale je úpadca skutočným vlastníkom, len treba uprednostniť reštitúciu pred uspokojením veriteľov.

2. Konkurz a prevod vlastníctva pozemku

Pôjde o situácie, keď úpadca nie je v katastri zapísaný ako vlastník správcom prevádzanej nehnuteľnosti.

Posudzovanie bude určované rozdielnou právnou úpravou súpisu podstaty v zákone č. 328/1991 Zb. a zákone č. 7/2005 Z.z. konkurzu.

Predovšetkým pôjde o:

- § 78 ods. 1 prvá veta zákona č. 7/2005 Z.z. umožňujúci zapísať do súpisu podstaty aj majetok, ktorého zahrnutie do podstaty je sporné,
- § 80 ods. 1 zákona č. 7/2005 Z.z. umožňujúci zapísať do súpisu podstaty aj majetok nadobudnutý treťou osobou na základe neúčinného právneho úkonu,
- § 80 ods. 2 zákona č. 7/2005 Z.z. umožňujúci zapísať do súpisu podstaty aj majetok nadobudnutý treťou osobou na základe neplatného právneho úkonu.

2.1. Konkurz podľa zákona č. 328/1991 Zb.

Ak správca konkurznej podstaty ako účastník kúpnej zmluvy nepredložil správe katastra listinu preukazujúcu alebo osvedčujúcu vlastníctvo predávajúceho k prevádzanému pozemku a poukazoval iba na zápis nehnuteľnosti v konkurznej podstate, nesplnil procesnú podmienku konania o návrhu na vklad.

rozsudok Najvyššieho súdu SR sp.zn. 3 Sžo 250/2010 z 13.4.2011

Skutočnosť, že určité nehnuteľnosti boli zapísané do konkurznej podstaty, resp. že konkurznému súdu, ani správcovi konkurznej podstaty nebola doručená námietka, resp. vylučovacia žaloba podľa § 19 ZKV, ešte neznamená, že správny orgán nemá povinnosť skúmať oprávnenie správcu konkurznej podstaty nakladať s predmetnými nehnuteľnosťami.

rozsudok Najvyššieho súdu SR sp.zn. 10 Sžr 25/2011 z 15.2.2012 a uznesenie Ústavného súdu SR sp.zn. IV. ÚS 45/2013 z 23.1.2013

Skutočnosť, že správca konkurznej podstaty úpadcu zapísal predmetné parcely do konkurznej podstaty ešte neznamená, že správa katastra nemá povinnosť skúmať oprávnenie prevodcu nakladať s predmetnými pozemkami. Zahrnutie predmetnej nehnuteľnosti do konkurznej podstaty ešte neznamená, že žalobca nadobudol vlastnícke právo aj k týmto nehnuteľnostiam v súlade s § 132 ods. 1, 2 OZ, t.j. na základe prevodu alebo prechodu vlastníctva.

Predmetné nehnuteľnosti boli zapísané do konkurznej podstaty na základe údajov správy katastra nehnuteľností. Zápis nehnuteľností správcom do konkurznej podstaty nemá konštitutívne účinky. Preto ak správa katastra údaje pred speňažením opravila, musí správca konkurznej podstaty vychádzať z opravených údajov katastra nehnuteľností. Správa katastra nie je súkromnoprávnym subjektom v zmysle § 19 ods. 2 ZKV, ktorý by uplatňoval, resp. mal uplatňovať, že vec nepatrí do podstaty žalobou. V tejto časti správa katastra ako orgán verejnej správy realizovala vlastnú právomoc a jej rozhodnutie o oprave údajov katastra nehnuteľností nemožno považovať za zásah do konkurznej podstaty.

rozsudok Najvyššieho súdu SR sp.zn. 3 Sžo 227/2010 z 13.4.2011

2.2. Konkurz podľa zákona č. 7/2005 Z.z.

Veci na zamyslenie:

- platia závery citovaných rozhodnutí aj na nakladanie s nehnuteľnosťou zapísanou do súpisu podstaty podľa zákona č. 7/2005 Z.z. vzhľadom na § 78 ods. 1 a § 80 daného zákona - vid' **R 91/2018** ???
- čo je **spornosť** zahrnutia veci do súpisu podstaty ???
 - duplicitné vlastníctvo a konkurz ako spôsob jeho vysporiadania,
 - prebiehajúci súdny spor o určenie vlastníctva nehnuteľnosti, ktorá je vo vlastníctve úpadcu a iný sa domáha určenia vlastníctva k nej,
 - prebiehajúci súdny spor o určenie vlastníctva k nehnuteľnosti, ktorá nie je podľa katastra vo vlastníctve úpadcu a úpadca sa domnieva, že je jej vlastníkom (otočenie dôkazného bremena a strata ochrany zo strany materiálnej publicity katastra nehnuteľností),
 - konanie správcu s odbornou starostlivosťou,
- neplatný právny úkon a *nemo plus iuris* (uznesenie Ústavného súdu SR sp.zn. I. ÚS 50/2010 z 10.2.2010),
- dobromyseľné nadobudnutie nehnuteľnosti v rámci speňažovania ako originárne nadobudnutie alebo ako prevod od nevlastníka (§ 93 ods. 3). Možný konflikt s vydržaním (uznesenie Najvyššieho súdu ČR sú.zn. 22 Cdo 3770/2020 z 25.2.2021).

Ochrana objektívneho vlastníckeho práva ako výnimka z pravidla

Konanie, týkajúce sa majetku podliehajúceho konkurzu, možno po vyhlásení konkurzu začať aj na základe protestu prokurátora, keď prokurátor je iným príslušným orgánom, ktorý iniciuje osobitný druh konania na účel preskúmania súladu rozhodnutia správneho orgánu s objektívnym právom.

Excindančné konanie nepredstavuje predbežnú otázku, ktorá by bola dôvodom na prerušenie konania o proteste prokurátora podaného proti rozhodnutiu o povolení vkladu týkajúceho sa totožnej nehnuteľnosti. Zo žiadnych zákonných ustanovení ani zo všeobecných právnych princípov nevyplýva subordinácia verejného práva voči právu súkromnému.

rozsudok Najvyššieho súdu SR sp.zn. 9Sžo/1/2015 z 27.4. 2016

Prevodná zmluva, na základe ktorej bol právoplatne zamietnutý vklad vlastníckeho práva do katastra nehnuteľností, nemôže byť podkladom pre záver správcu konajúceho s odbornou starostlivosťou, že vlastníctvo dotknutej nehnuteľnosti je vo vzťahu k úpadcovi sporné. Zápis nehnuteľnosti do súpisu podstaty nemôže popierať základné piliere, na ktorých stojí právna úprava vlastníckeho práva a jeho nadobúdania.

rozsudok Najvyššieho správneho súdu SR sp.zn. 8Sžr/1/2021 z 29.11.2022

Ďakujem za pozornosť.

NAJvyšší Súd
SLOVENSKEJ REPUBLIKY

SÚBEH ŽALÔB O URČENIE VLASTNÍCKEHO PRÁVA A EXCINDAČNÝCH ŽALÔB V INSOLVENČNOM KONANÍ

Zápisy do katastra nehnuteľností v kontexte konkurzu a
reštrukturalizácie

JUDr. Ivana Nemčeková

Procesnoprávne špecifiká obchodného súdnictva

- Incidenčné spory a spory so založenou funkčnou príslušnosťou krajského súdu ako súdu prvej inštancie
- Pojem ustálená rozhodovacia prax dovolacieho súdu vs. rozhodnutia najvyššieho súdu ako súdu odvolacieho
- Právomoc najvyššieho súdu pri rozhodovaní o príslušnosti miestnej a kauzálnej
- Zmeny po prijatí súdnej mapy

- Podľa § 206 ods. 1 ZKR sa na incidenčné konania vyvolané konkurzom, ktorý bol vyhlásený v období účinnosti ZKV (do 31.12.2005) vzťahuje výlučne ZKV
 - Rovnako § 372n OSP
- Konania, ktoré začali na krajských súdoch ako na súdoch prvoinštančných podľa právnej úpravy obsiahnutej v § 9 ods. 3 OSP účinnej do 31.12.2004
 - Tradičná obchodnoprávna agenda - spory zo vzťahov medzi podnikateľmi pri ich podnikateľskej činnosti, z absolútnych a burzových obchodov, z hospodárskej a nekalej súťaže ap

FUNKČNÁ PRÍSLUŠNOSŤ SÚDU

- § 34 CSP
 - 1) Ak odsek 2 neustanovuje inak, o odvolaní proti rozhodnutiu okresného súdu rozhoduje krajský súd, v ktorého obvode má sídlo okresný súd, ktorý rozhodoval v prvej inštancii.
 - 2) Na konanie o odvolaní proti rozhodnutiu vydanému v konaní podľa
 - a) § 22 písm. f) a h) a § 23 písm. f) a h) je príslušný Krajský súd v Banskej Bystrici,
 - b) § 22 písm. d) a g) a § 23 písm. d) a g) je príslušný Krajský súd v Bratislave,
 - c) § 22 písm. e) a § 23 písm. e) je príslušný Krajský súd v Košiciach.
 - 3) O odvolaní proti rozhodnutiu krajského súdu rozhoduje najvyšší súd, ak tento zákon neustanovuje inak.
- § 35 CSP
 - O **dovolaní** rozhoduje najvyšší súd.

- § 44 ods. 3 CSP
 - Na najvyššom súde koná a rozhoduje senát alebo veľký senát.
- § 46 ods. 1 CSP
 - Senát sa skladá z predsedu senátu a dvoch sudcov.
- § 18/1 ZoS
- Senát najvyššieho súdu sa skladá z troch sudcov, z ktorých jeden je predsedom senátu. Ak rozhoduje o riadnych alebo mimoriadnych opravných prostriedkoch proti rozhodnutiam senátov najvyššieho súdu, skladá sa senát najvyššieho súdu z predsedu a zo štyroch sudcov. Predpis o konaní pred súdmi môže ustanoviť, že senát najvyššieho súdu sa skladá aj z väčšieho počtu sudcov. Senát musí byť vždy zložený z nepárneho počtu sudcov. Predseda senátu riadi a organizuje činnosť senátu. Ustanovenie § 16 ods. 2 platí rovnako.

§ 48 CSP - Veľký senát

- (1) Ak senát najvyššieho súdu pri svojom rozhodovaní dospeje k právnemu názoru, ktorý je odlišný od právneho názoru, ktorý už bol **vyjadrený v rozhodnutí iného senátu** najvyššieho súdu, postúpi vec na prejednanie a rozhodnutie veľkému senátu. V uznesení o postúpení veci odôvodní svoj odlišný právny názor.
- (2) Veľký senát sa skladá **z predsedu senátu a šiestich sudcov**. Predsedom veľkého senátu je predseda príslušného kolégia najvyššieho súdu. Členmi veľkého senátu sú sudcovia senátu najvyššieho súdu, ktorý vec postúpil veľkému senátu podľa odseku 1, a traja sudcovia tohto kolégia určení rozvrhom práce najvyššieho súdu.

Nález Ústavného súdu SR sp. zn. III. ÚS 273/2023 z 12.10.2023

- Odraz v čl. XXI ods. 4 Rozvrhu práce NS SR (od 1.1.2024)
- Ak vec postupuje veľkému senátu päťčlenný senát obchodnoprávneho kolégia, „sudcami senátu, ktorý vec postúpil veľkému senátu“ (§ 48 ods. 1 CSP a III. ÚS 273/2023), sú spravodajca a dvaja funkčne najstarší členovia postupujúceho senátu.

Rozhodovanie o príslušnosti miestnej a kauzálnej

- Ak súd, ktorému bol spor postúpený, s postúpením nesúhlasí, bezodkladne predloží súdny spis bez rozhodnutia **spoločne nadriadenému súdu** na rozhodnutie o príslušnosti; ak ide o spor o **miestnu príslušnosť**, predloží súdny spis svojmu nadriadenému súdu. Týmto rozhodnutím sú súdy viazané.
- Pokiaľ niektorý senát rozhodne a prijme uznesenie, ktorým určí príslušnosť súdu na konanie (definujúc ju ako kauzálnu/funkčnú), môže nastať situácia, že iný senát znovu vec vráti bez rozhodnutia prvej inštancii na predloženie KS, keďže príslušnosť vyhodnotí inak.
- Nemožnosť použiť postup podľa § 48 CSP

Súdna mapa

- 5Ndob/5/2023 (kauz/funkč; obchodnoprávny spor)
- KS TT postúpil vec KS BA, ten nesúhlasil, lebo v čase vydania napadnutého rozsudku neexistovala podľa CSP kauzálna príslušnosť v obchodnoprávnom spore; NS SR rozhodol, že nesúhlas nie je dôvodný a príslušný je KS BA.
- kauzálna príslušnosť – vecná príslušnosť - funkčná príslušnosť - teleologický výklad - okamžitá aplikabilita – reforma súdnej mapy – špecializácia súdov – obchodnoprávny charakter sporov - perpetuatio fori
- **Záver NS SR aplikoval/podporil ÚS SR v nálezochoch:**
- III. ÚS 299/2023 zo 7.3.2024, III. ÚS 47/2024 zo 7.3.2024, III. ÚS 162/2024 z 26.03.2024

Judikatórny vývoj vzťahu excindačnej a vylučovacej žaloby

Uznesenie NS SR, sp. zn. 4Cdo/96/2008 z 28. októbra 2009 R 52/2010

- Sama skutočnosť, že prebieha konanie o (excindačnej) žalobe na vylúčenie veci zo súpisu konkurznej podstaty, nezakladá bez ďalšieho nedostatok naliehavého právneho záujmu žalobcu [§ 80 písm. c) O.s.p.] na určení, že je vlastníkom tejto veci.

Sp. zn. 3Obo/28/2013 z 27.2.2014

- Najvyšší súd Slovenskej republiky konštatuje, že vylučovacia žaloba sa **spravidla** opiera o vlastnícke právo, výrokom rozhodnutia sa však **nerieši vlastníctvo k predmetným veciam**, i keď v konaní sa súd touto otázkou bude zaoberať ako otázkou predbežnou.
- Aktívne legitimovanou osobou na podanie vylučovacej žaloby je osoba, ktorá **tvrdí**, že vec **nemala byť zaradená do súpisu konkurznej podstaty**, z čoho vyplýva, že **touto osobou by nemusel byť ani vlastník veci**.
- **Určovacia žaloba nebráni rozhodnutiu o vylučovacej žalobe.**

Uznesenie Najvyššieho súdu SR, sp. zn. 1ObdoV/14/2019 z 26. novembra 2020

- Predmetom a účelom vylučovacej žaloby nie je určenie vlastníctva, t. j. nerieši sa ňou zmena zápisu v katastri nehnuteľností, preto výrok súdneho rozhodnutia, ktorým sa takejto žalobe vyhovie, nie je spôsobilým podkladom pre zmenu v katastri nehnuteľností. V konaní o vylučovacej žalobe sa otázka vlastníctva rieši iba ako otázka predbežná, pričom súd sa s touto otázkou vysporiadava iba v odôvodnení rozhodnutia, nie v samotnom výroku. Jej účelom je dosiahnuť vylúčenie určitého majetku zo súpisu a predísť jeho speňaženiu. Na druhej strane **prostredníctvom určovacej žaloby nemožno dosiahnuť vylúčenie veci z konkurzu, preto tieto dva druhy žalôb majú rozličný zmysel a význam**, pričom za účelom dosiahnutia úplnej právnej ochrany majetku tretej osoby sa vzájomne dopĺňajú.
- **Pokiaľ sa žalobca domáha určenia, že je vlastníkom nehnuteľností, pri ktorých je v katastri nehnuteľností zapísaný ako vlastník niekto iný, má nepochybne naliehavý právny záujem na požadovanom určení.**

Závery:

- Zahrnutím veci do konkurznej podstaty sa nikdy nemení jej skutočný vlastník, či už je ním úpadca alebo iná osoba.
- Zápisom veci do súpisu podstaty, rovnako ako právoplatným rozhodnutím o jej vylúčení zo súpisu podstaty alebo o zamietnutí vylučovacej žaloby, nemôže byť nikdy určený vlastník veci.
- V konaní o vylučovacej žalobe môže byť otázka vlastníctva riešená iba ako otázka **predbežná**, a to len za predpokladu, že má pre rozhodnutie sporu právny význam.
- Dovolací súd zároveň zdôraznil, že dovolateľmi vznesené námietky týkajúce sa **prerušenia konania** z dôvodu nevyhnutnosti určenia vlastníckeho práva k sporným nehnuteľnostiam nie sú v posudzovanom prípade dôvodné, dokonca ich nemožno považovať za relevantné.

Uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, sp. zn. 6Cdo/169/2020 z 28. októbra 2020

- argumentácia dovolateľa o existencii prekážky veci právoplatne rozsúdenej (res iudicata);
- poukaz na uznesenie ÚS SR sp. zn. II. ÚS 193/2019 z 3. júla 2019: *Rozhodnutie súdu o určení vlastníckeho práva žalobcu nie je takou právnou skutočnosťou, ktorá by mala sama osebe za následok vylúčenie tejto veci zo súpisu majetku patriacej do konkurznej podstaty;*
- vyhlásenie konkurzu na majetok spoločnosti, resp. prebiehajúce konkurzné konanie a možnosť právnej predchodkyne žalobcov podať žalobu o vylúčenie veci zo súpisu konkurznej podstaty v zmysle § 78 ods. 4 ZKR, **nezakladalo absenciu jej naliehavého právneho záujmu na určení vlastníctva** k nim, príp. na určení, že tieto patria do dedičstva po poručiteľoch, pretože prípadné **rozhodnutie o vylúčení veci zo súpisu konkurznej podstaty nebolo spôsobilým podkladom pre zápis vlastníckeho práva v katastri nehnuteľností**, a teda nebolo spôsobilé odstrániť stav právnej neistoty v otázke vlastníctva k veci, či už žalobcov, alebo ich právnych predchodcov.

Rozsudok NS SR, sp. zn. 5Obdo/24/2020 z 25. februára 2021 R 68/2021

- Aj keď k vylúčeniu veci zo súpisu podstaty môže dôjsť len na základe rozhodnutia súdu o vylúčení veci zo súpisu podstaty, nebráni to úspešnému uplatneniu žaloby o určenie vlastníckeho práva k tejto veci následne.
- Prípadné rozhodnutie súdu o vylúčení veci zo súpisu podstaty nie je podkladom pre zápis vlastníckeho práva v katastri nehnuteľností.

Rozsudok NS SR, sp. zn. 5Obo/5/2023 z 25. apríla 2023

- Vzhľadom na charakter a účel vylučovacej žaloby, je pre žalobný úspech potrebné zamerať procesný útok jednak na preukázanie skutočností o neoprávnenom zápise nehnuteľností do súpisu konkurznej podstaty úpadcu, ako aj na preukázanie vlastníckeho práva, v tejto veci patriaceho žalobkyni, resp. subjektu domáhajúceho sa vylúčenia nehnuteľnosti zo súpisu konkurznej podstaty (spravidla vlastníkovi).
- **Úspešnosť vylučovacej žaloby na strane žalobcu predpokladá preukázanie, že mu svedčí lepšie (hmotné) právo k veciam zapísaným do konkurznej podstaty, než úpadcovi.**

Ďakujem za pozornosť

Verejnoprávne pohľadávky v konkurze a reštrukturalizácii v správnom súdnictve

Mgr. Michal Novotný

*Konkurz a reštrukturalizácia v civilnom sporovom konaní
a v súdnom správnom konaní.*

Najvyšší správny súd Slovenskej republiky

13. október 2025

Vznik pohľadávky

I Vs/3/2020 z 27.1.2021 (správne kolégium NS SR)

Právoplatným rozhodnutím o vyrubení sa daňová pohľadávka na úrokoch z omeškania stáva splatnou a uplynutím lehoty na plnenie nadobúda status daňového nedoplatku. Splatnosť takejto pohľadávky však nie je podmienkou jej vzniku. Vznik pohľadávky na úrokoch z omeškania sa viaže na objektívne právne skutočnosti, ktorými sú existencia splatnej dane, nesplnenie daňovej povinnosti v lehote splatnosti a trvanie omeškania so zaplatením dane (plynutie času)... Sadzbu úrokov z omeškania ustanovuje právny predpis...

(pokračovanie)

Rozhodnutie o vyrubení úrokov z omeškania predstavuje autoritatívne potvrdenie výšky pohľadávky a určenie dňa jej splatnosti, pričom má deklaratórnu povahu...

- **prevzaté bezvýhradne do judikatúry NSS SR:
5Sžfk/I 5/2020; 5Sžfk/35/2020; I 0Sžfk/I 6/2020; 4Sfk/53/2021**

9Sžsk/3 I/2021 z 25.5.2022

Z § 120 ods. 2 poslednej vety zákona č. 7/2005 Z. z... vyplýva, že pre vznik pohľadávky nie je rozhodný... okamih, kedy žalovaná môže voči platiteľovi uplatniť predpísaním (§ 144 zákona č. 46 I/2003 Z. z.), ale rozhodné je, kedy platiteľ môže prvýkrát dobrovoľne splniť svoju povinnosť...

Zamestnávateľ je oprávnený splniť svoju povinnosť odvieť (zaplatiť) poistné, ktoré platí sám a ktoré platí jeho zamestnanec..., v prvý deň po uplynutí kalendárneho mesiaca, ktorý je rozhodujúcim obdobím na určenie vymeriavacieho základu jeho zamestnancov...

Kľúčové argumenty

- **prihlasovanie pohľadávok sa spravuje zákonom č. 7/2005 Z. z.**
 - **§ 120 ods. 2 v znení účinnom od 1.3.2017:**
...keď dlžník bol prvýkrát oprávnený plniť...
- **§ 128 zákona č. 461/2003 Z. z.**
...poistné platí zamestnanec, zamestnávateľ...
- **§ 129 zákona č. 461/2003 Z. z.**
...suma poistného sa určuje percentuálnou sadzbou z vymeriavaceho základu dosiahnutého v rozhodujúcom období...

Kľúčové argumenty (2)

- **§ 139 ods. 1 zákona č. 461/2003 Z. z.**
...rozhodujúcim obdobím je kalendárny mesiac...
- **§ 142 ods. 1 zákona č. 461/2003 Z. z.**
...poistné sa platí za kalendárny mesiac pozadu...
- **§ 142 ods. 1 zákona č. 461/2003 Z. z.**
...poistné sa platí za kalendárny mesiac pozadu...
- **Zákonník práce**
 - mzda splatná za mesiac, zrážka z vyplácanej mzdy

Kľúčové argumenty (3)

- **splatnosť poistného je podstatná len pre jeho predpísanie, nie pre jeho platenie**
 - nemožno ho zaplatiť skôr?
- **účel reštrukturalizácie**
- **vyrovnanie sa s judikatúrou NS SR**
 - 2Obdo/33/2020
 - 3Obdo/41/2019
 - 1Obdo/41/2019 (R 73/2021)

I 9SVs/I/2023 z 13.11.2023 (veľký senát)

Penále upravené v zákone č. 46 I/2003 Z. z. predstavuje z právneho predpisu vyplývajúci dôsledok porušenia povinnosti uhradiť poistné (a povinné príspevky) riadne a včas. Vzniká v každom prípade oneskorenej platby poistného (a povinných príspevkov). Pohľadávka na penále vzniká na základe zákona a pri poznaní výšky poistného a povinných príspevkov, dňa jeho splatnosti, doby trvania omeškania a percentuálnej sadzby... je táto pohľadávka určiteľná čo do svojej výšky ku ktorémukoľvek dňu omeškania bez toho, aby bola striktne formalizovaným postupom... aj predpísaná.

Prevádzkovanie podniku, správa majetku a speňažovanie

6Asan/I/2021 z 28.4.2023

...z § 159 Daňového poriadku jednoznačne vyplýva, že povinným na podanie daňového priznania za daňový subjekt, ktorý je úpadcom, je počas konkurzu správca, potom za porušenie tejto zákonnej povinnosti je namieste sankcionovať správcu a nie daňový subjekt.

Zo zákonov č. 7/2005 Z. z. a č. 8/2005 Z. z. nevyplýva, že by správca nemohol byť postihnutý za správny delikt podľa § 154 ods. 1 písm. a) bod 1 Daňového poriadku.

7Sžsk/23/2021 z 27.4.2022

...správca konkurznej podstaty je osobitný procesný subjekt zúčastnený na konkurznom konaní, ktorý má samostatné postavenie ako voči úpadcovi, tak voči veriteľom. Správcu konkurznej podstaty konkrétneho úpadcu nie je možné automaticky stotožňovať s fyzickou osobou, ktorá túto funkciu vykonáva... Správca ako osobitný procesný subjekt existuje len počas konkurzného konania, resp. na základe § 102 ods. 4 zákona č. 7/2005 Z. z.... ešte určitý čas po jeho skončení. Odvolaním správcu podstaty tento osobitný procesný subjekt v príslušnom konkurznom konaní zaniká.

Premiľčanie

ISVs/5/2022 z 27.9.2023 (veľký senát)

Premlčanie práva predpísať poistné podľa § 147 ods. 1 zákona č. 461/2003 Z. z. neznamená, že by uplynutím premlčacej doby zanikala pohľadávka žalovanej na poistné a jej právo predpísať ho. Naopak, znamená to, že osoba povinná odvieť poistné môže po uplynutí tejto doby namietnuť premlčanie tohto práva vo vzťahu k poistnému, ktoré do uplynutia tejto doby nebolo predpísané (hoci aj neprávoplatne vydaným) rozhodnutím... Až vznesením tejto námietky sa organizačná zložka žalovanej... môže začať zaoberať otázkou, či sa právo predpísať poistné premlčalo. Len čo podľa § 151 ods. 2 písm. h) zákona č. 461/2003 Z. z. takúto námietku premlčania svojím rozhodnutím právoplatne uzná, otvorí sa tým podľa § 150 ods. 2 v spojení s § 151 ods. 3 a 5 cit. zák. cesta k odpísaniu a zániku pohľadávky žalovanej na poistné.

6Ssk/II 3/2023 z 30.4.2024

...Ako to ustanovuje § 148 ods. 1 zákona o sociálnom poistení, pohľadávky zo sociálneho poistenia vymáha Sociálna poisťovňa podľa exekučného poriadku. Pod pojmom „vymáha“ tu je potom potrebné rozumieť podanie návrhu na vykonanie exekúcie...V exekúcii má... postavenie jedného z účastníkov konania, nevykonáva svoje právomoci vyplývajúce z verejného práva, preto bude prípustné a potrebné aplikovať ustanovenie § 112 OZ, týkajúce sa spočívania lehôt, ak bol navrhnutý výkon rozhodnutia... Ak by k spočívaniu lehôt počas exekučného konania nedochádzalo, rozhodnutie by bolo možné vykonať iba do šiestich rokov od právoplatnosti...

Oddĺženie konkurzom

8Sžfk/29/2021 z 24.11.2021

... úroky z omeškania [§ 156 ods. 1 písm. a) Daňového poriadku, pozn.] majú akcesorickú povahu a v prípade oddlženia je na ne nevyhnutné hľadieť ako na verejnoprávnu peňažnú sankciu, ktorá je v zmysle § 166b ods. 1 písm. d) [zákona č. 7/2005 Z. z.] po vyhlásení konkurzu, resp. oddlženia nevymáhateľná.

...nevymáhateľnosť úroku z omeškania (po oddlžení) ako pohľadávky podľa § 166b ods. 1 písm. d) v spojení s § 166e ods. 4 zákona o konkurze spôsobuje aj nemožnosť jeho vyrubenia podľa § 156 ods. 1 Daňového poriadku počas trvania účinkov oddlženia.

*„Dobrá konverzácia
má vyčerpať tému,
nie účastníkov!“*

Ďakujem za pozornosť

michal.novotny@nssud.sk

NAJ V Y Š Š Í S Ú D
S L O V E N S K E J R E P U B L I K Y

PRÁVNE POSTAVENIE POHLADÁVOK PODĽA VP V INSOLVENČNÝCH KONANIACH

*(POHLADÁVKY SOCIÁLNEJ POISŤOVNE, ZDRAVOTNÝCH POISŤOVNÍ A
DAŇOVÉ POHLADÁVKY)*

JUDr. Andrea Moravčíková, PhD.

- Pohl'advky proti podstate
 - Okamih vzniku pohl'advky
 - Vecné kritérium
 - Časové kritérium
- Kritérium súvislosti s prevádzkovaním podniku počas konkurzu
- Garančné poistenie
- Premlčanie
- Konkurz vs. reštrukturalizácia

3Obdo/61/2018 (R 53/2019)

- Z ustanovenia § 32 ods. 18 zákona č. 7/2005 Z.z. o konkurze a reštrukturalizácii nevyplýva záver, že by pohľadávky priznané rozhodnutím súdu alebo iného orgánu verejnej moci nemali podliehať preskúmvaniu zo strany správcu. **Správca je v prípade zistenia spornosti povinný poprieť aj pohľadávku priznanú rozhodnutím súdu alebo iného orgánu verejnej moci.**
- Dôvodom pre účinné popretie pohľadávky priznanej rozhodnutím súdu alebo iného orgánu verejnej moci môžu byť len skutočnosti, ktoré nastali po vydaní rozhodnutia. **Skutočnosti, ktoré nastali pred vydaním rozhodnutia, nemôžu byť dôvodom pre popretie judikovanej pohľadávky, nakoľko ich posúdenie patrilo do právomoci orgánu, ktorý rozhodnutie vydal.**

3Obdo/63/2019 (R 69/2020)

- Veriteľ si môže u správcu uplatniť pohľadávku proti podstate s uvedením jej právneho dôvodu a výšky len do zverejnenia oznámenia správcu o zostavení zoznamu pohľadávok proti podstate a zámere zverejniť rozvrh podľa ustanovenia § 96 ods. 2 zákona č. 7/2005 Z.z. o konkurze a reštrukturalizácii v Obchodnom vestníku. **Po zverejnení takéhoto oznámenia môže veriteľ v konkurznom konaní uplatniť pohľadávku proti príslušnej podstate výlučne v odôvodnených námietkach na predpísanom tlačíve v lehote určenej v ustanovení § 96 ods. 3 zákona o konkurze a reštrukturalizácii.**
- Na pohľadávku, ktorú veriteľ **neuplatnil u správcu** uvedeným postupom, sa pri uspokojení neprihliada ako na pohľadávku proti (všeobecnej alebo oddelenej) podstate, ani sa veriteľ nemôže následne s úspechom domáhať určenia tejto pohľadávky proti podstate žalobou podanou proti správcovi podľa ustanovenia § 87 ods. 8 zákona o konkurze a reštrukturalizácii.

Vznik pohľadávky

1Obdo/41/2019 (R 73/2021)

- Pohľadávkou proti **podstate** je aj pohľadávka Sociálnej poisťovne na poistnom za poistné obdobie pred vyhlásením konkurzu, ak jej **splatnosť nastala až po vyhlásení konkurzu** (splatnosť nastáva v zásade v deň určený na výplatu príjmu).
- *Obdobne: 5ObdoK/1/2023 (III. ÚS 259/2025 –odmietol); 4Obdo/24/2022; III. ÚS 42/2025–odmietol), 2Obdo/33/2020;*
- *NSS SR: 9Sžsk/31/2021, 7Ssk/17/2022*

- Oprávnenie Sociálnej poisťovne požadovať poistné (a tak aj uplatniť pohľadávku), ako určitú konkrétnu majetkovú hodnotu za určitý mesiac nevzniká automaticky v tom istom mesiaci, ale podľa prihlášky do registra závodov - platcov poistného.
- V tejto súvislosti je **právne významné doručenie výkazu poistného Sociálnej poisťovni**, čím v zmysle ustanovenia tretej a štvrtej vety § 143 ods. 2 zákona č. 461/2003 Z.z., **vzniká oprávnenie Sociálnej poisťovne na poistné.**
- *Nadväzuje na: 4Sžso/5/2011; 2MCdo/30/2012*

- Pohľadávka na poistnom na sociálne poistenie, ktorá vznikla **po vyhlásení konkurzu**, je pohľadávkou proti podstate podľa § 87 ods. 2 písm. i) zákona o konkurze a reštrukturalizácii. V tomto rozhodnutí sa najvyšší súd zaoberal aj možnou aplikáciou **§ 120 ods. 2** zákona o konkurze a reštrukturalizácii, pri ktorom však konštatoval, že ide o ustanovenie zaradené do úpravy reštrukturalizačného konania.
- **Najvyšší súd zároveň uviedol, že v tomto rozhodnutí vyslovené právne závery týkajúce sa vzniku pohľadávky na sociálnom poistení by i tak boli aplikovateľné na konkurzné konanie, ako aj na reštrukturalizačné konanie.**

- Pohľadávka na **dani z nehnuteľnosti** za obdobie predchádzajúce vyhláseniu konkurzu na daňový subjekt, ktorá bola vyrubená rozhodnutím správcu dane až v období po vyhlásení konkurzu na daňový subjekt, je pohľadávkou, ktorá vznikla po vyhlásení konkurzu (právoplatným rozhodnutím správcu dane).
- Len existencia vzniknutej a splatnej pohľadávky na dani z nehnuteľnosti môže mať súvis so správou a speňažovaním majetku úpadcu. Súvis s výkonom správy a speňažovaním majetku úpadcu môže mať len pohľadávka na dani, ktorá vznikla po vyhlásení konkurzu.
- *Prejudikátúra: 5Sžf/41/2018; 1Sžf/69/2015; 4Obdo/70/2020*

- Skutočnosť, že pohľadávka vzniknutá pred vyhlásením konkurzu, splatná po vyhlásení konkurzu, je v zákone č. 511/1992 Zb. o správe daní a poplatkov označená ako pohľadávka, ktorá vznikla po vyhlásení konkurzu, je pre posúdenie či zmysle § 87 ods. 1, 2 ZKR o pohľadávku proti podstate bezpredmetná. Pre toto posúdenie **jediným kritériom je skutočný vznik pohľadávky teda vznik daňovej povinnosti.**

Prevádzkovanie podniku

3Obdo/9/2017 (R 94/2018)

- Pohl'adávky na poistnom na sociálne poistenie za zamestnancov úpadcu v zmysle zákona č. 461/2003 Z.z. o sociálnom poistení v znení neskorších predpisov, ktoré vznikli po vyhlásení konkurzu, **súvisia s prevádzkovaním podniku** počas konkurzu, a preto predstavujú pohľadávky proti všeobecnej podstate v zmysle ust. § 87 ods. 2 písm. i/ zákona č. 7/2005 Z.z. o konkurze a reštrukturalizácii v znení zmien a doplnkov. Platí to aj v prípade, ak zamestnancom úpadcu správca konkurznej podstaty po vyhlásení konkurzu **nepridel'oval žiadnu prácu** a tiež, ak správca ukončil so zamestnancami úpadcu pracovný pomer a plyní im výpovedná doba.

- *Prejudikátúra: 1Sžso/37/2014, 1Obó/22/2016*
- *Nasledujú: 5Obdo/65/2018 (IV. ÚS 499/2020 –odmietol); 3Obdo/9/2017; 5ObdoK/1/2023 (III. ÚS 259/2025 –odmietol), 4Obdo/70/2020, 2Obó/4/2019*

- Pojem „**ak súvisia s prevádzkovaním podniku počas konkurzu**“ je potrebné vykladať v zmysle **definície podniku** uvedenej v ustanovení § 5 Obchodného zákonníka s tým, že ak správca neuskutočnil relevantné úkony smerujúce k ukončeniu podnikateľskej činnosti úpadcu, dochádza k prevádzkovaniu podniku počas konkurzu. Vzhľadom na uvedené bolo zrejmé, že podmienka súvisu daňovej pohľadávky proti podstate s prevádzkovaním podniku počas konkurzu bola splnená.
- *Prejudikátúra: 3Obdo/9/2017; 1Sžso/37/2014*

- Podľa najvyššieho súdu je pohľadávku na poistnom na sociálne poistenie **samostatne zárobkovo činnnej osoby**, ktorá vznikla po vyhlásení konkurzu na majetok tejto osoby, potrebné pre účely § 87 ods. 2 písm. i) ZKR považovať za súvisiacu s **osobnou zložkou podniku úpadcu**, a to bez ohľadu na to, či skutočne správca po vyhlásení konkurzu pokračoval v prevádzkovaní podniku úpadcu.
- Povinnosť platiť poistné na sociálne poistenie je **verejnoprávnou povinnosťou**, ktorá trvá bez ohľadu na to, či správca skutočne **prevádzkuje podnik úpadcu počas konkurzu**. Je zodpovednosťou správcu, pokiaľ už nebude pokračovať v prevádzkovaní podniku úpadcu, aby uskutočnil úkony v zmysle § 21 ods. 4 ZSP smerujúce k zániku povinnosti platiť poistné.

Premľčanie

1ObdoK/9/2023

- Právo vymáhať poistné v zmysle ustanovenia § 21 ods. 2 zákona č. 580/2004 Z.z. nie je premlčané, pokiaľ oprávnený subjekt podal návrh na vykonanie exekúcie v lehote troch rokov od právoplatnosti rozhodnutí, ktorými bola povinnosť plniť uložená.
- Rozhodnutia možno v začatom exekučnom konaní vykonať aj po uplynutí troch rokov od nadobudnutia ich právoplatnosti.

2Obo/23/2016 (odvolacie)

- **Popretie pohľadávok správcom z dôvodu premlčania vymáhania v zmysle § 147 ods. 3 ZSP, je vznesením námietky premlčania zo strany žalovaného.** Vzhľadom na účinky premlčania tak nedochádza k zániku pohľadávok, avšak pre premlčanie práva ich vymáhať, nemôžu byť v rámci konečného rozvrhu uspokojované. Je zrejmé, že žalovaný pri výkone svojej správcovskej činnosti postupoval správne, ak žalobcom uplatnené pohľadávky poprel. Žalovaný pri popieraní pohľadávok nenamietol právny dôvod ich vzniku, ale vzniesol námietku ich premlčania, a to dôvodne.

Garančné poistenie

5Obdo/2/2010 (R64/2010)

- Pohľadávka Sociálnej poisťovne - dávka **garančného** poistenia upravená zákonom č. 461/2003 Z.z. o sociálnom poistení v znení zmien a doplnkov, ktorá vznikla po vyhlásení konkurzu, je pohľadávkou proti podstate v zmysle § 87 zákona č. 7/2005 Z.z. o konkurze a reštrukturalizácii v znení zmien a doplnkov.
- V ustanoveniach § 87 ods. 1 a 2 zákona č. 7/2005 Z.z. o konkurze a reštrukturalizácii nie sú taxatívne vymedzené pohľadávky proti podstate. Pohľadávky, ktoré sú v § 87 ods. 2 zákona č. 7/2005 Z.z. uvedené za spojkou "ako" sú len demonštratívne vymedzené, a teda zákon nevylúčil možnosť považovať aj iné pohľadávky, ktoré vznikli po vyhlásení konkurzu, za pohľadávky proti podstate.
- *Obdobne: 5Obdo/65/2017; 4Obdo/26/2011*

- Záväzok zamestnávateľa vyplatiť zamestnancovi mzdu je diametrálne odlišný v porovnaní s povinnosťou sociálnej poisťovne vyplatiť dávku **garančného** poistenia a na túto rozdielnosť je nevyhnutne potrebné klásť dôraz pri právnom posúdení žalobkyňou uplatneného nároku na určenie právneho dôvodu a výšky pohľadávky proti podstate v zmysle ust. § 87 ods. 2 písm. l) ZKV.
- *Prejudikátúra: 2Obdo/73/2016; 2Obdo/93/2021; 3Obdo/61/2018*

Konkurz/Reštrukturalizácia

- Vydaním **uznesenia o skončení reštrukturalizácie** sa reštrukturalizácia podniku končí len po formálnej a procesnej stránke. Napriek uvedenej skutočnosti, samotné vykonanie reštrukturalizácie, tzn. splnenie plánu, nastupuje až následne. Môže vzniknúť situácia, kedy sa plán nepodarí splniť, najmä ak sa niektoré predpoklady, na ktorých bol plán založený, ukážu ako nesprávne. V takom prípade sa dlžník opätovne dostane do stavu **úpadku**, pričom vzniknutú situáciu môže riešiť neformálnym spôsobom, formálnou reštrukturalizáciou, alebo cestou konkurzu.
- Pokiaľ dôjde ku konkurzu, v dôsledku vyhlásenia konkurzu, plán sa stane neúčinným voči všetkým účastníkom plánu. **Neúčinnosť plánu nastupuje iba voči tým účastníkom, voči ktorým plán dosiaľ nebol splnený.**

- Ohľadom toho istého dlžníka je možné viesť len jedno konkurzné alebo reštrukturalizačné konanie, vyhláseniu konkurzu na majetok dlžníka preto predchádza skončenie reštrukturalizácie (§ 156 zákona o konkurze a reštrukturalizácii). Reštrukturalizácia sa však končí len po formálnej a procesnej stránke, ale pokračuje po stránke ekonomickej.
- **V prípade vyhlásenia konkurzu pred splnením reštrukturalizačného plánu dochádza k jeho neúčinnosti voči všetkým účastníkom plánu, ktorých nároky z plánu neboli v tom čase splnené.** Vzhľadom na uvedené skutočnosti možno konštatovať, že v zmysle § 120 ods. 4 zákona o konkurze a reštrukturalizácii sú splnené podmienky, aby pohľadávka žalobcu, ktorá vznikla v súvislosti s prevádzkovaním dlžníkovho podniku počas reštrukturalizačného konania, **po jeho premene na konkurzné konanie bola uspokojená v konkurze v nezabezpečenom rozsahu prednostne pred** inými nezabezpečenými pohľadávkami.

Ďakujem za pozornosť

***Súbeh určovacích žalôb o vlastnícke právo a excindačných žalôb
v insolvenčnom konaní - vybrané otázky prepojenia katastra nehnuteľností
s konkurzným a reštrukturalizačným konaním***

Rozhodovacia činnosť Najvyššieho súdu Slovenskej republiky obsiahnutá v nasledujúcich rozhodnutiach sa sústreďuje na zásadné otázky týkajúce sa vzájomného vzťahu vylučovacej (excindačnej) a určovacej žaloby, ich účelu, ako aj právneho posúdenia vlastníckeho práva v kontexte konkurzného konania. Rieši sa tu najmä problematika prípustnosti určovacej žaloby počas prebiehajúceho excindačného konania, prejudiciálneho posúdenia vlastníctva pri excindačnej žalobe a otázka vkladuschopnosti rozhodnutia, ak nemá určovací charakter. Pozornosť sa venuje aj otázke vzájomného prerušenia konaní a tomu, či podanie určovacej žaloby môže byť dôvodom na prerušenie konania o vylučovacej žalobe. Tieto témy sú rozpracované v nasledujúcich rozhodnutiach, v ktorých Najvyšší súd analyzuje praktické i právne aspekty sporu o vlastníctvo vecí zaradených do konkurznej podstaty.

1. [Uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, sp. zn. 4Obo/40/2008 z 31. marca 2008](#)

(ku vzťahu a účelu vylučovacej a určovacej žaloby, k dôvodom prerušenia konania; NS vyslovil názor o neopodstatnenosti prerušenia konania o excindačnej žalobe)

Z odôvodnenia:

Najvyšší súd zo spisu zistil, že žalobou podanou na súd dňa 31.3.2004 sa žalobca domáhal vylúčenia v žalobe bližšie špecifikovaných nehnuteľností zo súpisu konkurznej podstaty úpadcu. Podaním doručeným súdu dňa 29.1.2008 požiadal žalovaný o prerušenie konania z dôvodu, že dňa 25.1.2008 podal na Okresný súd Bratislava IV. žalobu o určenie vlastníckeho práva sporných nehnuteľností.

Najvyšší súd Slovenskej republiky konštatoval, že vylučovacia žaloba sa spravidla opiera o vlastnícke právo, výrokom rozhodnutia sa však nerieši vlastníctvo k predmetným veciam, i keď v konaní sa súd touto otázkou bude zaoberať ako otázkou predbežnou.

Aktívne legitimovanou osobou na podanie vylučovacej žaloby je osoba, ktorá tvrdí, že vec nemala byť zaradená do súpisu konkurznej podstaty, z čoho vyplýva, že touto osobou by nemusel byť ani vlastník vecí. Najvyšší súd zároveň poukazuje na časový odstup od podania jednotlivých žalôb, t.j. vylučovacej a určovacej. **Určovacia žaloba nebráni rozhodnutiu o vylučovacej žalobe.**

Najvyšší súd Slovenskej republiky na základe uvedeného dospel k záveru, že súd prvého stupňa nemal konanie prerušiť, preto jeho rozhodnutie podľa § 220 O.s.p. zmenil tak, ako je uvedené vo výroku rozhodnutia.

2. [Uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, sp. zn. 1Obo/10/2008 z 31. marca 2008](#)

(k účelu a povahe vylučovacej žaloby; k povinnostiam správcu; k odôvodnenosti prerušenia konania o excindačnej žalobe; k ochrane vlastníckeho práva; NS sa priklonil k opodstatnenosti prerušenia konania o excindačnej žalobe)

Z odôvodnenia:

Navrhovatelia v 2. a 3. rade v odvolaní uviedli, že nesúhlasia s prerušením konania podľa § 109 ods. 2 písm. c/ O.s.p. a žiadajú, aby súd pokračoval v konaní. Ešte dňa 31.3.2004 podali excindačnú žalobu podľa § 19 ods. 2 vtedy platného zákona č. 328/1991 Zb. o konkurze a vyrovnaní v znení neskorších predpisov o vylúčenie nehnuteľnosti z konkurznej podstaty úpadcu. Podľa ich názoru, predmetné nehnuteľnosti boli zaradené správcom konkurznej podstaty úpadcu neoprávnene, nakoľko ku dňu vyhlásenia konkurzu t.j. 24.9.2003 nie sú a ani neboli vo vlastníctve úpadcu, o čom svedčí LV č. X. a č. X., kat. úz. Karlova Ves, osvedčujúci vlastnícke právo v prospech navrhovateľov v 1. a 2. rade. Majú za to, že súd nemal tolerovať ďalšie účelové a zbytočné prietahy v konaní spôsobené odporcom, v dôsledku ktorého vydal súd prvého stupňa uznesenie o prerušení konania. Podotýkajú, že Najvyšší súd SR v tejto identickej veci rozhodol v neprospech odporcu, t.j. nehnuteľnosti boli zahrnuté do konkurznej podstaty úpadcu neoprávnene. Nemôžu byť pre štvorročnú nečinnosť (pasivitu) odporcu naďalej poškodzovaní navrhovatelia, ktorým každým dňom narastá škoda v dôsledku prakticky znemožnenia nerušene užívať (prípadne prenajímať) nehnuteľnosti, kvôli trvajúcemu stavu právnej neistoty v otázke vlastníckeho práva. Podania určovacích žalôb na OS Bratislava IV nebránia rozhodnúť krajskému súdu vo vylučovacej žalobe. Naopak, prerušením konania dochádza k porušovaniu ústavného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov garantovaného čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a sekundárne i k porušovaniu ochrany vlastníckeho práva navrhovateľov, zaručeného čl. 20 Ústavy SR a § 123 Občianskeho zákonníka.

(...)

V danom prípade správca konkurznej podstaty úpadcu zaradil nehnuteľnosti navrhovateľov do súpisu konkurznej podstaty úpadcu na základe tej skutočnosti, že sú tu dôkazy a skutočnosti, ktoré tento stav zápisu v katastri nehnuteľností v plnom rozsahu vyvracajú. Návrh o vylúčení veci z konkurznej podstaty (v danom prípade nehnuteľností) je výlučne procesnou žalobou, a preto v tomto konaní sa súd hlbšie nezaoberá zisťovaním hmotnoprávneho základu nároku odporcu, na základe ktorého správca konkurznej podstaty úpadcu (odporca) zaradil nehnuteľnosti do súpisu konkurznej podstaty.

Súd v konaní o vylúčení veci z konkurznej podstaty vychádza zo stavu zápisu vlastníckeho práva v katastri nehnuteľností, zapísanom na liste vlastníctva a nevykonáva dokazovanie, ktoré vyvracia tento stav. Aj v prípade, ak by sa v konaní o vylúčení veci z konkurznej podstaty prejudiciálne riešila otázka vlastníckeho práva k nehnuteľnosti, stav vlastníckych práv zapísaných v katastri nehnuteľností by sa nezmenil. Z toho dôvodu je potrebné pred rozhodnutím súdu o vylúčení vecí (nehnuteľností) z konkurznej podstaty úpadcu vysporiadať otázku určenia vlastníckeho práva k sporným nehnuteľnostiam. Správca konkurznej podstaty úpadcu tvrdí, že navrhovatelia nenadobudli vlastníctvo k predmetným nehnuteľnostiam platne a podal žaloby o určenie vlastníckeho práva k sporným nehnuteľnostiam, ktoré žiadajú žalobcovia vylúčiť z konkurznej podstaty, ktoré konania nie sú doteraz právoplatne skončené. Cieľom zákona o konkurze a vyrovnaní je pomerné uspokojenie veriteľov dlžníka, ktorý je v úpadku. Správca konkurznej podstaty je povinný plniť povinnosti,

ktoré pre neho vyplývajú zo zákona alebo, ktoré mu uložil súd. Všetky svoje povinnosti musí správca konkurznej podstaty plniť nielen riadne, ale i s odbornou starostlivosťou. Zodpovedá nielen za nesplnenie alebo nedbalé, či oneskorené plnenie svojich povinností, ale i za kvalitu ich plnenia z hľadiska odbornosti.

Odvolací súd sa stotožňuje s názorom súdu prvého stupňa, že výsledok týchto konaní má význam pre rozhodnutie súdu v predmetnej veci. Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd odvolací, preto dospel k záveru, že súd prvého stupňa rozhodol o prerušení konania v súlade so zákonom a napadnuté uznesenie podľa ust. § 219 O.s.p. potvrdil ako vecne správne.

3. Uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, sp. zn. 1Obo/81/2010 z 3. augusta 2010

(k prerušeniu konania o excindačnej žalobe; NS v danej veci prehodnotil svoj postoj z dôvodu, že v konaní o určovacej žalobe sa riadne nepokračovalo)

Z odôvodnenia:

Odvolací súd zo spisového materiálu zistil, že žalobou podanou na súde dňa 13.04.2004 si žalobkyňa uplatnila právo na vylúčenie veci z konkurznej podstaty. Na základe žiadosti žalovaného zo dňa 07.11.2007 súd uznesením, č. k. 9 Cbi 26/2004-94 zo dňa 09.11.2007 prerušil konanie do skončenia veci, vedenej na Okresnom súde Bratislava IV pod sp. zn. 5C 119/2007 o určenie vlastníckeho práva s odôvodnením, že v uvedenom konaní sa rieši otázka vlastníckeho práva k nehnuteľnostiam, ktorých vylúčenie je predmetom žaloby - t. j. prejudiciálna otázka.

Najvyšší súd Slovenskej republiky toto rozhodnutie uznesením zo dňa 31.01.2008, sp. zn. 2 Obo 265/20007 potvrdil v dobrej viere, že v konaní na Okresnom súde Bratislava IV sa bude riadne pokračovať a tento súd v krátkom čase rozhodne.

Súd. 1. stupňa však dotazmi na Okresný súd Bratislava IV zistil, že konanie na tomto súde bolo na žiadosť účastníkov konania prerušené uznesením zo dňa 03.06.2009 z dôvodu prebiehajúceho konania vo veci navrhovateľa J.K. a spol.

Podľa názoru odvolacieho súdu, súd 1. stupňa dôvodne a správne prehodnotil svoj pôvodný záver o dôvodnosti prerušenia konania a vydal v súlade s ust. [§ 111 ods. 2 O.s.p.](#) uznesenie o pokračovaní v konaní s tým, že otázku vlastníckeho práva bude súd 1. stupňa riešiť ako otázku predbežnú.

4. Uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, sp. zn. 4Cdo/96/2008 z 28. októbra 2009 (R 52/2010)

(k naliehavému právnomu záujmu na určení vlastníckeho práva k veci zahrnutej do súpisu majetku patriaceho do podstaty)

(k vzájomnému vzťahu a k účelu určovacej a excindačnej žaloby; k dôsledkom rozhodnutia o týchto žalobách)

Sama skutočnosť, že prebieha konanie o (excindačnej) žalobe na vylúčenie veci zo súpisu konkurznej podstaty, nezakladá bez ďalšieho nedostatok naliehavého právneho záujmu žalobcu [§ 80 písm. c) O.s.p.] na určení, že je vlastníkom tejto veci.

Z odôvodnenia:

Od žaloby o určenie vlastníckeho práva k veci treba odlišovať žalobu o vylúčenie veci zo súpisu podstaty (excindačnú žalobu) upravenú v ustanovení [§ 19 ods. 2](#) zákona o konkurze. V zmysle tohto ustanovenia súd uloží tomu, kto uplatňuje, že vec sa nemala do súpisu zaradiť, aby v lehote určenej súdom podal žalobu proti správcovi na súde, ktorý vyhlásil konkurz, a v prípade, že žaloba nie je podaná včas, predpokladá sa, že vec je do súpisu zahrnutá oprávnenie. Výsledkom úspešného uplatnenia takejto žaloby je vylúčenie veci zo súpisu podstaty, a tým aj strata oprávnenia správcu nakladať s vecou a najmä strata možnosti speňažiť ju. Zahnutím veci do konkurznej podstaty sa nikdy nemení jej skutočný vlastník, či už je ním úpadca alebo iná osoba. Zápisom veci do súpisu podstaty, rovnako ako právoplatným rozhodnutím o jej vylúčení zo súpisu podstaty alebo o zamietnutí vylučovacej žaloby, nemôže byť nikdy určený vlastník veci. **V konaní o vylučovacej žalobe môže byť otázka vlastníctva riešená iba ako otázka predbežná, a to len za predpokladu, že má pre rozhodnutie sporu právny význam.** Do konkurznej podstaty patrí nielen majetok, ktorý dlžníkovi patril v deň vyhlásenia konkurzu alebo ktorý nadobudol za konkurzu, ale aj taký majetok, ktorého vlastníkom je osoba odlišná od úpadcu, ak právne úkony dlžníka (úpadcu) týkajúce sa tohto majetku (na základe ktorých dlžník prestal byť jeho vlastníkom) sú voči veriteľom (konkurzným veriteľom) neúčinné [buď na základe zákona alebo na základe rozhodnutia súdu - [§ 14 ods. 1 písm. a\)](#), [§ 15](#) a [§ 16](#) zákona o konkurze]. V prípade žaloby o určenie vlastníctva súd môže skúmať, či žalobca je alebo nie je vlastníkom veci, no otázkou, či vec bola zahrnutá do súpisu podstaty oprávnenie sa nezaobera, pretože to nie je predmetom konania vyvolaného určovacou žalobou. Aj keď k vylúčeniu veci zo súpisu podstaty môže dôjsť (ak nebola táto otázka vyriešená mimosúdnou dohodou uzavretou so správcou podstaty alebo ak nevyhovel správca podstaty námietkam osoby, ktorá u neho uplatnila svoje práva k veci, dobrovoľne) len na základe rozhodnutia súdu o vylúčení veci zo súpisu podstaty, nebráni to úspešnému uplatneniu žaloby o určenie vlastníckeho práva k tejto veci. **Pretože prípadné rozhodnutie súdu o vylúčení veci zo súpisu podstaty nie je podkladom pre zápis vlastníckeho práva v katastri nehnuteľností, a teda nie je spôsobilé odstrániť stav právnej neistoty v otázke vlastníctva, má žalobca naliehavý právny záujem na určovacej žalobe o určení svojho vlastníctva k veci.** Naproti tomu zamietnutie žaloby o vylúčenie veci zo súpisu podstaty ešte neznamená, že žalobca nemôže byť jej vlastníkom, že vec musí byť v rámci speňažovania majetku patriaceho do podstaty predaná ([§ 27 ods. 12](#) zákona o konkurze) a že konkurz nemôže byť zrušený aj inak, než po splnení rozvrhového uznesenia [[§ 44 ods. 1 písm. a\)](#) a [c\)](#) zákona o konkurze]. Žaloba o určenie vlastníckeho práva k veci a žaloba o vylúčenie veci zo súpisu podstaty majú svoje opodstatnenie dané predmetom konania, ktorý bol nimi určený. **Keďže predmety týchto žalôb sa líšia, možnosť uplatnenia jednej z nich nevylučuje prípadne úspešné uplatnenie druhej.** To zároveň znamená, že zo skutočnosti, že je vedené konanie o návrhu žalobcu na vylúčenie veci zo súpisu podstaty, nemožno vyvodzovať nedostatok jeho naliehavého právneho záujmu na určení, že je jej vlastníkom. Dovolací súd poznamenáva, že konkurencia žaloby o určenie vlastníckeho práva k veci v zmysle [§ 80](#) O.s.p. a žaloby o vylúčenie veci z podstaty v zmysle [§ 19 ods. 2](#) zákona o konkurze bola rovnakým spôsobom riešená aj judikatúrou súdov v Českej republike, a to v

rozsudku Najvyššieho súdu Českej republiky z 27. januára 1998, sp. zn. 2 Odon 86/97, publikovaného v Sbíрке soudních rozhodnutí a stanovisek, v zošite 9/1998 pod číslom 58.

V prejednávanej veci odvolací súd správne konštatoval, že prípadné rozhodnutie o určení vlastníckeho práva žalobkyne k označeným nehnuteľnostiam nemôže byť takou právnou skutočnosťou, ktorá by mala sama osebe za následok ich vylúčenie zo súpisu podstaty. Vzhľadom na vyššie uvedené odlišnosti určovacej a excindačnej žaloby a dôsledky vyplývajúce z právoplatného rozhodnutia súdu o týchto žalobách však táto okolnosť nebola pre posúdenie otázky naliehavého právneho záujmu na určovacej žalobe právne významná. Preto právny záver odvolacieho súdu o nedostatku naliehavého právneho záujmu žalobkyne na požadovanom určení, kým sa právoplatne nerozhodne o vylúčení predmetných nehnuteľností zo súpisu podstaty, nebol správny.

5. Uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, sp. zn. 3Obo/28/2013 z 27. februára 2014

(podanie určovacej žaloby nebráni rozhodnutiu o vylučovacej žalobe; k právu na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov)

Z odôvodnenia:

Ustanovenie § 109 ods. 2 písm. c/ O. s. p. musia sudy vykladať a uplatňovať v súlade s Ústavou Slovenskej republiky (čl. 152 ods. 4). Zo žiadneho ustanovenia [Ústavy Slovenskej republiky](#) nemožno vyvodiť, že prerušením konania jeho účastník stráca právo na to, aby sa jeho vec prerokovala bez zbytočných prietáhov, zaručené v [čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky](#). Všeobecný súd sa pri uplatňovaní procesného postupu podľa ustanovenia § 109 ods. 2 písm. c/ [Občianskeho súdneho poriadku](#) preto musí spravovať aj požiadavkou, ktorá je zakotvená v tomto článku [Ústavy Slovenskej republiky](#) a ktorá ukladá povinnosť prijať príslušné opatrenia umožňujúce prerokovanie napadnutých vecí bez zbytočných prietáhov, a tým vykonanie spravodlivosti v primeranej lehote (viď Nález Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. [I. ÚS 21/2000](#)).

V danom prípade nebolo v neskôr začatom konaní o určovacej žalobe vedenom na Okresnom súde Námestovo pod sp. zn. 8Cb 422/2010 meritórne rozhodnuté, a preto si súd v konaní o vylúčení veci z konkurznej podstaty úpadcu môže samostatne vyriešiť ako tzv. predbežnú právnu otázku, či spoluvlastnícky podiel je alebo nie je vo vlastníctve žalobcu.

Najvyšší súd Slovenskej republiky konštatuje, že vylučovacia žaloba sa spravidla opiera o vlastnícke právo, výrokom rozhodnutia sa však nerieši vlastníctvo k predmetným veciam, i keď v konaní sa súd touto otázkou bude zaoberať ako otázkou predbežnou. Aktívne legitimovanou osobou na podanie vylučovacej žaloby je osoba, ktorá tvrdí, že vec nemala byť zaradená do súpisu konkurznej podstaty, z čoho vyplýva, že touto osobou by nemusel byť ani vlastník veci. Určovacia žaloba nebráni rozhodnutiu o vylučovacej žalobe.

Najvyšší súd zároveň poukazuje na skutočnosť, že skôr začaté súdne konanie o vylúčení veci s konkurznej podstaty úpadcu prebieha takmer 10 rokov, počas ktorých bolo uskutočnených viacero súdnych pojednávaní, na ktorých bolo vykonávané dokazovanie, a preto je prerušenie tohto konania podľa § 109 ods. 2 písm. c/ O. s. p. do právoplatného skončenia neskôr začatého konania o určovacej žalobe (rok 2010), spomedzi iných možných opatrení

(predovšetkým vyriešenie tzv. predbežnej otázky) najzdĺhavejším opatrením v postupe súdu pri vedení konania, pretože ochrana práv účastníkov tohto súdneho konania by sa mohla reálne naplňať až po právoplatnom skončení neskôr začatého konania o určovacej žalobe.

Najvyšší súd Slovenskej republiky na základe uvedeného dospel k záveru, že súd prvého stupňa nemal konanie prerušiť, keďže na to neboli splnené podmienky, a preto jeho rozhodnutie podľa [§ 220 O.s.p.](#) zmenil tak, ako je uvedené vo výroku rozhodnutia.

6. [Uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, sp. zn. 7Cdo/1360/2015 z 25. mája 2016](#)

(k odlišnému významu excindačnej a určovacej žaloby, k ich vzájomnému komplementárnemu vzťahu pri právnej ochrane majetku osoby)

Z odôvodnenia:

V danom prípade vzhľadom na zahrnutie sporných nehnuteľností do súpisu konkurznej podstaty, ktorý podľa navrhovateľa nepatrí úpadcovi bola navrhovateľom na príslušný konkurzný súd podaná žaloba podľa [§ 78](#) zákona č. [7/2005 Z. z.](#) o konkurze a reštrukturalizácii, ktorá žaloba je jediným dostupným procesno-právnym prostriedkom, ktorým možno dosiahnuť vylúčenie majetku zo súpisu. Podanie vylučovacej žaloby nie je však postačujúcim nástrojom ochrany osôb pri každom druhu majetku (napr. pri nehnuteľnostiach alebo iných majetkových hodnotách, ktorá sa evidujú v osobitných evidenciách). V takýchto prípadoch je potrebné doplniť ochranu poskytnutú vylučovacou žalobou o ďalší prostriedok, ktorým je určovacia žaloba. Predmetom a účelom vylučovacej žaloby nie je určenie vlastníctva, t. j. nerieši sa ňou zmena zápisu v katastri nehnuteľností a preto výrok súdneho rozhodnutia, ktorým sa vyhovie žalobe nie je spôsobilým podkladom pre zmenu v úradnej evidencii. V konaní o vylučovacej žalobe môže byť otázka vlastníctva riešená iba ako otázka predbežná, a to len za predpokladu, že má pre rozhodnutie sporu právny význam, pričom sa súd s touto otázkou vyporiadava iba v odôvodnení rozhodnutia a nie v enunciiate. Jej účelom je dosiahnutie vylúčenie určitého majetku zo súpisu a predísť jeho speňaženiu. Na druhej strane prostredníctvom určovacej žaloby nemožno dosiahnuť vylúčenie veci z konkurzu vzhľadom na dikciu [§ 78](#) ods. 8 zákona o konkurze. **Teda tieto dve žaloby majú rozličný zmysel a význam, pričom za účelom dosiahnutia úplnej právnej ochrany majetku tretej osoby sa vzájomne dopĺňajú.**

Vzhľadom na u vedené vyššie je nesporné, že žalobu o určenie vlastníctva nie je v zmysle zákona o konkurze tzv. incidenčnou žalobou. Súd prvého stupňa a následne odvolací súd preto správne posúdil miestnu príslušnosť súdu v danej veci, kde príslušným súdom je súd príslušný podľa [§ 88 písm. h/ O. s. p.](#), a kde teda bola určená miestna príslušnosť pre prejednanie takejto žaloby určená zákonom.

K námietke odporcu, že v konaní bola odporcovi odňatá možnosť konať pred súdom, lebo došlo k vade podľa [§ 237 písm. f/ O. s. p.](#) z dôvodu, že súd nesprávne právne posúdil vec z dôvodu, že nesprávne vyhodnotil naliehavosť právneho záujmu na určení vlastníckeho práva dovolací súd poukazuje na odôvodnenie vyššie. Podanie vylučovacej žaloby nie je postačujúcim nástrojom ochrany osôb pri každom druhu majetku (napr. pri nehnuteľnostiach alebo iných majetkových hodnotách, ktorá sa evidujú v osobitných evidenciách). V takýchto prípadoch je potrebné doplniť ochranu poskytnutú vylučovacou žalobou o ďalší prostriedok, ktorým je určovacia žaloba. Jedným zo základných procesných predpokladov pre úspešnosť

žaloby o určenie, či tu právny vzťah alebo právo je alebo nie je (tzv. určovacia žaloba) je existencia naliehavého právneho záujmu. K tejto otázke vzťahu určovacej a vylučovacej žaloby sa vyjadril Najvyšší súd Slovenskej republiky v zjednocujúcom rozhodnutí z 28. októbra 2009, sp. zn. [4 Cdo 96/2008](#). Dovolací súd preto (ako je uvedené vyššie) zdôrazňuje, že predmetom a účelom vylučovacej žaloby nie je určenie vlastníctva, t. j. nerieši sa ňou zmena zápisu v katastri nehnuteľností a preto výrok súdneho rozhodnutia, ktorým sa vyhovie žalobe nie je spôsobilým podkladom pre zmenu v úradnej evidencii. V konaní o vylučovacej žalobe môže byť otázka vlastníctva riešená iba ako otázka predbežná, a to len za predpokladu, že má pre rozhodnutie sporu právny význam, pričom sa súd s touto otázkou vyporiadava iba v odôvodnení rozhodnutia a nie v enunciiate. Jej účelom je dosiahnutie vylúčenia určitého majetku zo súpisu a predísť jeho speňaženiu. Na druhej strane prostredníctvom určovacej žaloby nemožno dosiahnuť vylúčenie veci z konkurzu vzhľadom na dikciu § 78 ods. 8 zákona o konkurze. Teda tieto dve žaloby majú rozličný zmysel a význam, pričom za účelom dosiahnutia úplnej právnej ochrany majetku tretej osoby sa vzájomne dopĺňajú. Ak sa navrhovateľ domáha určenia, že je vlastníkom nehnuteľnosti, pri ktorej je v katastri nehnuteľností zapísaný ako vlastník niekto iný, má naliehavý právny záujem na požadovanom určení. S prihliadnutím na význam zápisu vlastníckeho práva v katastri nehnuteľností a jeho právnym účinkom je odôvodnený záver, že právne postavenie navrhovateľa je za tejto situácie neisté a že bez požadovaného určenia by jeho právo mohlo byť ohrozené. Súdne rozhodnutie o určení vlastníckeho práva k nehnuteľnosti je podkladom pre vykonanie zmeny zápisu v katastri nehnuteľnosti. Vylučovaciu žalobu je treba odlišovať od žaloby na určenie vlastníctva. Zahnutím majetku do konkurznej podstaty sa nikdy nemení skutočný vlastník tohto majetku. Zápisom majetku do súpisu konkurznej podstaty, rovnako ako právoplatným rozhodnutím o jeho vylúčení zo súpisu konkurznej podstaty, nemôže byť nikdy určený vlastník takéhoto majetku. Zápis majetku do súpisu konkurznej podstaty iba deklaruje navonok skutočnosť, že správca konkurznej podstaty považuje takýto majetok za majetok podstaty a nakladá s ním ako s majetkom podliehajúcim konkurzu, ktoré umožňuje správcovi následne i jeho speňažovanie. V prípade žaloby o určenie vlastníctva súd skúma, či navrhovateľ je alebo nie je vlastníkom veci, no otázkou, či vec bola zahrnutá do súpisu podstaty oprávnené sa nezaoberať, pretože nie je predmetom konania vyvolaného určovacou žalobou.

7. [Rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, sp. zn. 1Obdo/17/2018 zo 16. októbra 2019](#) (R 67/2020)

(k vzájomnému vzťahu excindačnej a určovacej žaloby, odkaz na R 52/2010)

(rozhodnutie bolo taktiež uverejnené v zbierke pod číslom R 67/2020 – k problematike výhrady vlastníckeho práva v rámci konkurzného konania)

Z odôvodnenia:

11.5 Stanovisko Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, na ktoré poukázal dovolateľ v dovolaní, je v skutočnosti uznesenie NS SR zo dňa 28. októbra 2009, sp. zn. 4Cdo/96/2008, ktoré bolo publikované v Zbierke stanovísk Najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov SR č. 6/2010 pod poradovým číslom 52 (ďalej len „judikát [R 52/2010](#)“). Riešila sa v ňom možnosť súbežného uplatnenia excindačnej žaloby (žaloby na vylúčenie veci zo súpisu majetku konkurznej podstaty úpadcu) a určovacej žaloby (o určenie vlastníckeho práva k veci). Právna veta judikátu [R 52/2010](#) znie: „Sama skutočnosť, že prebieha konanie o (excindačnej) žalobe

na vylúčenie veci zo súpisu konkurznej podstaty, nezakladá bez ďalšieho nedostatok naliehavého právneho záujmu žalobcu (§ 80 písm. c/ [OSP](#)) na určení, že je vlastníkom tejto veci.“ Odvolací súd (zhodne so súdom prvej inštancie) správne uviedol, že žaloba o určenie vlastníckeho práva k veci a žaloba o vylúčenie veci zo súpisu podstaty majú svoje opodstatnenie dané predmetom konania, ktorý bol nimi určený. Keďže predmety týchto žalôb sa líšia, možnosť uplatnenia jednej z nich nevylučuje prípadné úspešné uplatnenie druhej. Zo skutočnosti, že je vedené konanie o návrhu žalobcu na vylúčenie veci zo súpisu majetku konkurznej podstaty úpadcu, nemožno vyvodzovať nedostatok jeho naliehavého právneho záujmu na určení, že je jej vlastníkom. Žaloba o určenie vlastníckeho práva predstavuje jeden z právnych prostriedkov ochrany vlastníka, pričom základným procesným predpokladom jej úspešnosti je existencia naliehavého právneho záujmu na požadovanom určení. Ak sa žalobca domáha určenia, že je vlastníkom nehnuteľnosti, pri ktorej je v katastri nehnuteľností zapísaný ako vlastník niekto iný (ako je tomu aj v posudzovanom prípade - úpadca), má naliehavý právny záujem na požadovanom určení. Súдне rozhodnutie o určení vlastníckeho práva k nehnuteľnosti je podkladom na vykonanie zmeny zápisu v katastri nehnuteľností a žaloba o určenie vlastníckeho práva je spôsobilým právnym prostriedkom na odstránenie neistoty o skutočných právnych vzťahoch medzi účastníkmi. Od žaloby o určenie vlastníckeho práva treba odlišovať žalobu o vylúčenie veci zo súpisu majetku konkurznej podstaty úpadcu (excindačná žaloba). Výsledkom úspešného uplatnenia vylučovacej žaloby je vylúčenie veci zo súpisu majetku konkurznej podstaty úpadcu, avšak nie určenie vlastníckeho práva k veci, pretože zápisom veci do súpisu podstaty, rovnako ako právoplatným rozhodnutím o jej vylúčení zo súpisu, sa nemení jej skutočný vlastník, či už je ním úpadca alebo tretia osoba. V konaní o vylučovacej žalobe je súd v zmysle ust. § 19 ods. 2 ZKV alebo ust. § 78 ods. 4 ZKR oprávnený len prejudiciálne posudzovať otázku vlastníckeho práva (prípadne iného práva) k vylučovanej veci za tým účelom, aby mohol dospieť k záveru o správnosti alebo nesprávnosti postupu správcu konkurznej podstaty úpadcu pri jej zapísaní do súpisu majetku konkurznej podstaty úpadcu. Výsledkom takéhoto konania nie je určenie vlastníckeho práva, ale výrok, ktorým súd buď zamietne vylučovaciu žalobu, alebo rozhodne o vylúčení veci zo súpisu majetku konkurznej podstaty úpadcu. Odôvodnenie rozsudku odvolacieho súdu v tejto časti neodporuje judikátu [R 52/2010](#). Zároveň však dovolací súd dodáva, že rozhodnutie odvolacieho súdu vôbec nespočíva na právnom závere, ktorý dovolateľ považuje za nesprávny a vymedzil ho v dovolaní pod písmenom e/. Odvolací súd sa preto pri svojom rozhodovaní neodchýlil od judikátu [R 52/2010](#).

8. [Uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, sp. zn. 1ObdoV/14/2019 z 26. novembra 2020](#)

(k vzájomnému vzťahu excindačnej a určovacej žaloby)

Z odôvodnenia:

20. Pokiaľ ide o namietanú arbitrárnosť rozhodnutia odvolacieho súdu, tú dovolatelia okrem okolností súvisiacich so skutkovým stavom prejednávanej veci vzhľadli aj v tom, že odvolací súd opomenul odôvodniť, prečo nevyhovel ich návrhu na prerušenie konania až do právoplatného skončenia konania vedenom na Okresnom súde Rimavská Sobota pod sp. zn. 8C/206/2007, pričom sa o tomto návrhu podľa nich vôbec nezmienil. Zároveň však poukázali na bod 23 odôvodnenia rozsudku odvolacieho súdu, v ktorom sa tento vyjadril, že nie je úlohou

súdu v excindačných žalobách posudzovať existenciu vlastníckeho práva k sporným nehnuteľnostiam, ktorá otázka však bola podľa dovolateľov pre rozhodnutie vo veci podstatná. V súvislosti s prerušením konania dovolateľa poukázali na svoj návrh doručený Najvyššiemu súdu Slovenskej republiky dňa 13. marca 2013, o ktorom vraj doposiaľ nebolo rozhodnuté. V tomto smere dovolací súd dáva do pozornosti, že otázka dôvodnosti prerušenia konania z dôvodu, že na Okresnom súde Rimavská Sobota sa vedie konanie o určenie vlastníckeho práva k sporným nehnuteľnostiam sa v posudzovanom prípade už riešila. Súd prvej inštancie v priebehu konania zistil, že na Okresnom súde Rimavská Sobota bol dňa 19. októbra 2007 žalobcami podaný návrh, ktorým sa proti žalovanému domáhali určenia, že sú podielovými spoluvlastníkmi sporných nehnuteľností, ktorých vylúčenia zo súpisu majetku konkurznej podstaty úpadcu sa domáhajú v tomto konaní. Súd prvej inštancie konanie preto prerušil až do právoplatného skončenia konania o určenie vlastníckeho práva, keďže zastával názor, že vyriešenie tejto náročnej otázky má dôležitý význam a odstráni nejasnosti v tomto konaní, s čím odvolací súd súhlasil a uznesenie súdu prvej inštancie o prerušení konania potvrdil. Najvyšší súd Slovenskej republiky však uznesením sp. zn. 1ObdoV/15/2019 zo dňa 29. septembra 2011 zrušil uznesenie odvolacieho súdu č. k. 5Obo/141/2010-328 zo dňa 27. januára 2011, ako aj uznesenie súdu prvej inštancie č. k. 34Cbi/33/2007-Ká-2011 zo dňa 11. novembra 2010 o prerušení konania. Nesprávnosť ich postupu odôvodnil tým, že správca konkurznej podstaty zaradí do súpisu konkurznej podstaty každú vec, pohľadávku alebo právo majúce majetkovú hodnotu, o ktorých má za to, že patria do konkurznej podstaty, aj keď je tu pochybnosť, či do nej skutočne patria. Vykonanie súpisu je jednou zo základných úloh správcu, ktorý nemôže preskúmať vlastnícky režim vecí, ktoré sú uvedené v evidencii úpadcu. Vylučovacie žaloby sa pritom spravidla budú opierať o vlastnícke právo, výrokom sa však vlastnícke právo k veci nerieši, i keď touto otázkou sa súd bude zaoberať spravidla v odôvodnení rozhodnutia ako s prejudiciálnou otázkou. Dovolací súd taktiež uviedol, že rozhodnutie súdu o určení vlastníckeho práva k nehnuteľnostiam nie je takou právnou skutočnosťou, ktorá by mala sama o sebe za následok vylúčenie tejto veci zo súpisu majetku patriaceho do konkurznej podstaty, a preto v sporom prípade vyriešenie otázky vlastníckeho práva k nehnuteľnostiam v určovacom spore nebráni konkurznému súdu prejednať a rozhodnúť o uplatnenom práve - vylučovacej žalobe. Konkurzný súd prejudiciálnu otázku vlastníckeho práva môže posúdiť sám, bez ohľadu na prebiehajúce súdne konanie o jeho určení. Z uvedených dôvodov dovolací súd dospel k záveru, že v danom prípade neexistovali relevantné dôvody pre prerušenie konania.

21. S poukazom na uvedené dovolací súd uvádza, že súd prvej inštancie a stotožňujúc sa s ním aj odvolací súd sa otázkou vlastníckeho práva k sporným nehnuteľnostiam predbežne zaoberali a na základe vykonaného dokazovania dospeli k záveru, že žalobcovia nepreukázali vlastnícke právo k sporným nehnuteľnostiam, pričom toto právo podľa výpisu z katastra nehnuteľností svedčí v prospech žalovaného a neosvedčili tak ani právny dôvod nároku na vylúčenie nehnuteľností z konkurznej podstaty úpadcu. Nakoľko dovolatelia nielen v súvislosti s návrhom na prerušenie konania, ale aj naprieč celým dovolaním argumentovali tým, že boli neoprávnene, nezákonne pozbavení svojho vlastníckeho práva a jeho určenie je pre rozhodnutie v tejto veci kľúčové, považuje dovolací súd za potrebné sa pre úplnosť vyjadriť aj k vzťahu určovacej a vylučovacej žaloby. Predmetom a účelom vylučovacej žaloby nie je určenie vlastníctva, t. j. nerieši sa ňou zmena zápisu v katastri nehnuteľností, preto výrok súdneho rozhodnutia, ktorým sa takejto žalobe vyhovie, nie je spôsobilým podkladom pre zmenu v katastri nehnuteľností. V konaní o vylučovacej žalobe sa otázka vlastníctva (ako už bolo vyššie

uvedené) rieši iba ako otázka predbežná, pričom súd sa s touto otázkou vysporiadava iba v odôvodnení rozhodnutia, nie v samotnom výroku. Jej účelom je dosiahnuť vylúčenie určitého majetku zo súpisu a predísť jeho speňaženiu. Na druhej strane prostredníctvom určovacej žaloby nemožno dosiahnuť vylúčenie veci z konkurzu, preto tieto dva druhy žalôb majú rozličný zmysel a význam, pričom za účelom dosiahnutia úplnej právnej ochrany majetku tretej osoby sa vzájomne dopĺňajú. Pokiaľ sa žalobca domáha určenia, že je vlastníkom nehnuteľností, pri ktorých je v katastri nehnuteľností zapísaný ako vlastník niekto iný, má nepochybne naliehavý právny záujem na požadovanom určení. K otázke vzťahu určovacej a vylučovacej žaloby sa už Najvyšší súd Slovenskej republiky vyjadril v zjednocujúcom rozhodnutí, podľa ktorého sama skutočnosť, že prebieha konanie o žalobe na vylúčenie veci zo súpisu konkurznej podstaty, nezakladá bez ďalšieho nedostatok naliehavého právneho záujmu na určení, že je vlastníkom tejto veci (uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 28. októbra 2009, sp. zn. [4 Cdo/96/2008](#), uverejnené v Zbierke stanovísk Najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky ako [R 52/2010](#)). Dovolací súd v tomto uznesení konštatoval, že od žaloby o určenie vlastníckeho práva k veci treba odlišovať žalobu o vylúčenie veci zo súpisu podstaty (excindačnú žalobu) upravenú v ustanovení § 19 ods. 2 zákona o konkurze. Výsledkom úspešného uplatnenia takejto žaloby je vylúčenie veci zo súpisu podstaty, a tým aj strata oprávnenia správcu nakladať s vecou a najmä strata možnosti speňažiť ju. Zahŕnutím veci do konkurznej podstaty sa nikdy nemení jej skutočný vlastník, či už je ním úpadca alebo iná osoba. Zápisom veci do súpisu podstaty, rovnako ako právoplatným rozhodnutím o jej vylúčení zo súpisu podstaty alebo o zamietnutí vylučovacej žaloby, nemôže byť nikdy určený vlastník veci. V konaní o vylučovacej žalobe môže byť otázka vlastníctva riešená iba ako otázka predbežná, a to len za predpokladu, že má pre rozhodnutie sporu právny význam. V prípade žaloby o určenie vlastníctva súd môže skúmať, či žalobca je alebo nie je vlastníkom veci, no otázkou, či vec bola zahrnutá do súpisu podstaty oprávnené sa nezaoberať, pretože to nie je predmetom konania vyvolaného určovacou žalobou. Aj keď k vylúčeniu veci zo súpisu podstaty môže dôjsť len na základe rozhodnutia súdu o vylúčení veci zo súpisu podstaty, nebráni to úspešnému uplatneniu žaloby o určenie vlastníckeho práva k tejto veci. Pretože prípadné rozhodnutie súdu o vylúčení veci zo súpisu podstaty nie je podkladom pre zápis vlastníckeho práva v katastri nehnuteľností, a teda nie je spôsobilé odstrániť stav právnej neistoty v otázke vlastníctva, má žalobca naliehavý právny záujem na určovacej žalobe o určení svojho vlastníctva k veci. Naproti tomu zamietnutie žaloby o vylúčenie veci zo súpisu podstaty ešte neznamená, že žalobca nemôže byť jej vlastníkom, že vec musí byť v rámci speňažovania majetku patriaceho do podstaty predaná (§ 27 ods. 12 zákona o konkurze) a že konkurz nemôže byť zrušený aj inak, než po splnení rozvrhového uznesenia [§ 44 ods. 1 písm. a) a c) zákona o konkurze]. Žaloba o určenie vlastníckeho práva k veci a žaloba o vylúčenie veci zo súpisu podstaty majú svoje opodstatnenie dané predmetom konania, ktorý bol nimi určený. Keďže predmety týchto žalôb sa líšia, možnosť uplatnenia jednej z nich nevyklučuje prípadne úspešné uplatnenie druhej. To zároveň znamená, že zo skutočnosti, že je vedené konanie o návrhu žalobcu na vylúčenie veci zo súpisu podstaty, nemožno vyvodzovať nedostatok jeho naliehavého právneho záujmu na určení, že je jej vlastníkom. K vzťahu vylučovacej a určovacej žaloby zaujal stanovisko aj Ústavný súd Slovenskej republiky, keď uviedol, že vylučovaciu žalobu je potrebné odlišovať od žaloby o určenie vlastníckeho práva. Zapísanie určitého majetku do súpisu konkurznej podstaty umožňuje správcovi nakladať s takýmto majetkom podliehajúcim konkurzu a následne ho speňažovať. Právnym prostriedkom ochrany inej osoby (spravidla vlastníka) proti neoprávnenému zahrnutiu takéhoto majetku do súpisu konkurznej podstaty je práve vylučovacia (excindačná) žaloba. Rozhodnutie súdu o určení vlastníckeho

práva žalobcu nie je takou právnou skutočnosťou, ktorá by mala sama osebe za následok vylúčenie tejto veci zo súpisu majetku patriacej do konkurznej podstaty (uznesenie Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. [II. ÚS 193/2019](#) z 3. júla 2019).

22. Na základe uvedeného dovolací súd zdôrazňuje, že dovolateľmi vznesené námietky týkajúce sa prerušenia konania z dôvodu nevyhnutnosti určenia vlastníckeho práva k sporným nehnuteľnostiam nie sú v posudzovanom prípade dôvodné, dokonca ich nemožno považovať za relevantné. Keďže dovolatelia v súvislosti s potrebou prerušenia konania, resp. s prípadným návrhom na jeho prerušenie spájali arbitrárnosť napadnutého rozsudku odvolacieho súdu, dovolací súd upriamuje pozornosť aj na názor Ústavného súdu Slovenskej republiky, že arbitrárnosť je najčastejšie daná rozporom súvislostí právnych argumentov a skutkových okolností prerokúvaných prípadov s pravidlami formálnej logiky alebo absenciou jasných a zrozumiteľných odpovedí na všetky právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany, t. j. s uplatnením nárokov a obranou proti takému uplatneniu ([IV. ÚS 115/03](#), [III. ÚS 209/04](#)). Uvedené nedostatky pritom musia dosahovať mieru ústavnej relevancie, teda ich intenzita musí byť spôsobilá porušiť niektoré z práv uvedených v [čl. 127 ods. 1 Ústavy](#). ([II. ÚS 302/2019](#)-44 z 20. februára 2020, ods. 17). Dovolací súd konštatuje, že o taký prípad však v danej veci nejde. Napadnutý rozsudok odvolacieho súdu potvrdzujúci rozsudok súdu prvej inštancie s ním tvorí jednotu, pričom vo výsledku z odôvodnenia oboch rozhodnutí nižších súdov sú dostatočne zrejmé dôvody (§ 236, § 393 ods. 2 C. s. p.), pre ktoré bolo o nároku žalobcov rozhodnuté tak, ako z nich vyplýva. 23. Dovolatelia napokon porušenie práva na spravodlivý proces videli aj v tom, že vo veci konajúce súdy ex offio neprihliadali na nulitu správneho aktu, t. j. rozhodnutia Okresného úradu v O., odbor pozemkový, poľnohospodárstva a lesného hospodárstva č. j. TPLH/P-2679/97-PÚ 5/92-72 zo dňa 19. mája 1997, ktorú povinnosť nemožno podľa ich názoru stotožňovať s preskúmaním rozhodnutia správneho orgánu, čo je úlohou správneho súdnictva. Tu dovolatelia opätovne poukázali na arbitrárnosť napadnutého rozsudku odvolacieho súdu. Dovolací súd považuje uvedenú námietku za úzko súvisiacu s otázkou určenia vlastníckeho práva k sporným nehnuteľnostiam, ku ktorej sa už vyčerpávajúco vyjadril v predchádzajúcich odsekoch. Potvrdzuje to aj obsah dovolania, v ktorom dovolatelia uviedli, že uvedené rozhodnutie je potrebné považovať za nulitný správny akt, na základe čoho ho nemožno považovať za rozhodnutie, ktorým mohol žalovaný, resp. úpadca nadobudnúť vlastnícke právo sporným nehnuteľnostiam. Ako už bolo uvedené vyššie, skúmanie vlastníckeho práva nebolo pre rozhodnutie v posudzovanom prípade rozhodujúce a navyiac ide o skutkovú rovinu posudzovania sporu, čo nezakladá prípustnosť dovolania podľa § 420 písm. f/ C. s. p. Keďže však problematiku nulity správneho aktu dovolatelia spájali aj s dovolacím dôvodom podľa § 421 ods. 1 písm. a/ C. s. p., dovolací súd sa touto námietkou bude zaoberať aj v nasledujúcich odsekoch.

9. Uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, sp. zn. 6Cdo/169/2020 z 28. októbra 2020

(k predmetu a účelu excindačnej a určovacej žaloby, k prekážke res iudicata)

Z odôvodnenia:

24. Prekážka rozsúdenej veci (res iudicata) patrí k procesným podmienkam a jej existencia vedie v každom štádiu konania bez ďalšieho k jeho zastaveniu. Táto prekážka nastáva vtedy, ak má byť v novom konaní prejednaná tá istá vec, o ktorej už bolo prv

právoplatne rozhodnuté. O tú istú vec ide vtedy, keď v novom konaní ide o ten istý nárok alebo stav, o ktorom už bolo právoplatne rozhodnuté, a ak sa týka rovnakého predmetu konania a tých istých osôb. Z hľadiska totožnosti osôb nie je významné, či rovnaké osoby majú v novom konaní rovnaké alebo rozdielne procesné postavenie (či ten, kto bol v skoršom konaní žalobcom, je žalobcom aj v novom konaní alebo má postavenie žalovaného, resp. či ten, kto v skoršom konaní vystupoval ako žalovaný, má alebo nemá v novom konaní procesné postavenie žalovaného). Ten istý predmet konania je daný vtedy, ak ten istý nárok alebo stav vymedzený žalobným petitom vyplýva z rovnakých skutkových tvrdení, z ktorých bol uplatnený (t. j. ak vyplýva z rovnakého skutku). Pre posúdenie, či je daná prekážka veci právoplatne rozhodnutej, nie je významné, ako súd po právnej stránke posúdil skutkový dej, ktorý bol predmetom pôvodného konania. Prekážka veci právoplatne rozhodnutej je daná aj vtedy, pokiaľ určitý skutkový dej (skutok) bol po právnej stránke v pôvodnom konaní posúdený nesprávne alebo neúplne (a tiež inak).

25. V danom prípade z hľadiska posúdenia opodstatnenosti argumentácie dovolateľa o existencii prekážky veci právoplatne rozsúdenej (*res iudicata*) dovolací súd uvádza, že vylučovaciu (*excindačnú*) žalobu je potrebné odlišovať od žaloby o určenie vlastníckeho práva. Zapísanie určitého majetku do súpisu konkurznej podstaty umožňuje správcovi nakladať s takýmto majetkom podliehajúcim konkurzu a následne ho speňažovať. Právnym prostriedkom ochrany inej osoby (spravidla vlastníka) proti neoprávnenému zahrnutiu takéhoto majetku do súpisu konkurznej podstaty je práve vylučovacia (*excindačná*) žaloba. Rozhodnutie súdu o určení vlastníckeho práva žalobcu nie je takou právnou skutočnosťou, ktorá by mala sama osebe za následok vylúčenie tejto veci zo súpisu majetku patriacej do konkurznej podstaty (uznesenie Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. [II. ÚS 193/2019](#) z 3. júla 2019, rozhodnutie bolo uverejnené v Zbierke nálezov a uznesení Ústavného súdu Slovenskej republiky pod č. 47/2019). Predmetom a účelom vylučovacej žaloby nie je teda určenie vlastníctva, tzn. nerieši sa ňou zmena zápisu v katastri nehnuteľností, a preto výrok súdneho rozhodnutia, ktorým sa vyhovie tejto žalobe, nie je spôsobilým podkladom pre zmenu v úradnej evidencii. V konaní o vylučovacej žalobe môže byť otázka vlastníctva riešená iba ako otázka predbežná a to len za predpokladu, že má pre rozhodnutie sporu právny význam, pričom súd sa touto otázkou vysporiada iba v odôvodnení rozhodnutia, nie v samotnom enunciate. Jej účelom je dosiahnuť vylúčenie určitého majetku zo súpisu a predísť jeho speňaženiu. Na druhej strane, prostredníctvom určovacej žaloby nemožno dosiahnuť vylúčenie veci z konkurzu, vzhľadom na dikciu § 78 ods. 8 Zákona o konkurze. Z toho vyplýva, že tieto dva druhy žalôb majú rozličný zmysel a význam, pričom za účelom dosiahnutia úplnej právnej ochrany majetku tretej osoby sa vzájomne dopĺňajú. Ak sa teda žalobca domáha určenia, že je vlastníkom nehnuteľnosti, pri ktorej je v katastri nehnuteľností zapísaný ako vlastník niekto iný, má vo vzťahu k tejto tretej osobe nepochybne naliehavý právny záujem na požadovanom určení, pretože súdne rozhodnutie o určení vlastníckeho práva k nehnuteľnosti je podkladom na vykonanie zmeny zápisu v katastri nehnuteľností (§ 34 ods. 1 Katastrálneho zákona), žaloba o určení vlastníckeho práva je spôsobilým právnym prostriedkom na odstránení neistoty o skutočných právnych vzťahoch medzi stranami.

26. Vyhlásenie konkurzu na majetok spoločnosti Drevokombinát Šariš, a. s., resp. prebiehajúce konkurzné konanie a možnosť právnej predchodkyne žalobcov podať žalobu o vylúčenie veci zo súpisu konkurznej podstaty v zmysle § 78 ods. 4 ZKR nezakladalo absenciu jej naliehavého právneho záujmu na určení vlastníctva k nim, príp. na určení, že tieto patria do dedičstva po poručiteľoch, pretože prípadné rozhodnutie o vylúčení veci zo súpisu konkurznej

podstaty nebolo spôsobilým podkladom pre zápis vlastníckeho práva v katastri nehnuteľností, a teda nebolo spôsobilé odstrániť stav právnej neistoty v otázke vlastníctva k veci, či už žalobcov, alebo ich právnych predchodcov. **V danom prípade preto išlo o dve samostatné súdne konania, začaté na podklade dvoch druhov žalôb majúcich rozličný zmysel a význam, ktoré sa za účelom dosiahnutia úplnej právnej ochrany majetku tretej osoby, iba vzájomne dopĺňali (nešlo v nich o ten istý nárok - nemali rovnaký predmet konania). Preto tu (pokiaľ išlo o pozemky parc. č. 242/1 a parc. č. 272/1) nemožno hovoriť ani o dvoch popri sebe existujúcich a totožných právoplatných rozhodnutiach, a teda nešlo o prekážku res iudicata, ktorú dovolateľ namietal dovolacím dôvodom § 420 písm. d/ [CSP](#).**

10. [Rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, sp. zn. 5Obdo/24/2020 zo 25. februára 2021](#) (R 68/2021)

(k účelu a podstate excindačnej žaloby, k vkladuschopnosti rozhodnutia súdu o vylúčení veci zo súpisu podstaty)

*(rozhodnutie bolo taktiež uverejnené v zbierke pod číslom **R 68/2021** – k problematike excindačnej žaloby a majetkových podielov v družstve)*

Z odôvodnenia:

35. Vylučovaciu žalobu je treba odlišovať od žaloby na určenie vlastníckeho práva. Zapísanie určitého majetku do súpisu konkurznej podstaty umožňuje správcovi nakladať s takýmto majetkom podliehajúcim konkurzu a následne ho speňažovať. Právnym prostriedkom ochrany inej osoby (spravidla vlastníka) proti neoprávnenému zahrnutiu takéhoto majetku do súpisu konkurznej podstaty je práve vylučovacia (excindačná) žaloba. Rozhodnutie súdu o určení vlastníckeho práva žalobcu nie je takou právnou skutočnosťou, ktorá by mala sama osebe za následok vylúčenie tejto veci zo súpisu majetku patriacej do konkurznej podstaty (uznesenie Ústavného súdu SR z 03.07.2019, sp. zn. [II. ÚS 193/2019](#)).

36. Základným podkladom pre speňaženie podstaty je súpis podstaty, ktorý uskutočňuje správca podstaty ([§ 76](#), [§ 77 ZKR](#)). Správca do súpisu v zásade zahrnie každú vec a právo, o ktorých je presvedčený, že do podstaty patria. Ak je sporné, či majetok patrí do podstaty, zapíše sa do súpisu podstaty s poznámkou o nárokoch uplatnených inými osobami alebo s poznámkou o iných dôvodoch, ktoré spochybňujú zaradenie majetku do súpisu. Pri spornom zápise správca v súpise poznamená dôvody sporného zápisu a uvedie osobu, v ktorej prospech pochybnosti sporného zápisu svedčia ([§ 78 ods. 1 ZKR](#)). Pokiaľ je do podstaty zahrnutá vec, ku ktorej si uplatňuje právo tretia osoba, súd tejto tretej osobe uloží, aby v stanovenej lehote podala proti správcovi vylučovaciu (excindačnú) žalobu. Ak nie je vylučovacia žaloba podaná včas, má sa za to, že vec patrí do konkurznej podstaty ([§ 78 ods. 4 ZKR](#)). Samotný súpis majetku, o ktorom je správca presvedčený, že patrí do konkurznej podstaty, nie je obmedzený žiadnym ustanovením konkurzného zákona.

37. V konaní o vylučovacej žalobe môže byť otázka vlastníctva riešená iba ako otázka predbežná, a to len za predpokladu, že má pre rozhodnutie sporu právny význam, pričom súd sa s touto otázkou vysporadúva iba v odôvodnení rozhodnutia, nie v samotnom enunciate. Jej účelom je dosiahnuť vylúčenie určitého majetku zo súpisu a predísť jeho speňaženiu; takýto výsledok nemožno dosiahnuť prostredníctvom určovacej žaloby vzhľadom na dikciu [§ 78 ods. 8 ZKR](#). Zahrnutím majetku do konkurznej podstaty sa nemení skutočný vlastník tohto majetku,

nech ním bol úpadca alebo iná osoba. Zápisom majetku do súpisu konkurznej podstaty, rovnako ako právoplatným rozhodnutím o jeho vylúčení zo súpisu konkurznej podstaty, nedochádza k určení vlastníckeho práva k majetku. Zápis majetku do súpisu konkurznej podstaty iba deklaruje navonok skutočnosť, že správca konkurznej podstaty považuje takýto majetok za majetok podstaty a nakladá s ním ako s majetkom podliehajúcim konkurzu. Zapísanie určitého majetku do súpisu konkurznej podstaty tak umožňuje správcovi i jeho následné speňažovanie. V prípade žaloby o určenie vlastníctva súd môže skúmať, či žalobca je alebo nie je vlastníkom veci, no otázkou, či vec bola zahrnutá do súpisu podstaty oprávnené sa nezaoberať, pretože to nie je predmetom konania vyvolaného určovacou žalobou. Aj keď k vylúčeniu veci zo súpisu podstaty môže dôjsť len na základe rozhodnutia súdu o vylúčení veci zo súpisu podstaty, nebráni to úspešnému uplatneniu žaloby o určenie vlastníckeho práva k tejto veci následne. **Prípadné rozhodnutie súdu o vylúčení veci zo súpisu podstaty nie je podkladom pre zápis vlastníckeho práva v katastri nehnuteľností.** Služi k ochrane práv osôb, ktoré sú takýmto konaním správcu ohrozené. Preto otázka dovolateľky smerujúca k tomu, akým spôsobom je možné nadobúdať vlastnícke právo, nemôže byť v takomto konaní zodpovedaná.

11. Uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, sp. zn. 2Obdo/75/2020 z 28. decembra 2020

(k vzájomnému vzťahu excindačnej a určovacej žaloby. Odkaz na R 52/2010)

Z odôvodnenia:

14. Pokiaľ ide o excindačnú žalobu a jej charakter a skúmanie tzv. lepšieho práva (vlastníckeho práva) žalobkyň, dovolací súd poukazuje na to, že uvedené námietky, resp. skutočnosti nie sú určujúcimi pre rozhodnutie v predmetnej veci. Nakoľko žalobkyne nielen v rámci dovolacieho dôvodu podľa § 420 písm. f/ C. s. p., ale aj v rámci namietaného nesprávneho právneho posúdenia namietali problematiku excindačnej žaloby, dovolací súd už na tomto mieste považuje za potrebné vyjadriť sa k vzťahu medzi excindačnou žalobou a žalobou o určenie vlastníckeho práva, samozrejme zo zohľadnením stavu, že v predmetnej veci bola otázka určenia vlastníckeho práva už právoplatne vyriešená. Predmetom a účelom vylučovacej žaloby nie je určenie vlastníctva, t. j. nerieši sa ňou zmena zápisu v katastri nehnuteľností, preto výrok súdneho rozhodnutia, ktorým sa takejto žalobe vyhovie, nie je spôsobilým podkladom pre zmenu v katastri nehnuteľností. V konaní o vylučovacej žalobe sa otázka vlastníctva (ako už bolo vyššie uvedené) rieši iba ako otázka predbežná, pričom súd sa s touto otázkou vysporiadava iba v odôvodnení rozhodnutia, nie v samotnom výroku. Jej účelom je dosiahnuť vylúčenie určitého majetku zo súpisu a predísť jeho speňaženiu. Na druhej strane prostredníctvom určovacej žaloby nemožno dosiahnuť vylúčenie veci z konkurzu, preto tieto dva druhy žalôb majú rozličný zmysel a význam, pričom za účelom dosiahnutia úplnej právnej ochrany majetku tretej osoby sa vzájomne dopĺňajú. V posudzovanom prípade bola otázka vlastníckeho práva právoplatne vyriešená, pričom nemožno považovať postup súdu prvej inštancie ako aj odvolacieho súdu, ktoré si osvojili závery vyplývajúce z vyššie uvedeného rozsudku Krajského súdu v Trnave, za nesprávny. V danom prípade žalobkyne preukázali, že im svedčí vlastnícke právo k sporným nehnuteľnostiam, ktorých vylúčenia sa domáhajú, čo však v prípade excindačnej žaloby nie je rozhodujúce, resp. daný stav nepredstavuje záruku, že aj v tomto konaní budú v celom rozsahu úspešné a to najmä s poukazom na to, že situácia je v tomto prípade modifikovaná tým, že sporné nehnuteľnosti sú zatiaľ zátážným právom. K

otázke vzťahu určovacej a vylučovacej žaloby sa už Najvyšší súd Slovenskej republiky vyjadril v zjednocujúcom rozhodnutí, podľa ktorého sama skutočnosť, že prebieha konanie o žalobe na vylúčenie veci zo súpisu konkurznej podstaty, nezakladá bez ďalšieho nedostatok naliehavého právneho záujmu na určení, že je vlastníkom tejto veci (uznesenie Najvyššieho súdu SR z 28. 10. 2009 sp. zn. 4Cdo/96/2008, uverejnené v Zbierke stanovísk Najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky ako [R 52/2010](#)). Dovolací súd v tomto uznesení konštatoval, že od žaloby o určenie vlastníckeho práva k veci treba odlišovať žalobu o vylúčenie veci zo súpisu podstaty (excindačnú žalobu) upravenú v ustanovení § 19 ods. 2 zákona o konkurze. Výsledkom úspešného uplatnenia takejto žaloby je vylúčenie veci zo súpisu podstaty, a tým aj strata oprávnenia správcu nakladať s vecou a najmä strata možnosti speňažiť ju. Zahnrnutím veci do konkurznej podstaty sa nikdy nemení jej skutočný vlastník, či už je ním úpadca alebo iná osoba. Zápisom veci do súpisu podstaty, rovnako ako právoplatným rozhodnutím o jej vylúčení zo súpisu podstaty alebo o zamietnutí vylučovacej žaloby, nemôže byť nikdy určený vlastník veci. V konaní o vylučovacej žalobe môže byť otázka vlastníctva riešená iba ako otázka predbežná, a to len za predpokladu, že má pre rozhodnutie sporu právny význam. V prípade žaloby o určenie vlastníctva súd môže skúmať, či žalobca je alebo nie je vlastníkom veci, no otázkou, či vec bola zahrnutá do súpisu podstaty oprávnene sa nezaobera, pretože to nie je predmetom konania vyvolaného určovacou žalobou. Aj keď k vylúčeniu veci zo súpisu podstaty môže dôjsť len na základe rozhodnutia súdu o vylúčení veci zo súpisu podstaty, nebráni to úspešnému uplatneniu žaloby o určenie vlastníckeho práva k tejto veci. Pretože prípadné rozhodnutie súdu o vylúčení veci zo súpisu podstaty nie je podkladom pre zápis vlastníckeho práva v katastri nehnuteľností, a teda nie je spôsobilé odstrániť stav právnej neistoty v otázke vlastníctva, má žalobca naliehavý právny záujem na určovacej žalobe o určení svojho vlastníctva k veci. Naproti tomu zamietnutie žaloby o vylúčenie veci zo súpisu podstaty ešte neznamená, že žalobca nemôže byť jej vlastníkom, že vec musí byť v rámci speňažovania majetku patriaceho do podstaty predaná (§ 27 ods. 12 zákona o konkurze) a že konkurz nemôže byť zrušený aj inak, než po splnení rozvrhového uznesenia [§ 44 ods. 1 písm. a) a c) zákona o konkurze]. Žaloba o určenie vlastníckeho práva k veci a žaloba o vylúčenie veci zo súpisu podstaty majú svoje opodstatnenie dané predmetom konania, ktorý bol nimi určený. Keďže predmety týchto žalôb sa líšia, možnosť uplatnenia jednej z nich nevyklučuje prípadne úspešné uplatnenie druhej. To zároveň znamená, že zo skutočnosti, že je vedené konanie o návrhu žalobcu na vylúčenie veci zo súpisu podstaty, nemožno vyvodzovať nedostatok jeho naliehavého právneho záujmu na určení, že je jej vlastníkom. K vzťahu vylučovacej a určovacej žaloby zaujal stanovisko aj Ústavný súd Slovenskej republiky, keď uviedol, že vylučovaciu žalobu je potrebné odlišovať od žaloby o určenie vlastníckeho práva. Zapísanie určitého majetku do súpisu konkurznej podstaty umožňuje správcovi nakladať s takýmto majetkom podliehajúcim konkurzu a následne ho speňažovať. Právnym prostriedkom ochrany inej osoby (spravidla vlastníka) proti neoprávnenému zahrnutiu takéhoto majetku do súpisu konkurznej podstaty je práve vylučovacia (excindačná) žaloba. Rozhodnutie súdu o určení vlastníckeho práva žalobcu nie je takou právnou skutočnosťou, ktorá by mala sama osebe za následok vylúčenie tejto veci zo súpisu majetku patriacej do konkurznej podstaty (uznesenie Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. [II. ÚS 193/2019](#) z 3. júla 2019).

12. Rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, sp. zn. 1Obo/6/2022 z 21. júna 2023

(k povahe excindačnej žaloby ako druhu určovacej žaloby, požiadavky na formuláciu petitu excindačnej žaloby vzhľadom na dosiahnutie želaného účelu takejto žaloby)

Z odôvodnenia:

24. Odvolací súd konštatuje, že vylučovacia žaloba podľa § 19 ods. 2 Zákona o konkurze a vyrovnaní (ďalej aj „ZKV“) v spojení s § 78 nie je žalobou na plnenie. Vylučovacia žaloba podľa § 78 Zákona o konkurze a vyrovnaní je svojou povahou žalobou určovacou. Rozsudok, ktorým súd takejto žalobe vyhovie, sa nevykonáva. Povahu určovacej žaloby vylučovacia žaloba nestráca ani vtedy, ak sa vylučovací nárok týka peňazí. Odvolací súd uvádza, že sa nestotožnil s názorom súdu prvej inštancie, že predmetná žaloba - vylučovacia žaloba je žalobou na plnenie. V súlade so skutočnosťou, že žaloba o vylúčení majetku z konkurznej podstaty (§ 19 ods. 2 Zákona o konkurze a vyrovnaní „ZKV“) je žalobou určovacou, má žalobný petit požadovať vydanie rozhodnutia, ktorým sa označená vec (právo alebo iná majetková hodnota) vylučuje zo súpisu majetku konkurznej podstaty úpadcu (rozsudok Najvyššieho súdu Českej republiky z 31. augusta 2004 sp. zn. 29Odo/182/2004). Petit vylučovacej žaloby má byť formulovaný tak, že vec „sa vylučuje“ a nie, že „správca konkurznej podstaty je povinný vec vylúčiť“ (rozsudok Najvyššieho súdu Českej republiky z 31. októbra 2006 sp. zn. 29Odo/1063/2004). O tom, ako bude formulovaný výrok rozhodnutia, rozhoduje súd. Prípadným návrhom žalobcu na znenie výroku rozhodnutia pritom nie je viazaný. Pri formulácii výroku rozhodnutia súd musí dbať, aby z obsahového hľadiska vyjadril to, čo sa žalobca žalobou skutočne domáha. Žalobný petit, ktorým sa žalobca domáha, aby správca konkurznej podstaty „bol povinný vylúčiť“ označenú vec zo súpisu majetku konkurznej podstaty úpadcu nezodpovedá charakteru vylučovacej žaloby, ktorá je žalobou určovacou.

25. Keďže výrok I. rozhodnutia súdu prvej inštancie v spojení s dopĺňajúcim rozsudkom nezohľadňoval skutočnosť, že v súpise majetku konkurznej podstaty úpadcu je zapísaná dielňa, ktorá v čase rozhodovania súdu prvej inštancie už neexistovala (bola odstránená), bolo potrebné odvolaniu žalobkyne vyhovieť. Odvolací súd sa však nestotožnil s názorom, že treba doplniť výrok I. napadnutého rozsudku, keď žalobca (odvolateľ) mal za to, že výrok II. v spojení s bodom 16 odôvodnenia rozhodnutia súdu prvej inštancie nie je dostatočne určitý a zrozumiteľný.

(...)

36. Zapísaním veci do súpisu majetku konkurznej podstaty úpadcu správcom sa nemení jej skutočný vlastník, či už je ním úpadca alebo tretia osoba. V konaní o vylučovacej žalobe je súd v zmysle ustanovenia [§ 19 ods. 2 ZKV](#) oprávnený len prejudiciálne posudzovať otázku vlastníckeho práva (prípadne iného práva) k vylučovanej veci za tým účelom, aby mohol dospieť k záveru o správnosti alebo nesprávnosti postupu správcu konkurznej podstaty úpadcu pri zapísaní spornej nehnuteľnosti do súpisu majetku konkurznej podstaty úpadcu. Výsledkom takéhoto konania nie je určenie vlastníckeho práva, ale výrok, ktorým súd buď zamietne vylučovaciu žalobu alebo rozhodne o vylúčení veci zo súpisu majetku konkurznej podstaty úpadcu, pokiaľ žalovaný správca nepreukáže oprávnenosť svojho postupu pri jej zapísaní do súpisu majetku konkurznej podstaty úpadcu. V excindačnom konaní súd nekoná s povinnosťou rešpektovania vyšetrovacej zásady, kedy zisťuje skutočnosti a zabezpečuje dôkazy z vlastnej iniciatívy, dôkazné bremeno a povinnosť osvedčiť tvrdené skutočnosti zaťažujú výlučne strany sporu, pri zachovaní zásady rovnosti zbraní a kontradiktórnosti konania.

37. Je zrejmé, že vylučovacie žaloby sa spravidla opierajú o vlastnícke právo. Súd o takej žalobe rozhodne tak, že buď žalobu zamietne, alebo uloží správcovi povinnosť vylúčiť určitú vec zo súpisu podstaty. Výrokom o excindačnej (excíznej) žalobe sa priamo nerieši vlastnícke právo k veci, avšak touto otázkou sa súd zaoberá spravidla v odôvodnení rozhodnutia ako s predbežnou otázkou. (pozri Ďurica, M., Zákon o konkurze a vyrovnaní, Prvé vydanie, Poradca podnikateľa 2001, s. 163).

38. Vzhľadom na charakter a účel vylučovacej žaloby, je pre žalobný úspech potrebné zamerať procesný útok jednak na preukázanie skutočností o neoprávnenom zápise nehnuteľností do súpisu majetku konkurznej podstaty úpadcu, ako aj na preukázanie vlastníckeho práva patriaceho žalobkyni, resp. subjektu domáhajúceho sa vylúčenia nehnuteľnosti zo súpisu konkurznej podstaty (spravidla vlastníkovi). Úspešnosť vylučovacej žaloby na strane žalobcu predpokladá preukázanie, že mu svedčí lepšie (hmotné) právo k veciam zapísaným do konkurznej podstaty, než úpadcovi.

13. Rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, sp.zn. 5Obo/5/2023 z 25. apríla 2024

(k povahe excindačnej žaloby)

Z odôvodnenia:

31. Zapísaním veci do súpisu majetku konkurznej podstaty úpadcu správcom sa nemení jej skutočný vlastník, či už je ním úpadca alebo tretia osoba. V konaní o vylučovacej žalobe je súd v zmysle ust. § 19 ods. 2 ZKV oprávnený len prejudiciálne posudzovať otázku vlastníckeho práva (prípadne iného práva) k vylúčovanej veci za tým účelom, aby mohol dospieť k záveru o správnosti alebo nesprávnosti postupu správcu konkurznej podstaty úpadcu pri zapísaní spornej nehnuteľnosti do súpisu majetku konkurznej podstaty úpadcu. Výsledkom takéhoto konania nie je určenie vlastníckeho práva, ale výrok, ktorým súd buď zamietne vylučovaciu žalobu alebo rozhodne o vylúčení veci zo súpisu majetku konkurznej podstaty úpadcu, pokiaľ žalovaný správca nepreukáže oprávnenosť svojho postupu pri jej zapísaní do súpisu majetku konkurznej podstaty úpadcu.

32. V excindačnom konaní súd nekoná s povinnosťou rešpektovania vyšetrovacej zásady, kedy zisťuje skutočnosti a zabezpečuje dôkazy z vlastnej iniciatívy, dôkazné bremeno a povinnosť osvedčiť tvrdené skutočnosti zaťažujú výlučne strany sporu, pri zachovaní zásady rovnosti zbraní a kontradiktórnosti konania. Rozhodujúcim v prejednávanej veci bol skutkový a právny záver súdu prvej inštancie, že žalobkyňa neunesla dôkazné bremeno pre osvedčenie nesprávnosti zápisu veci (rodinného domu) do konkurznej podstaty.

33. Vylučovacie žaloby sa spravidla opierajú o vlastnícke právo. Súd o takej žalobe rozhodne tak, že buď žalobu zamietne, alebo uloží správcovi povinnosť vylúčiť určitú vec zo súpisu podstaty. Výrokom o excindačnej (excíznej) žalobe sa priamo nerieši vlastnícke právo k veci, avšak touto otázkou sa súd zaoberá spravidla v odôvodnení rozhodnutia ako s predbežnou otázkou. (pozri Ďurica, M., Zákon o konkurze a vyrovnaní, Prvé vydanie, Poradca podnikateľa 2001, s. 163).

34. Vzhľadom na charakter a účel vylučovacej žaloby, je pre žalobný úspech potrebné zamerať procesný útok jednak na preukázanie skutočností o neoprávnenom zápise nehnuteľností do súpisu konkurznej podstaty úpadcu, ako aj na preukázanie vlastníckeho práva, v tejto veci patriaceho žalobkyni, resp. subjektu domáhajúceho sa vylúčenia nehnuteľnosti zo súpisu konkurznej podstaty (spravidla vlastníkovi). Úspešnosť vylučovacej žaloby na strane žalobcu predpokladá preukázanie, že mu svedčí lepšie (hmotné) právo k veciam zapísaným do konkurznej podstaty, než úpadcovi.

14. Uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, sp. zn. 1MObdoV/11/2009 z 30. novembra 2009

(- k otázke preukazovania vlastníckeho práva v prípade excindačnej žaloby

- rozhodnutie publikované v Zbierke stanovísk najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky č. 7/2010 pod č. 13

- na toto rozhodnutie odkazuje taktiež rozhodnutie [1VObdo/2/2020](#))

I. Pokiaľ sa nepreukáže opak, hodnoverným a záväzným údajom katastra nehnuteľností je údaj o práve k nehnuteľnosti. Údaj o vlastníkoch nehnuteľnosti je hodnoverný ale nie záväzný (§ 70 ods. 1 v spojení s § 7 zákona č. 162/1995 Z. z.).

II. V konaní o vylučovacej žalobe podľa ust. § 19 ods. 2 zákona č. 328/1991 Zb. o konkurze a vyrovnaní, ak správca konkurznej podstaty popiera, že žalobca je vlastníkom nehnuteľnosti zapísanej do konkurznej podstaty napriek zápisom žalobcu ako vlastníka v katastri nehnuteľností, je potrebné na zistenie tejto skutočnosti vykonať dokazovanie.

Uznesenie Ústavného súdu Slovenskej republiky II. ÚS 193/2019 z 3. júla 2019, Zb. Us. 47/2019

VYLUČOVACIA ŽALOBA A ŽALOBA O URČENIE VLASTNÍCTVA

Vylučovaciu žalobu je potrebné odlišovať od žaloby o určenie vlastníckeho práva. Zapísanie určitého majetku do súpisu konkurznej podstaty umožňuje správcovi nakladať s takýmto majetkom podliehajúcim konkurzu a následne ho speňažovať. Právnym prostriedkom ochrany inej osoby (spravidla vlastníka) proti neoprávnenému zahrnutiu takéhoto majetku do súpisu konkurznej podstaty je práve vylučovacia (excindačná) žaloba. Rozhodnutie súdu o určení vlastníckeho práva žalobcu nie je takou právnou skutočnosťou, ktorá by mala sama osebe za následok vylúčenie tejto veci zo súpisu majetku patriacej do konkurznej podstaty.

Uznesenie Ústavného súdu Slovenskej republiky II. ÚS 202/2011 z 12. mája 2011

(k prejudiciálnemu posúdeniu vlastníckeho práva pri excindačnej žalobe, na toto rozhodnutie odkazuje rozhodnutie [1VObdo/2/2020](#))

Z odôvodnenia:

(...) ústavný súd konštatuje, že v okolnostiach posudzovanej veci nemá dôvod pochybovať o správnosti právneho záveru najvyššieho súdu spočívajúceho v tom, že krajský súd, v rámci konania o vylúčenie nehnuteľností z konkurznej podstaty bol oprávnený posúdiť otázku vlastníckeho práva k týmto nehnuteľnostiam ako otázku predbežnú, pričom nebol viazaný zápisom vlastníckeho práva v katastri nehnuteľností v prospech sťažovateľa. Tento záver v žiadnom prípade nemožno považovať za arbitrárny či zjavne neodôvodnený. (...)

Právny status pohľadávok verejného práva v insolvenčných konaniach (so zameraním na pohľadávky Sociálnej poisťovne, zdravotných poisťovní a daňové pohľadávky)

Prehľad rozhodnutí s komentárom

KAPITOLA I.

OKAMIH VZNIKU POHLADÁVKY

1. Rozsudok Najvyššieho súdu SR sp. zn. [1Obdo/41/2019](#) (R 73/2021) zo dňa 10 decembra 2020 – Pohľadávka Sociálnej poisťovne na poistnom za poistné obdobie pred vyhlásením konkurzu (uznesením Ústavného súdu SR sp. zn. [II. ÚS 252/2021](#) zo dňa 12. mája 2021 ústavnú sťažnosť proti rozhodnutiu 1Obdo/41/2019 odmietol)

Pohľadávkou proti podstate je aj pohľadávka Sociálnej poisťovne na poistnom za poistné obdobie pred vyhlásením konkurzu, ak jej splatnosť nastala až po vyhlásení konkurzu (splatnosť nastáva v zásade v deň určený na výplatu príjmu).

Dotknutá právna úprava

7/2005 Z.z.: §87 ods.2 písm.k);

461/2003 Z.z.: §20 ods.1; §142 ods.1, ods.2; §143 ods.2; §144 ods.1, ods.2; §231 ods.1 písm.f);

Judikatúra

[5ObdoK/1/2023](#) ([III. ÚS 259/2025](#) – ústavnú sťažnosť odmietol); [4Obdo/24/2022](#); [III. ÚS 42/2025](#)– ústavnú sťažnosť odmietol), [2Obdo/33/2020](#);

NSS SR: [9Sžsk/31/2021](#), [7Ssk/17/2022](#)

Citácia z rozhodnutia

46. Vychádzajúc z § 143 ods. 2 zák. č. 461/2003 Z.z. poistné, ktoré platí a odvádza zamestnávateľ je splatné v zásade v deň určený na výplatu príjmov, ktoré sú vymeriavacím základom zamestnanca. V prejednávanej právnej veci z obsahu spisu vyplýva skutočnosť, ktorá nebola medzi účastníkmi sporná, že si zamestnávateľ (úpadca) určil deň splatnosti poistného na 15 deň v mesiaci a keďže 15. január 2017 pripadol na deň pracovného pokoja, splatnosť poistného na 12/2016 sa presunula na najbližší pracovný deň, teda na 16. január 2017. Zamestnávateľ (úpadca) sa nemôže stať dlžníkom poisťovne skôr, než mu vznikne povinnosť zaplatiť a odvieť poistné, teda pred ním určeným dňom na výplatu príjmov, ktorým bol v prejednávanej právnej veci 16. január 2017, čo bolo po dni, kedy nastali účinky vyhlásenia konkurzu na majetok úpadcu spoločnosti FLEXOGRAFIK s.r.o. v reštrukturalizácii so sídlom Batizovce. Dovolateľ poukazoval na ustanovenie § 120 ods. 2 ZoKR v znení zák. č. 377/2016 Z.z., podľa ktorého sa vznikom pohľadávky z verejnoprávneho vzťahu rozumie okamih, keď bol dlžník prvý krát oprávnený plniť takúto pohľadávku. Dovolací súd, napriek tomu, že sa stotožnil s námietkou žalobcu, že sa uvedené ustanovenie týka jednak reštrukturalizačného

konania a aj vzhľadom na jeho účinnosť až od 1. marca 2017 sa netýka predmetného konania, je toho názoru, že ani ak by bolo toto ustanovenie aplikovateľné na daný prípad, dlžník, ktorým je zamestnávateľ, ktorý podľa § 141 ods. 2 ZoSP odvádza poistné za zamestnanca a vykonáva zo mzdy zamestnanca zákonom predpísané zrážky na jednotlivé zákonom stanovené druhy poistenia, ak je ich zamestnanec povinný platiť, by nebol oprávnený vykonať zrážku a odviesť poistné, teda plniť poisťovni pred dňom uvedeným v § 143 ods. 2 zák. č. 461/2003 Z.z. Vychádzajúc z uvedeného, podľa názoru dovolacieho súdu pohľadávka vznikla žalobcovi v deň určený úpadcom na výplatu príjmov, teda v danom prípade 16. januára 2017, teda po dni vyhlásenia konkurzu, z dôvodu ktorého sa dovolací súd stotožnil so záverom súdu prvej inštancie ako aj odvolacieho súdu, že pohľadávka žalobcu je v zmysle § 87 ods. 2 písm. k/ ZoKR pohľadávkou proti podstate. V tento deň bol zamestnávateľ (úpadca) povinný podľa § 231 ods. 1 písm. f/ zák. č. 461/2003 Z.z. predložiť poisťovni aj výkaz poistného a príspevkov na starobné dôchodkové sporenie za príslušný kalendárny mesiac. Následne pre riadne uplatnenie pohľadávky je nepochybne nevyhnutné určenie jej výšky. Podkladom pre vyčíslenie presnej sumy je práve tento výkaz. Dovolací súd sa nestotožnil s argumentáciou dovolateľa, že Sociálna poisťovňa mohla predpísať poistné na základe dokladov zamestnávateľa za predchádzajúce obdobie alebo na základe podkladov iného zamestnávateľa s činnosťou obdobného charakteru. Dovolací súd poukazuje na § 144 ods. 2 ZoSP, podľa ktorého je Sociálna poisťovňa oprávnená postupovať týmto spôsobom v prípade, že zamestnávateľ ani na jej výzvu nepredloží podklady potrebné na zistenie správnej sumy poistného, o prípad ktorý sa v prejednávanej veci nejedná, nakoľko v konaní medzi účastníkmi nebolo sporné, že zamestnávateľ (úpadca) Sociálnej poisťovni mesačný výkaz dňa 18. januára 2017 resp. opravný dňa 9. februára 2017 predložil. Podľa názoru dovolacieho súdu preto nebol daný dôvod pre postup podľa § 144 ods. 2 ZoSP. Až predložením mesačného výkazu poistného a príspevkov na starobné dôchodkové sporenie mala poisťovňa vedomosť o výške pohľadávky a mohla si tak uplatniť od platiteľa konkrétne plnenie.

Poznámka

Dovolací súd tu konštatuje, že pohľadávka Sociálnej poisťovne na poistnom vzniká zamestnávateľovi (úpadcovi) v deň určený na výplatu príjmov, pričom ak tento deň nastane až po vyhlásení konkurzu, ide o pohľadávku proti podstate podľa § 87 ods. 2 písm. k/ ZoKR. Presná výška pohľadávky sa určuje na základe mesačného výkazu predloženého poisťovni a nie je dôvod na odhad vychádzajúci z predchádzajúcich dokladov či údajov iných zamestnávateľov, pokiaľ bol výkaz riadne predložený.

2. Uznesenie Najvyššieho súdu SR sp. zn. [3Obdo/9/2017](#) (R 94/2018) zo dňa 27. septembra 2017 – vecné kritérium

Pohľadávky na poistnom na sociálne poistenie za zamestnancov úpadcu v zmysle zákona č. 461/2003 Z.z. o sociálnom poistení v znení neskorších predpisov, ktoré vznikli po vyhlásení konkurzu, súvisia s prevádzkovaním podniku počas konkurzu, a preto predstavujú pohľadávky proti všeobecnej podstate v zmysle ust. § 87 ods. 2 písm. i/ zákona č. 7/2005 Z.z. o konkurze a reštrukturalizácii v znení zmien a doplnkov. Platí to aj v prípade, ak zamestnancom úpadcu správca konkurznej podstaty po vyhlásení konkurzu neprideloval

žiadnu prácu a tiež, ak správca ukončil so zamestnancami úpadcu pracovný pomer a plyní im výpovedná doba.

Dotknutá právna úprava

7/2005 Z.z.: §87 ods.2 písm.i)

461/2003 Z.z.: §102 ods.1

Prejudikátúra: [1Sžso/37/2014](#), [1Obo/22/2016](#)

Nasledujú: [5Obdo/65/2018](#) (IV. ÚS 499/2020 – ústavnú sťažnosť odmietol); [3Obdo/9/2017](#); [5ObdoK/1/2023](#) (III. ÚS 259/2025 – ústavnú sťažnosť odmietol), [4Obdo/70/2020](#), [2Obo/4/2019](#)

Citácia z rozhodnutia

19. Úlohou dovolacieho súdu v dovolacom konaní je posúdenie, či žalobcom uplatnená pohľadávka vzniknutá z titulu neuhradeného poistného na sociálne poistenie za mesiace apríl 2014, máj 2014 a jún 2014 v celkovej výške 6.733,26 eur je pohľadávkou proti podstate v zmysle ustanovenia § 87 ods. 2 ZKR.

20. Pohľadávkami proti podstate sú pohľadávky na daniach, poplatkoch, clách, poistnom na zdravotné poistenie, poistnom na sociálne poistenie, príspevkoch na starobné dôchodkové sporenie a príspevkoch na doplnkové dôchodkové sporenie, ktoré vznikli po vyhlásení konkurzu, ak súvisia s prevádzkovaním podniku počas konkurzu (§ 87 ods. 2 písm. i/ ZKR).

21. Pohľadávkami proti podstate sú aj pohľadávky na daniach, poplatkoch, clách, poistnom na zdravotné poistenie, poistnom na sociálne poistenie, príspevkoch na starobné dôchodkové sporenie a príspevkoch na doplnkové dôchodkové sporenie, ktoré vznikli po vyhlásení konkurzu, ak súvisia so správou a speňažovaním majetku (§ 87 ods. 2 písm. k/ ZKR).

22. Dovolací súd sa s výkladom ustanovenia § 87 ods. 2 ZKR uskutočneným odvolacím súdom nestotožňuje a prikláňa sa k právnym záverom vysloveným najvyšším súdom v rozsudku z 27. októbra 2015, sp. zn. 1Sžso/37/2014 a v uznesení z 31. mája 2017, sp. zn. 1Obo/22/2016.

23. V rozsudku z 27. októbra 2015, sp. zn. 1Sžso/37/2014 najvyšší súd uviedol, že pohľadávky na poistnom za obdobie po vyhlásení konkurzu vyplácané za zamestnancov, ktorým plynula výpovedná doba, je potrebné považovať za pohľadávky proti podstate, pričom je irelevantná skutočnosť, či im bola pridelovaná práca.

24. V uznesení z 31. mája 2017, sp. zn. 1Obo/22/2016 najvyšší súd poukázal na ustanovenie § 47 ods. 4 ZKR (v súčasnosti § 47 ods. 5 ZKR - pozn. dovolacieho súdu), z ktorého vyplýva, že súdne a iné konania, ktoré sa týkajú majetku podliehajúceho konkurzu patriaceho úpadcovi, možno po vyhlásení konkurzu začať len na návrh správcu, návrhom podaným voči správcovi v súlade so zákonom o konkurze a reštrukturalizácii alebo z podnetu orgánu príslušného na konanie, pričom účastníkom namiesto úpadcu je správca. Verejnoprávne peňažné povinnosti, ktoré vznikajú zo zákona v čase po vyhlásení konkurzu a z titulu existencie procesnej prekážky obsiahnutej v tomto ustanovení, je možné už i len z tohto dôvodu považovať za pohľadávky proti podstate. V uvedenom rozhodnutí zároveň najvyšší súd uviedol, že zamestnanci úpadcu sú podľa pracovnoprávných predpisov stále považovaní za osoby v pracovnom pomere, pričom

plynutie výpovednej doby nemá na ich postavenie žiadny vplyv. Z právneho hľadiska je tak irelevantné, či im bola alebo mohla byť pridelená akákoľvek práca podľa príslušnej pracovnej zmluvy súvisiaca, resp. nesúvisiaca s úkonmi spojenými s priebehom konkurzu.

25. Dovolací súd uvádza, že predmetom prebiehajúceho incidenčného konania je rozhodnutie o verejnoprávnom nároku žalobcu, resp. o verejnoprávnej povinnosti úpadcu vyplývajúcej zo zákona č. 461/2003 Z.z. o sociálnom poistení v znení neskorších predpisov, ktorá vznikla po vyhlásení konkurzu. Z uvedenej skutočnosti je povinný vychádzať súd rozhodujúci v incidenčnom konaní o žalobe o určenie pravosti pohľadávky proti podstate, na rozdiel od subjektívneho rozhodnutia správcu konkurznej podstaty, že po vyhlásení neprideliť prácu zamestnancom úpadcu.

26. Rozhodnutie žalovaného správcu ako zamestnávateľa (§ 56 ZKR) vo vzťahu k zamestnancom úpadcu, že im po vyhlásení konkurzu neprideliť prácu, predstavuje prekážku v práci na strane zamestnávateľa v zmysle Zákonníka práce, ktorá nemá vplyv na trvanie pracovného pomeru zamestnancov úpadcu a ani na jeho povinnosť platiť poistné na sociálne poistenie za zamestnancov úpadcu. Rovnako nie je možné uvedenú prekážku v práci na strane zamestnávateľa stotožňovať s tým, že nedochádza k prevádzkovaniu podniku počas konkurzu. Dovolací súd sa prikláňa k názoru dovolateľa, ako aj k záveru najvyššieho súdu vyslovenému v rozsudku z 27. októbra 2015, sp. zn. 1Sžso/37/2014, že pojem "ak súvisia s prevádzkovaním podniku počas konkurzu" je potrebné vykladať v zmysle definície podniku uvedenej v ustanovení § 5 Obchodného zákonníka s tým, že ak správca neuskutočnil relevantné úkony smerujúce k ukončeniu podnikateľskej činnosti úpadcu, dochádza k prevádzkovaniu podniku počas konkurzu.

27. Vzhľadom na vyššie uvedené dovolací súd uzatvára, že pohľadávky na poistnom na sociálne poistenie za zamestnancov úpadcu, ktoré vznikli po vyhlásení konkurzu, súvisia s prevádzkovaním podniku počas konkurzu, a preto predstavujú pohľadávky proti podstate v zmysle ustanovenia § 87 ods. 2 písm. i/ ZKR. Uvedené platí aj v prípade, ak zamestnancom úpadcu správca konkurznej podstaty po vyhlásení konkurzu neprideliť žiadnu prácu a tiež, ak správca ukončil so zamestnancami úpadcu pracovný pomer a plynie im výpovedná doba.

Poznámka:

Dovolací súd sa zaoberal otázkou, či pohľadávka zo sociálneho poistenia za zamestnancov úpadcu, ktorá vznikla po vyhlásení konkurzu, predstavuje pohľadávku proti podstate podľa § 87 ods. 2 ZKR. Konštatoval, že takéto pohľadávky – vrátane poistného za zamestnancov v ochrannej lehote či vo výpovednej dobe, bez ohľadu na to, či im bola pridelená práca – sú pohľadávkami proti podstate, ak súvisia s prevádzkovaním podniku alebo správou a speňažovaním majetku počas konkurzu. Dovolací súd sa priklonil k už existujúcej judikatúre najvyššieho súdu a uzavrel, že aj v prípade, keď správca neprideliť prácu alebo zamestnanci sú v ochrannej dobe, trvá povinnosť platiť poistné, ktoré je pohľadávkou proti podstate.

3. Uznesenie Najvyššieho súdu SR sp. zn. [4Obdo/47/2022](#) zo dňa 19. decembra 2023 – Pohl'ádávka na poistnom na sociálne poistenie SZČO, ktorá vznikla po vyhlásení konkurzu je pohl'ádkou proti podstate

Podľa najvyššieho súdu je pohl'ádku na poistnom na sociálne poistenie samostatne zárobkovo činnnej osoby, ktorá vznikla po vyhlásení konkurzu na majetok tejto osoby, potrebné pre účely § 87 ods. 2 písm. i) ZKR považovať za súvisiacu s osobnou zložkou podniku úpadcu, a to bez ohľadu na to, či skutočne správca po vyhlásení konkurzu pokračoval v prevádzkovaní podniku úpadcu. Povinnosť platiť poistné na sociálne poistenie je verejnoprávnou povinnosťou, ktorá trvá bez ohľadu na to, či správca skutočne prevádzkuje podnik úpadcu počas konkurzu. Je zodpovednosťou správcu, pokiaľ už nebude pokračovať v prevádzkovaní podniku úpadcu, aby uskutočnil úkony v zmysle § 21 ods. 4 ZSP smerujúce k zániku povinnosti platiť poistné. Pohl'ádávka žalobcu, ktorej určenia sa žalobca domáha v tomto konaní, tak podľa najvyššieho súdu predstavuje pohl'ádku proti podstate v zmysle § 87 ods. 2 písm. i) ZKR, teda pohl'ádku súvisiacu s prevádzkovaním podniku počas konkurzu.

Dotknutá právna úprava

7/2005 Z.z.: §87 ods.2 písm.i)

461/2003 Z.z.: §21 ods.4

Citácia z rozhodnutia

8. Úpadcovi ako samostatne zárobkovo činnnej osobe vznikla účasť na sociálnom poistení na základe príjmu za roky predchádzajúce vyhláseniu konkurzu. Na základe daňového priznania úpadcu za rok 2014 v súlade s § 138 ZSP mal úpadca platiť poistné od 1. júla 2015 do 31. decembra 2015 z mesačného vymeriavacieho základu 412 eur, čo predstavuje 136,57 eura. Podľa výpisu zo živnostenského registra úpadca prevádzkoval podnikateľskú činnosť od 7. februára 2006 do 8. októbra 2015. Úpadcovi zaniklo povinné sociálne poistenie ako SZČO až 8. októbra 2015. Pri povinnosti platiť poistné na sociálne poistenie ide o verejnoprávnú povinnosť, ktorej vznik a trvanie vyplýva zo zákona a priamo súvisí s prevádzkovaním podniku úpadcu za obdobie od 5/2015 do 8. októbra 2015. Podľa žalobcu skutočnosť, že pohl'ádávka žalobcu súvisela s prevádzkovaním podniku počas konkurzu bola preukázaná živnostenským a registračným listom.

13. Najvyšší súd ďalej skúmal prípustnosť dovolania žalobcu a dospel k záveru, že právna otázka posúdenia pohl'ádky na poistnom na sociálnom poistení voči úpadcovi, ktorý mal postavenie samostatne zárobkovo činnnej osoby v zmysle § 5 zákona o sociálnom poistení, ktorá vznikla počas konkurzu, z pohľadu, či ide o pohl'ádku súvisiacu s prevádzkovaním podniku počas konkurzu, aj napriek tomu, že úpadca po vyhlásení konkurzu fakticky nevykonával podnikateľskú činnosť, je právnou otázkou, od ktorej vyriešenia záviselo rozhodnutie odvolacieho súdu a na základe ktorej je možné založiť prípustnosť dovolania žalobcu podľa § 421 ods. 1 písm. b) CSP. Uvedená právna otázka nebola doposiaľ v rozhodovacej praxi odvolacieho súdu vyriešená. Rozhodnutia, na ktoré poukazoval žalobca v dovolaní, nie sú rozhodnutiami odvolacieho súdu, ale rozhodnutiami odvolacieho súdu a súdu prvej inštancie.

14. Podľa § 87 ods. 2 písm. i) ZKR pohľadávky proti všeobecnej podstate sú a uspokojujú sa zo všeobecnej podstaty v tomto poradí: i) pohľadávky na daniach, poplatkoch, clách, poistnom na zdravotné poistenie, poistnom na sociálne poistenie, príspevkoch na starobné dôchodkové sporenie a príspevkoch na doplnkové dôchodkové sporenie, ktoré vznikli po vyhlásení konkurzu, ak súvisia s prevádzkovaním podniku počas konkurzu.

15. V uznesení najvyššieho súdu z 27. septembra 2017 sp. zn. 3Obdo/9/2017 publikovanom v Zbierke stanovísk najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky č. 9/2018 pod č. 94 najvyšší súd dospel k záveru, že pohľadávky na poistnom na sociálne poistenie za zamestnancov úpadcu v zmysle zákona č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení v znení neskorších predpisov, ktoré vznikli po vyhlásení konkurzu, súvisia s prevádzkovaním podniku počas konkurzu, a preto predstavujú pohľadávky proti všeobecnej podstate v zmysle ust. § 87 ods. 2 písm. i/ zákona č. 7/2005 Z. z. o konkurze a reštrukturalizácii v znení zmien a doplnkov. Platí to aj v prípade, ak zamestnancom úpadcu správca konkurznej podstaty po vyhlásení konkurzu neprideľoval žiadnu prácu a tiež, ak správca ukončil so zamestnancami úpadcu pracovný pomer a plynie im výpovedná doba.

16. Dovolací súd v predmetom rozhodnutí poukázal aj na závery rozsudku najvyššieho súdu z 27. októbra 2015 sp. zn. 1Sžso/37/2014, podľa ktorého pojem „ak súvisia s prevádzkovaním podniku počas konkurzu“ je potrebné vykladať v zmysle definície podniku uvedenej v ustanovení § 5 zákona č. 513/1991 Zb. Obchodný zákonník v znení neskorších predpisov s tým, že ak správca neuskutočnil relevantné úkony smerujúce k ukončeniu podnikateľskej činnosti úpadcu, dochádza k prevádzkovaniu podniku počas konkurzu.

17. Uvedené závery boli najvyšším súdom prijaté vo vzťahu k pohládkam na poistnom na sociálne poistenie, ktoré vznikli z dôvodu trvania pracovného vzťahu zamestnancov úpadcu aj po vyhlásení konkurzu na majetok úpadcu. Najvyšší súd sa tak v tejto veci musí vysporiadať s otázkou, či je možné rovnako posudzovať aj pohľadávku na poistnom na sociálnom poistení, ktorá vznikla voči samostatne zárobkovo činnnej osobe.

18. V konaní nebolo sporné časové hľadisko vzniku pohľadávok žalobcu a právne posúdenie v tejto časti nie je ani predmetom dovolacieho konania na základe dovolania uplatneného žalobcom. Predmetom dovolacieho konania je len posúdenie vecného kritéria súvisu pohľadávky žalobcu s prevádzkovaním podniku úpadcu počas konkurzu.

19. Pri riešení právnej otázky, či pohľadávku žalobcu na poistnom na sociálnom poistení vzniknutú po vyhlásení konkurzu na majetok úpadcu, je možné považovať za pohľadávku súvisiacu s prevádzkovaním podniku počas konkurzu, najvyšší súd zohľadnil, že uvedená pohľadávka vznikla na základe toho, že úpadca mal za rok 2014 príjem, ktorý mu ako samostatne zárobkovo činnnej osobe v zmysle § 21 ods. 1 zákona o sociálnom poistení založil účasť na sociálnom poistení a spôsobil vznik jeho povinnosti platiť odvod na sociálne poistenie. Uvedený príjem bol dosahovaný na základe podnikateľskej činnosti úpadcu a súvisel s prevádzkovaním podniku úpadcu. Úpadca bol až do 8. októbra 2015 evidovaný v živnostenskom registri ako prevádzkovateľ živnosti a správca v tomto čase rovnako neuskutočnil ani úkon v zmysle § 21 ods. 4 veta druhá zákona o sociálnom poistení, ktorým by

žalobcovi oznámil, že úpadca už nevykonáva podnikateľskú činnosť. Z pohľadu žalobcu tak úpadca naďalej vykonával samostatne zárobkovú činnosť v zmysle § 3 ods. 1 písm. b) ZSP.

20. Podľa najvyššieho súdu je pohľadávku na poistnom na sociálne poistenie samostatne zárobkovo činnnej osoby, ktorá vznikla po vyhlásení konkurzu na majetok tejto osoby, potrebné pre účely § 87 ods. 2 písm. i) ZKR považovať za súvisiacu s osobnou zložkou podniku úpadcu, a to bez ohľadu na to, či skutočne správca po vyhlásení konkurzu pokračoval v prevádzkovaní podniku úpadcu. Povinnosť platiť poistné na sociálne poistenie je verejnoprávnou povinnosťou, ktorá trvá bez ohľadu na to, či správca skutočne prevádzkuje podnik úpadcu počas konkurzu. Je zodpovednosťou správcu, pokiaľ už nebude pokračovať v prevádzkovaní podniku úpadcu, aby uskutočnil úkony v zmysle § 21 ods. 4 ZSP smerujúce k zániku povinnosti platiť poistné. Pohľadávka žalobcu, ktorej určenia sa žalobca domáha v tomto konaní, tak podľa najvyššieho súdu predstavuje pohľadávku proti podstate v zmysle § 87 ods. 2 písm. i) ZKR, teda pohľadávku súvisiacu s prevádzkovaním podniku počas konkurzu.

Poznámka

V danej veci ide o právne posúdenie pohľadávky na poistnom na sociálne poistenie voči úpadcovi, ktorý bol samostatne zárobkovo činnou osobou (SZČO) po vyhlásení konkurzu. Najvyšší súd sa zaoberá otázkou, či možno takúto pohľadávku považovať za pohľadávku súvisiacu s prevádzkovaním podniku počas konkurzu podľa § 87 ods. 2 písm. i) ZKR, aj keď úpadca po vyhlásení konkurzu fakticky nevykonával podnikateľskú činnosť. Súd dospel k záveru, že povinnosť platiť poistné je verejnoprávnou povinnosťou, ktorá trvá bez ohľadu na skutočné vykonávanie podnikania. Rozhodujúce je, či neboli vykonané úkony smerujúce k ukončeniu podnikateľskej činnosti zo strany správcu, nie samotný fakt reálneho výkonu podnikania. Pohľadávky na poistnom vzniknuté po vyhlásení konkurzu preto predstavujú pohľadávky proti podstate, ak súvisia s osobnou zložkou podniku úpadcu a neboli splnené podmienky na zánik tejto povinnosti.

KAPITOLA II.

GARANČNÉ POISTENIE

4. Uznesenie Najvyššieho súdu SR sp. zn. [5Obdo/2/2010](#) (R 64/2010) zo dňa 27. mája 2010 – Pohľadávka Sociálnej poisťovne – dávka garančného poistenia

Pohľadávka Sociálnej poisťovne - dávka garančného poistenia upravená zákonom č. 461/2003 Z.z. o sociálnom poistení v znení zmien a doplnkov, ktorá vznikla po vyhlásení konkurzu, je pohľadávkou proti podstate v zmysle § 87 zákona č. 7/2005 Z.z. o konkurze a reštrukturalizácii v znení zmien a doplnkov.

V ustanoveniach § 87 ods. 1 a 2 zákona č. 7/2005 Z.z. o konkurze a reštrukturalizácii nie sú taxatívne vymedzené pohľadávky proti podstate. Pohľadávky, ktoré sú v § 87 ods. 2 zákona č. 7/2005 Z.z. uvedené za spojkou "ako" sú len demonštratívne vymedzené, a teda zákon nevyklúčil možnosť považovať aj iné pohľadávky, ktoré vznikli po vyhlásení konkurzu, za pohľadávky proti podstate.

Dotknutá právna úprava:

7/2005 Z.z.: §87 (do 31.12.2011)

461/2003 Z.z.: §148 ods.3

Nadväzujúca judikatúra: [5Obdo/65/2017](#); 4Obdo/26/2011

Citácia z rozhodnutia

Pri využití gramatického výkladu ustanovenia § 87 ods. 1 a 2 zákona o konkurze a reštrukturalizácii sa dovolací súd nestotožňuje so záverom odvolacieho súdu, ktorý považuje za taxatívne vymedzenie pohľadávok proti podstate. Zákon o konkurze a reštrukturalizácii v § 87 výslovne označuje, že pohľadávkami proti podstate sú pohľadávky, ktoré vznikli po vyhlásení konkurzu v súvislosti so správou a speňažovaním majetku podliehajúceho konkurzu, výživné pre maloleté deti, odmena správcu, ďalšie pohľadávky, o ktorých to ustanovuje tento zákon (napr. § 21 ods. 3), dane, clá, poplatky, poistné na zdravotné poistenie, poistné na sociálne poistenie, mzdy, alebo platy zamestnancov úpadcu a ďalšie nároky zamestnancov úpadcu z pracovných zmlúv, alebo dohôd o prácach uzatvorených mimo pracovného pomeru, ktoré vznikli po vyhlásení konkurzu. V ustanovení § 87 ods. 2 zákone o konkurze a reštrukturalizácii však nie je konečný výpočet pohľadávok, ktoré vznikli po vyhlásení konkurzu, keďže po texte "pohľadávky proti podstate sú tiež pohľadávky, ktoré vznikli po vyhlásení konkurzu" nasleduje spojka "ako" a táto v konkrétnom prípade vyjadruje vzťah medzi vetnými členmi, konkrétne vzťah medzi "pohľadávky proti podstate sú pohľadávky, ktoré vznikli po vyhlásení konkurzu, ako dane, poplatky, clá atď.", teda príkladom uvádza, ktoré pohľadávky sú pohľadávkami proti podstate, ktoré môžu vzniknúť po vyhlásení konkurzu. Dovolací súd je toho názoru, že pohľadávky, ktoré sú v § 87 ods. 2 zákona o konkurze a reštrukturalizácii uvedené za spojkou "ako" sú len demonštratívne vymedzené a zákon o konkurze a reštrukturalizácii použitím slovného spojenia "ako" nevytlúčil možnosť považovať aj iné pohľadávky za pohľadávky proti podstate v zmysle ustanovenia § 87 ods. 2 zákona o konkurze a reštrukturalizácii. Keďže pohľadávka Sociálnej poisťovne vznikla z titulu vyplatenia dávok garančného poistenia po vyhlásení konkurzu, použitím jazykového výkladu dovolací súd má za to, že predmetnú pohľadávku možno považovať za pohľadávku proti podstate.

Aj logickým výkladom, pri ktorom sa zmysel právnej normy zisťuje pomocou pravidiel formálnej logiky, ak vychádzame z logickej zásady, že nemôže súčasne platiť určité tvrdenie aj jeho opak, môžeme dospieť k záveru, že predmetná pohľadávka je pohľadávkou proti podstate.

Pri použití historického výkladu treba uviesť, že právny predpis vzniká v určitej historicky danej spoločenskej situácii, ktorá podmieňuje jeho vznik a určuje jeho obsah. Účel, cieľ, ktorý zákonodarca sledoval vydaním právnej úpravy a tým lepšie pochopenie úmyslu zákonodarcu, pomôžu zistiť najmä úvodné všeobecné ustanovenia zákona, dôvodová správa, prípadne iné materiály súvisiace so vznikom právneho predpisu. Doplnujúce informácie môžu poskytnúť aj zmapovanie odbornej literatúry a periodickej tlače z obdobia prípravy, či schvaľovania právneho predpisu. V rámci historického výkladu má význam aj metóda porovnávania neskoršej právnej úpravy so skoršou právnou úpravou. Predchádzajúca právna úprava v zákone

č. 328/1990 Zb. o konkurze a vyrovnaní v znení neskorších predpisov v § 31 ods. 6 písm. i/ uvádza aj peňažné náhrady vyplatené zamestnancom z garančného fondu. V tomto písmene uvádza i ďalšie pohľadávky, ktoré sú tiež uvedené v § 87 ods. 2 ako zákon o konkurze a reštrukturalizácii daňové pohľadávky, poistné na zdravotné poistenie, poistné na nemocenské poistenie, poistné na dôchodkové zabezpečenie, príspevky na poistenie v nezamestnanosti a príspevok do garančného fondu. V návrhu zákona z 9. marca 2010, ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 7/2005 Z.z. o konkurze a reštrukturalizácii, ktorý bol po schválení Národnou radou Slovenskej republiky prezidentom Slovenskej republiky vrátený na opätovné prerokovanie Národnou radou Slovenskej republiky v § 87, v § 87a. "Pohľadávky proti všeobecnej podstate", sú pri pohľadávkach, ktoré vznikli po vyhlásení konkurzu, ako dane, poplatky, clá, poistné na zdravotné poistenie, poistné na sociálne poistenie uvedené aj vyplatené dávky garančného poistenia, tiež príspevky na starobné dôchodkové sporenie a príspevky na doplnkové dôchodkové sporenie. V dôvodovej správe k návrhu novely zákona č. 7/2005 Z.z. k § 87a až § 87c sa uvádza, že v týchto ustanoveniach sa definujú pohľadávky proti všeobecnej podstate a poradie ich uspokojovania v prípade, že nie je možnosť uspokojiť pohľadávky proti všeobecnej podstate v tom istom poradí v celom rozsahu, uspokojia sa pomerne. V § 87b sa definujú pohľadávky proti oddelenej podstate a poradie ich uspokojovania z dôvodov právnej istoty zabezpečeného veriteľa, ako aj správcu, za pohľadávky proti oddelenej podstate sa považujú len náklady speňaženia, rozvrhu a odmena správcu a z ostatných nákladov súvisiacich so správou konkurznej podstaty, najmä tie ktoré boli schválené príslušným orgánom t.j. zabezpečeným veriteľom. V § 87c sa upravuje spôsob uplatňovania pohľadávok proti podstate, tieto sa uplatňujú u správcu, ktorý je povinný na požiadanie bez zbytočného odkladu veriteľovi pohľadávky proti podstate písomne oznámiť, či ju uznáva v akej výške a poradí. Aj z hľadiska historických súvislostí vzniku danej právnej normy, z hľadiska historického výkladu za použitia metódy porovnania skoršej právnej úpravy so súčasnou a navrhovanou právnou normou, dovolací súd je toho názoru, že pohľadávka žalobcu, ktorá vznikla po vyhlásení konkurzu a to dávka garančného poistenia, je pohľadávkou proti podstate.

Poznámka:

Text sumarizuje rozhodovaciu prax Najvyššieho súdu Slovenskej republiky vo veci určenia, či pohľadávky Sociálnej poisťovne, ktoré vznikli z titulu vyplatenia dávok z garančného fondu zamestnancom úpadcu po vyhlásení konkurzu, predstavujú pohľadávky proti podstate v zmysle § 87 zákona č. 7/2005 Z. z. o konkurze a reštrukturalizácii. Najvyšší súd jasne uviedol, že pohľadávky proti podstate zahŕňajú aj nároky z garančného poistenia, ak vznikli po vyhlásení konkurzu, a že zoznam týchto pohľadávok uvedený v zákone je len príkladný (demonštratívny), nie vyčerpávajúci. Súd k tomuto záveru dospel využitím viacerých metód výkladu – jazykového, logického, systematického aj historického. Práve historický výklad, opierajúci sa o porovnanie skoršej a aktuálnej právnej úpravy, ako aj dôvodové správy a analýzu vývoja legislatívy, potvrdil, že nároky z garančného fondu boli dlhodobé a zámerne zahrnuté medzi pohľadávky proti podstate. Výsledkom je, že aj plnenia Sociálnej poisťovne z garančného fondu majú byť uspokojené z konkurznej podstaty, čím sa zabezpečuje ochrana práv zamestnancov a plnenie verejnoprávných povinností aj v prípade úpadku zamestnávateľa.

5. Uznesenie NS SR sp. zn. [2Obdo/73/2016](#) zo dňa 22. februára 2018

Vznik pohľadávky sociálnej poisťovne voči zamestnávateľovi je daný momentom vyplatenia garančnej dávky

Dotknutá právna úprava:

7/2005 Z.z.: §87 ods.2 písm.i)

Citácia z rozhodnutia

20. Žalovaný v dovolaní konkretizoval právnu otázku, ktorá ešte v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu nebola riešená, otázku aplikácie ustanovenia § 87 ZKR, upravujúceho režim pohľadávok proti podstate, platného a účinného v čase začatia konania, teda platného a účinného od 01. januára 2012, kedy vstúpila do platnosti novela ZKR, zákon č. 348/2011 Z. z. ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 7/2005 Z. z. o konkurze a reštrukturalizácii.

21. Právna úprava zákona č. 7/2005 Z. z. o konkurze a reštrukturalizácii (ďalej len „ZKR“) v znení účinnom do 31.12.2011 zakotvovala v ust. § 87 ods. 2, že pohľadávkami proti podstate sú tiež pohľadávky, ktoré vznikli po vyhlásení konkurzu, ako dane, poplatky, clá, poistné na zdravotné poistenie, poistné na sociálne poistenie, mzdy alebo platy zamestnancov úpadcu a ďalšie nároky zamestnancov úpadcu z pracovných zmlúv alebo dohôd o prácach uzatvorených mimo pracovného pomeru. Ak správca prevádzkuje podnik úpadcu alebo jeho časť, tieto pohľadávky sa považujú za pohľadávky z prevádzkovania podniku.

22. V súvislosti s právnou úpravou účinnou do 31.12.2011 dovolací súd judikoval v uznesení Najvyššieho súdu SR zo dňa 31.08.2010, sp. zn. 4Obdo/3/2010, na ktoré odkazuje aj odvolací súd v odôvodnení svojho rozhodnutia, a uznesení Najvyššieho súdu SR zo dňa 27.05.2010, sp. zn. 5Obdo/2/2010, že ust. § 87 ods. 2 ZKR neobsahuje taxatívny výpočet pohľadávok proti podstate, ale demonštratívny. To znamená, že v tomto ustanovení sú pohľadávky proti podstate uvedené príkladmo a ZKR nevylučuje možnosť považovať v zmysle tohto ustanovenia za pohľadávky proti podstate aj iné pohľadávky. Podľa názoru Najvyššieho súdu SR, prezentovaného v týchto rozhodnutiach, pohľadávka Sociálnej poisťovne, ktorá vznikla z titulu vyplatenia dávok garančného poistenia po vyhlásení konkurzu je pohľadávkou proti podstate.

27. Obidve inštancie súdov nesprávne aplikovali neplatné ustanovenie § 87 ZKV, ktorou nesprávnou aplikáciou neplatného ustanovenia zákona nesprávne právne vec posúdili. V konaní bolo potrebné v zmysle žaloby posúdiť oprávnenosť určenia poradia a výšky uplatnenej pohľadávky (1) v zmysle ust. § 87 ods. 2 písm. l/ ZKV platného a účinného po 01.01.2012 a určenie poradia a výšky pohľadávky (2) v zmysle ust. § 87 ods. 2 písm. i/ ZKV v znení od 01.01.2012, ktoré obdobné prípady neboli ešte riešené v dovolacom konaní Najvyšším súdom Slovenskej republiky, nakoľko iba takéto rozhodnutia možno považovať za ustálenú rozhodovacia prax. Rozhodnutia okresných, krajských súdov alebo najvyššieho súdu ako súdov prvej inštancie a odvolacích súdov, nie sú rozhodnutiami spadajúcimi pod pojem judikatúra.

28. V prípade prvej pohľadávky (1) dovolací súd poukazuje na to, že otázka charakteru pohľadávky vyplatenéj z garančného fondu už bola riešená na úrovni odvolacích súdov a dovolací súd sa stotožňuje so zaradením pohľadávok vyplatených z garančného fondu medzi

pohľadávky proti podstate s určením poradia v zmysle ust. § 87 ods. 2 písm. l/ ZKV v znení platného od 01.01.2012. V tejto súvislosti sa dovolací súd stotožňuje s argumentáciou, že „záväzok na úhradu dávok garančného poistenia má pôvod v systéme sociálneho poistenia, ide o záväzok verejnoprávny a nie záväzok súkromnoprávny. Ide o plnenie, ktoré sociálna poisťovňa uhrádza vo svojom mene a plní tým svoju zákonnú povinnosť ustanovenú predpismi verejného práva. Vznik pohľadávky sociálnej poisťovne voči zamestnávateľovi je daný momentom vyplatenia garančnej dávky. Z § 102 zákona o sociálnom poistení vyplýva, že sociálna poisťovňa neuhrádza za platobne neschopného zamestnávateľa mzdu (náhradu mzdy), ale vypláca dávku garančného poistenia, ktorej výška vzhľadom na ustanovenie § 103 zákona o sociálnom poistení nemusí zodpovedať nároku zamestnanca na mzdu, ktorú by mu mal zamestnávateľ v skutočnosti vyplatiť. Nevyplatením mzdy v prípade platobnej neschopnosti zamestnávateľa je len predpokladom pre vznik nároku na dávku garančného poistenia. Je rozdiel medzi záväzkom zamestnávateľa vyplatiť zamestnancovi mzdu a povinnosťou sociálnej poisťovne vyplatiť dávku garančného poistenia. Nárok na mzdu a nárok na dávku garančného poistenia nie sú totožné nároky, nemožno ich zamieňať.“ Z uvedeného dôvodu je preto potrebné pohľadávky uplatnené titulom vyplatenia dávok z garančného fondu zaraďovať pod pohľadávky proti podstate so zaradením do poradia podľa ust. § 87 ods. 2 písm. l/ ZKV platného a účinného po 01.01.2012.

Pri druhej pohľadávke (2), vzhľadom na nesprávny právny záver odvolacieho súdu o aplikácii použitého práva, súdy nezisťovali skutkový stav v súvislosti s potrebou výkladu ust. § 87 ods. 2 písm. i/ ZKV platného po 01.01.2012, z ktorého dôvodu by bolo predčasné v danej veci zaujať názor dovolacieho súdu. Pri tejto pohľadávke dovolací súd dáva do pozornosti rôzne výklady odvolacích súdov (1Sžso/37/2014, 5Obo/23/2016, 10Sžso/27/2015 a ďalšie) v súvislosti so zisteným skutkovým stavom v tej-ktorej veci. V súvislosti s touto pohľadávkou (2) bude potrebné sa vysporiadať s argumentáciou žalovaného, že pohľadávka nie je pohľadávkou proti podstate, nakoľko nesúvisí so správou a speňažovaním majetku a s argumentáciou žalobcu, že žalovaný aj po vyhlásení konkurzu neukončil registráciu úpadcu v Sociálnej poisťovni a predkladal jej mesačné výkazy poistného a príspevkov za mesiace január až apríl 2013. Týmto postupom žalovaného došlo k spresneniu sumy pohľadávky Sociálnej poisťovne, ktorú je povinná zaúčtovať a zaviesť do svojho účtovníctva a dôvodnej domnienke o pokračovaní v prevádzkovaní podniku úpadcu.

Poznámka

Predmetom konania tu bolo posúdenie, či pohľadávka vo výške 2 135,38 EUR vyplývajúca z vyplatených dávok garančného poistenia zamestnancom úpadcu a pohľadávka vo výške 3 489,08 EUR z titulu neuhradeného poistného na sociálne poistenie za obdobie január – apríl 2013 predstavujú pohľadávky proti podstate podľa § 87 ods. 2 písm. l) a i) zákona č. 7/2005 Z. z. o konkurze a reštrukturalizácii. Súd prvej inštancie, ako aj odvolací súd, dospeli k záveru, že tieto pohľadávky sú pohľadávkami proti podstate a majú byť uspokojené z konkurznej podstaty. Najvyšší súd SR vo svojej judikatúre potvrdzuje, že pohľadávka Sociálnej poisťovne z titulu garančného poistenia vzniknutá po vyhlásení konkurzu je pohľadávkou proti podstate. V prípade pohľadávky z poistného na sociálne poistenie však dovolací súd poukazuje na potrebu ďalšieho skúmania skutkového stavu, najmä vo vzťahu k

pokračovaníu prevádzkovania podniku úpadcu po vyhlásení konkurzu. Rozhodnutie súdov nižších inštancií bolo v otázke garančného poistenia potvrdené, v otázke poistného na sociálne poistenie však bude nevyhnutné ďalšie dokazovanie a právne posúdenie.

6. Uznesenie Najvyššieho súdu SR sp. zn. [2ObdoK/11/2023](#) zo dňa 28. novembra 2024 – Dávka z garančného poistenia ako pohľadávka proti podstate

Závazok zamestnávateľa vyplatiť zamestnancovi mzdu je diametrálne odlišný v porovnaní s povinnosťou sociálnej poisťovne vyplatiť dávku garančného poistenia a na túto rozdielnosť je nevyhnutne potrebné klásť dôraz pri právnom posúdení žalobkyňou uplatneného nároku na určenie právneho dôvodu a výšky pohľadávky proti podstate v zmysle ust. § 87 ods. 2 písm. l) ZKV.

Dotknutá právna úprava:

7/2005 Z.z.: §87 ods.2 písm.l)

461/2003 Z.z.: §103

Prejudikatúra: [2Obdo/73/2016](#); [2Obdo/93/2021](#); [3Obdo/61/2018](#)

Citácia z rozhodnutia

22. Dovolací súd z obsahu podaného dovolania konštatuje, že je podľa dovolateľky zrejmé, že rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky existencie právneho dôvodu vzniku pohľadávky proti podstate, a to s ohľadom na podmienenosť jej vzniku aj od splnenia predpokladu existencie nároku na náhradu mzdy a teda existencie neuspokojeného pracovnoprávneho nároku Ing. N., za ktorý mohla byť sociálnou poisťovňou poskytnutá dávka garančného poistenia. Pri riešení tejto otázky sa mal podľa žalovanej odvolací súd odkloniť od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu (rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky zo dňa 31. januára 2012 sp. zn. 2Cdo/81/2010 a uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky zo dňa 14. augusta 2013 sp. zn. 6Cdo/32/2012), z ktorej vyplýva, že nárok na náhradu mzdy pri neplatnom skončení pracovného pomeru nemožno priznať skôr, než je s istotou jasné, či skutočne išlo o neplatné skončenie pracovného pomeru. Takýto nárok nemožno prisúdiť, kým nie je právoplatným rozhodnutím určené, že právny úkon, ktorým mal byť skončený pracovný pomer, je neplatný". Dovolateľka dodáva, že v čase podania žiadosti o dávku garančného poistenia zo dňa 4. septembra 2017 Ing. M. N. preukázal, že je s úpadcom, ako bývalým zamestnávateľom v súdnom spore pre obidva spôsoby skončenia pracovného pomeru (výpoveď a okamžité skončenie pracovného pomeru). Konajúce sudy podľa dovolateľky založili svoje rozhodnutia na nesprávnom právnom posúdení existencie pohľadávky proti podstate žalobkyne, ktorá mala v intenciách ich posúdenia vzniknúť vo výške vyplatenej sumy dávky garančného poistenia za neuspokojené pracovnoprávne nároky Ing. M. N. vo výške 622,70 eura, a tak napĺňať charakter pohľadávky proti podstate podľa ust. § 87 ods. 2 písm. l) ZKR.

23. S odkazom na uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky zo dňa 30. januára 2023 č. k. 2Obdo/93/2021-233 dovolací súd súhlasí s tam uvedeným záverom, že kľúčovým

zameraním v prejednávacom konaní je zodpovedanie právnej otázky stanovenej zistením právneho dôvodu a výšky pohľadávky proti podstate, ktorá vznikla prihlásením do konkurzného konania v zmysle zákona č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení v znení neskorších predpisov a ZKR, a to z titulu priznaného nároku na dávku garančného poistenia zamestnancovi úpadcu (žalovanej). Zodpovedanie vyššie uvedenej kľúčovej právnej otázky sa opiera najmä o ust. § 12 ods. 1 a 2 ZoSP, podľa ktorého zamestnávateľ je na účely tohto zákona platobne neschopný, ak bol podaný návrh na vyhlásenie konkurzu s tým, že deň vzniku platobnej neschopnosti zamestnávateľa je deň doručenia návrhu na vyhlásenie konkurzu príslušnému súdu. Zároveň podľa § 148 ods. 3 ZoSP po vyplatení dávky garančného poistenia sa zamestnávateľ stáva dlžníkom sociálnej poisťovne a sociálna poisťovňa sa stáva veriteľom dlžníka. Konajúce súdy oboch inštancií správne právne uviedli, že vznik pohľadávky sociálnej poisťovne voči zamestnávateľovi je daný momentom vyplatenia garančnej dávky /z § 102 ZoSP vyplýva, že sociálna poisťovňa neuhrádza za platobne neschopného zamestnávateľa mzdu (náhradu mzdy), ale vypláca dávku garančného poistenia, ktorej výška vzhľadom na ustanovenie § 103 zákona o sociálnom poistení nemusí zodpovedať nároku zamestnanca na mzdu, ktorú by mu mal zamestnávateľ v skutočnosti vyplatiť/, kedy nevyplatenie mzdy v prípade platobnej neschopnosti zamestnávateľa je len predpokladom pre vznik nároku na dávku garančného poistenia. Odvolací súd zároveň zdôraznil, že je rozdiel medzi záväzkom zamestnávateľa vyplatiť zamestnancovi mzdu a povinnosťou sociálnej poisťovne vyplatiť dávku garančného poistenia v zmysle čoho, nárok na mzdu a nárok na dávku garančného poistenia, nie sú totožné nároky a tieto nemožno zamieňať. Sociálna poisťovňa totiž ako poskytovateľ dávky z garančného fondu nie je veriteľom zamestnávateľa (úpadcu) v platobnej neschopnosti z dôvodu existencie mzdových nárokov, ale je veriteľom z dôvodu výplaty dávok z garančného fondu, ktorej výplata sa následne zaraďuje medzi pohľadávky proti podstate s určením poradia v zmysle ust. § 87 ods. 2 písm. l) ZKR, a to ako pohľadávka vyplatená z garančného fondu momentom jej vyplatenia (viď rozhodnutie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 2Obdo/73/2016). Odvolací súd v bode 61. odôvodnenia svojho rozhodnutia uzavrel, že v tomto prípade bol nárok vyplatený sociálnou poisťovňou, vzhľadom na skutočnosť, že zamestnanec (žiadateľ) sa domáhal prostredníctvom žaloby na príslušnom súde svojich nárokov v zmysle ustanovenia § 116 ods. 6 ZoSP formou preddavkovej výplaty. Zo samotného obsahu rozhodnutia sociálnej poisťovne číslo 157/2018-PP-DGP zo dňa 2. októbra 2018 vyplýva, že podkladom pre vydanie rozhodnutia bola okrem iného i tá skutočnosť, že komplementár spoločnosti I&R konkurzy a reštrukturalizácie, k.s. Prešov odmietol listom zo dňa 31. augusta 2018 potvrdiť nároky, z dôvodu prebiehajúcich súdnych konaní, ktoré doposiaľ neboli skončené. Sociálna poisťovňa v odôvodnení svojho rozhodnutia poukázala na skutočnosť, že rozhodnutím č. 89/2017-PP- DGP zo dňa 10. októbra 2017 nárok na preddavok na dávku garančného poistenia vo výške 604,50 eura priznala. Predmetom tohto konania je už len doplatok dávky garančného poistenia na základe rozhodnutia sociálnej poisťovne č. 157/2018-PP-DGP zo dňa 2. októbra 2018.

Dovolací súd považuje za dôležité pre túto vec upozorniť i na rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky zo dňa 20. novembra 2018 sp. zn. 3Obdo/61/2018 (zverejnený v Zbierke stanovísk Najvyššieho súdu Slovenskej republiky a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky 05/2019 ako R53/2019), v zmysle ktorého „Dôvodom pre účinné popretie pohľadávky

priznanej rozhodnutím súdu alebo iného orgánu verejnej moci môžu byť len skutočnosti, ktoré nastali po vydaní rozhodnutia. Skutočnosti, ktoré nastali pred vydaním rozhodnutia, nemôžu byť dôvodom pre popretie judikovanej pohľadávky, nakoľko ich posúdenie patrilo do právomoci orgánu, ktorý rozhodnutie vydal". Súčasne „Sociálna poisťovňa ako orgán aplikujúci právo musí pri svojej činnosti dbať na to, aby jej rozhodnutia a konanie, ktoré im predchádzalo, majúce na mysli predovšetkým vykonávanie dokazovania v rámci zákona o sociálnom poistení boli úplné, presvedčivé a vzbudzovali dôveru v spravodlivosť, v opačnom prípade je možné takéto rozhodnutie podrobiť prieskumu všeobecným súdom v správnom konaní" (I. ÚS 87/2014).

Sociálna poisťovňa vyhodnotila vo svojom rozhodnutí, že pokiaľ sa zamestnanec domáha cestou súdu svojich nárokov, má možnosť sociálna poisťovňa pristúpiť k preddavkovej výplate. Následne sociálna poisťovňa postupovala podľa ustanovenia § 116 ods. 7 ZoSP, keď žiadateľovi vyplatila doplatok len do výšky minimálnej mzdy, pričom žiadne iné dávky z garančného poistenia menovanému už vyplatené byť nemôžu.

24. Reflektujúc na vyššie uvedené dovolací súd opätovne uvádza, že je zrejmé, že dovolateľom nastolené nesprávne právne posúdenie s odkazom na rozhodnutia najvyššieho súdu sp. zn. 2Cdo/81/2010 a 6Cdo/32/2012, v zmysle ktorých je nevyhnutným predpokladom vzniku nároku zamestnanca na náhradu mzdy pri neplatnom skončení pracovného pomeru (ak nedôjde k mimosúdnej dohode) právoplatné rozhodnutie súdu o neplatnosti skončenia pracovného pomeru, nemá s právnym posúdením prejednávaneho sporu súvis, a to pre rozdielnosť charakteru uplatnenej pohľadávky, ktorá rozdielnosť bola odvolacím súdom v odvolacom konaní, resp. v rozhodnutí odvolacieho súdu dostatočne vysvetlená. Záväzok zamestnávateľa vyplatiť zamestnancovi mzdu je diametrálne odlišný v porovnaní s povinnosťou sociálnej poisťovne vyplatiť dávku garančného poistenia a na túto rozdielnosť je nevyhnutne potrebné klásť dôraz pri právnom posúdení žalobkyňou uplatneného nároku na určenie právneho dôvodu a výšky pohľadávky proti podstate v zmysle ust. § 87 ods. 2 písm. l) ZKR.

Poznámka

Predmetom dovolacieho konania bolo posúdenie, či pohľadávka sociálnej poisťovne voči úpadcovi, vzniknutá z titulu vyplatennej dávky garančného poistenia zamestnancovi, spĺňa podmienky pohľadávky proti všeobecnej podstate podľa § 87 ods. 2 písm. l) zákona č. 7/2005 Z. z. o konkurze a reštrukturalizácii (ďalej len „ZKR“). Dovolací súd sa podrobne zaoberal námietkami žalovanej, ktoré smerovali k neexistencii právneho dôvodu priznania a vyplatenia dávky garančného poistenia, a tým aj k neexistencii právneho dôvodu uplatnenej pohľadávky proti podstate, pričom tieto námietky označil za neopodstatnené. Kľúčovým argumentom súdov nižších stupňov, s ktorým sa dovolací súd stotožnil, je rozdielnosť medzi pracovnoprávnym nárokom zamestnanca na mzdu a nárokom sociálnej poisťovne na vrátenie vyplatennej dávky garančného poistenia; tieto nároky majú odlišnú právnu povahu a nemožno ich zamieňať. Sociálna poisťovňa nie je veriteľom úpadcu z titulu mzdových nárokov, ale z dôvodu plnenia z garančného fondu, pričom výška dávky garančného poistenia nemusí korešpondovať s výškou mzdového nároku zamestnanca. Vznik pohľadávky sociálnej poisťovne voči zamestnávateľovi je determinovaný momentom vyplatenia dávky, pričom samotné nevyplatenie mzdy je len podmienkou priznania dávky. Dovolací súd potvrdil, že

rozhodnutia súdov nižších stupňov obsahujú dostatočné a presvedčivé právne odôvodnenie, pričom poukázal na judikatúru Najvyššieho súdu SR (napr. 2Obdo/73/2016), ktorá zaraďuje pohľadávky z titulu dávok garančného poistenia medzi pohľadávky proti podstate s určením ich poradia podľa ust. § 87 ods. 2 písm. 1) ZKR. Argumentácia dovolateľky smerujúca k potrebe právoplatného rozhodnutia o neplatnosti skončenia pracovného pomeru pre vznik pohľadávky bola odmietnutá, keďže nárok na dávku garančného poistenia a nárok na náhradu mzdy sú z právneho hľadiska samostatné a odlišné. Dovolanie žalovanej bolo preto zamietnuté ako nedôvodné.

KAPITOLA III.

SÚVIS S PREVÁDZKOVANÍM PODNIKU

7. Uznesenie Najvyššieho súdu SR sp. zn. [4Obdo/70/2020](#) zo dňa 27. apríla 2021 – Moment vzniku pohľadávky proti podstate. Vecné kritérium. Daň z príjmov zo závislej činnosti. Prevádzkovanie podniku počas konkurzu.

Pojem „ak súvisia s prevádzkovaním podniku počas konkurzu“ je potrebné vykladať v zmysle definície podniku uvedenej v ustanovení § 5 Obchodného zákonníka s tým, že ak správca neuskutočnil relevantné úkony smerujúce k ukončeniu podnikateľskej činnosti úpadcu, dochádza k prevádzkovaniu podniku počas konkurzu. Vzhľadom na uvedené bolo zrejmé, že podmienka súvisu daňovej pohľadávky proti podstate s prevádzkovaním podniku počas konkurzu bola splnená.

Dotknutá právna úprava:

7/2005 Z.z.: §87 ods.2 písm.k)

595/2003 Z.z.: §39 ods.9 písm.b)

563/2009 Z.z.: §158 ods.3

Prejudikatúra: [3Obdo/9/2017](#); [1Sžso/37/2014](#)

Citácia z rozhodnutia

19. Z obsahu s vecou súvisiaceho súdneho spisu vyplýva, že dovolateľom nastolená otázka znela: „či činnosť zamestnancov, ktorú vykonávali pred vyhlásením konkurzu je možné považovať za činnosť súvisiacu s prevádzkovaním podniku počas konkurzu alebo súvisiacu so správou a speňažovaním majetku po vyhlásení konkurzu“. Dovolateľ tvrdil, že uvedenú právnu otázku odvolací súd nesprávne právne posúdil. Správne právne posúdenie bolo, že činnosť zamestnancov úpadcu v období roku 2017, t. j. v období predchádzajúcom roku, v ktorom bol vyhlásený konkurz na majetok úpadcu, nemožno považovať za súvisiacu s prevádzkovaním podniku počas konkurzu alebo súvisiacu so správou a speňažovaním majetku po vyhlásení konkurzu. Z tohto dôvodu nebolo možné pohľadávku žalobcu, daňový nedoplatok považovať za pohľadávku proti podstate.

20. Dovolací súd otázku nastolenú dovolateľom vyhodnotil ako otázku hypotetickú, akademickú, ktorá nebola rozhodujúca pre rozhodnutie odvolacieho súdu a ktorou sa ani

odvolací súd nezaoberal a ktorej existenciu dovolateľ v podanom odvolaní netvrdil. Rozhodnutie odvolacieho súdu nezáviselo od vyriešenia dovolateľom nastolenej právnej otázky. Relevantné bolo v danom prípade posúdenie, či pohľadávka žalobcu, t. j. daňový nedoplatok, bola pohľadávkou proti podstate. Kedy zamestnanci žalobcu vykonávali činnosť pre úpadcu nebola v prejednávanom prípade rozhodujúca, nakoľko v prejednávanom prípade sa žalobca domáhal určenia pohľadávky proti podstate, ktorá vyplývala z hlásenia o vyúčtovaní dane a o úhrne príjmov zo závislej činnosti zo dňa 11. apríla 2018, ktorá skutočnosť vyplývala z právneho posúdenia ustanovenia § 87 ods. 2 písm. i/ a k/ ZKR, ktoré určuje, že pohľadávkami proti podstate sú aj pohľadávky na daniach, ktoré vznikli po vyhlásení konkurzu, ak súvisia s prevádzkovaním podniku počas konkurzu alebo súvisia s prevádzkovaním podniku počas konkurzu.

21. V danom prípade išlo o vzťah Daňový úrad - daňovník, ktorý nebol záväzkovým vzťahom veriteľa a dlžníka, ale išlo o verejnoprávny vzťah založený na zákonnom oprávnení Daňového úradu na daň z príjmu a zákonnej povinnosti zamestnávateľa daň priznať a zaplatiť. Predmetom prebiehajúceho incidenčného konania bolo rozhodnutie o verejnoprávnom nároku žalobcu, resp. o verejnoprávnej povinnosti úpadcu vyplývajúcej zo zákona č. 595/2003 Z. z. o dani z príjmov v znení neskorších predpisov, ktorá vznikla po vyhlásení konkurzu. V zmysle § 39 ods. 9 písm. b/ a § 49 ods. 1 a 2 citovaného zákona vznikla zamestnávateľovi, t. j. žalovanému povinnosť podať správcovi dane hlásenie o vyúčtovaní dane a o úhrne príjmov zo závislej činnosti poskytnutých jednotlivým zamestnancom úpadcu v lehote do 30. apríla 2018, v ktorej bol povinný daň zaplatiť. Z obsahu spisu bolo zrejmé, že žalovaný podal hlásenie o vyúčtovaní dane a o úhrne príjmov zo závislej činnosti dňa 11. apríla 2018, ktorú povinnosť mal splniť do 30. apríla 2018. Až dňom 1. mája 2018 vznikla pohľadávka správcu dane a stala sa daňovou pohľadávkou, resp. pohľadávkou na daniach.

22. Z ustanovenia § 87 ods. 2 písm. i/ a k/ ZKR vyplýva, že pohľadávkami proti všeobecnej podstate sú aj pohľadávky na daniach a uplatňujú sa v poradí v uvedenom v zákone pod písmenom i/ ak vznikli po vyhlásení konkurzu, ak súvisia s prevádzkovaním podniku počas konkurzu, a pod písmenom k/ ak vznikli po vyhlásení konkurzu a súvisia so správou a speňažovaním majetku. Daňovú pohľadávkou definuje zákon č. 563/2009 Z. z. o správe daní v ustanovení § 2 písm. e/ ako pohľadávkou správcu dane na dani po lehote splatnosti dane, ak tento zákon neustanovuje inak.

23. V danom prípade bolo irelevantné, že zamestnanci úpadcu vykonávali závislú činnosť v roku 2017, t. j. pred vyhlásením konkurzu, nakoľko z vyššie uvedených zákonných ustanovení jasne vyplýva, že daňovou pohľadávkou pre účely § 87 ods. 2 ZKR bola pohľadávka správcu dane po lehote splatnosti. Bolo zrejmé, že zamestnanci úpadcu vykonávali závislú činnosť v roku 2017, ešte pred vyhlásením konkurzu, avšak pohľadávka správcu dane nevznikla v roku 2017, t. j. v čase keď zamestnanci vykonávali závislú činnosť. Povinnosť podať daňové priznanie vyplýva priamo zo zákona o dani z príjmov a viaže sa ku dňu 30. apríla kalendárneho roka, v danom prípade k 30. aprílu 2018, k uvedenému dátumu je daňovník povinný i daň zaplatiť. Neuhradením dane vznikol daňový nedoplatok, daňová pohľadávka daňového úradu, a to dňom nasledujúcim po jej nesplnení, t. j. dňa 1. mája 2018. V tejto súvislosti dovolací súd poukazuje na ustanovenie § 158 ods. 3 DP, ktorý obsahuje osobitné ustanovenia pre konkurz,

a z ktorého vyplýva, že „ak daňový nedoplatok vznikol v deň vyhlásenia konkurzu, v deň začatia reštrukturalizačného konania alebo v kalendárnom mesiaci, v ktorom bol vyhlásený konkurz alebo poskytnutá ochrana pred veriteľmi (ďalej len „rozhodujúci deň“) alebo po vyhlásení konkurzu, po začatí reštrukturalizačného konania alebo po rozhodujúcom dni, považuje sa za pohľadávku vzniknutú po vyhlásení konkurzu, po začatí reštrukturalizačného konania alebo po rozhodujúcom dni.

24. K výkladu pojmu „ak súvisia s prevádzkovaním podniku počas“ konkurzu dovolací súd poukazuje na rozhodnutie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pod sp. zn. 3Obdo/9/2017. Najvyšší súd sa v uvedenom rozhodnutí priklonil k záveru najvyššieho súdu vyslovenému v rozsudku z 27. októbra 2015, sp. zn. 1Sžso/37/2014, že pojem „ak súvisia s prevádzkovaním podniku počas konkurzu“ je potrebné vykladať v zmysle definície podniku uvedenej v ustanovení § 5 Obchodného zákonníka s tým, že ak správca neuskutočnil relevantné úkony smerujúce k ukončeniu podnikateľskej činnosti úpadcu, dochádza k prevádzkovaniu podniku počas konkurzu. Vzhľadom na uvedené bolo zrejmé, že podmienka súvisu daňovej pohľadávky proti podstate s prevádzkovaním podniku počas konkurzu bola splnená. Súčasne dovolací súd uvádza, že ak pohľadávka žalobcu vznikla po vyhlásení konkurzu, tak ako tomu bolo v prejednávanom prípade, bolo nepochybne potrebné považovať ju za výkon správy majetku správcom, keďže išlo o úkony žalovaného súvisiace s daňovou povinnosťou daňovníka. 25. S poukazom na to, že prípustnosť dovolania žalovaného nebola daná podľa ustanovenia § 421 ods. 1 písm. b/ C. s. p., dovolací súd dovolanie žalovaného odmietol podľa ustanovenia § 447 písm. f/ C. s. p.

Poznámka

Jadrom predmetného konania bolo posúdenie, či pohľadávka žalobcu vo výške 19 956,58 eur, vyplývajúca z podania Hlásenia o vyúčtovaní dane a o úhrne príjmov zo závislej činnosti za rok 2017, realizovaného po vyhlásení konkurzu na majetok úpadcu, nadobúda charakter pohľadávky proti všeobecnej podstate v zmysle § 87 ods. 2 písm. i) a k) zákona č. 7/2005 Z. z. o konkurze a reštrukturalizácii. Okresný súd dospel k záveru, že daňový nedoplatok, ktorý vznikol po vyhlásení konkurzu, je možné považovať za pohľadávku proti podstate, pokiaľ preukázateľne súvisí s pokračovaním prevádzkovania podniku počas konkurzu, resp. so správou a speňažovaním majetku. Súd osobitne akcentoval, že správca konkurznej podstaty je ex lege povinný realizovať úkony smerujúce k splneniu daňových povinností, vrátane podania daňového priznania, pričom rozhodujúcim časovým momentom je až okamih splatnosti dane, ktorý nastáva po vyhlásení konkurzu. Krajský súd potvrdil správnosť právnych záverov prvostupňového súdu, pričom odkázal na judikatúru Najvyššieho súdu SR, ktorá judikuje, že pohľadávky z titulu daní vzniknuté po vyhlásení konkurzu, ak súvisia s prevádzkovaním podniku alebo správou majetku, majú povahu pohľadávky proti podstate. Dovolací súd sa stotožnil s právnou argumentáciou nižších stupňov a konštatoval, že kľúčovým je moment vzniku pohľadávky, nie obdobie vykonávania závislej činnosti zamestnancov. Pohľadávka správcu dane vznikla až ex post, teda po lehote splatnosti dane, čo znamená, že vznikla po vyhlásení konkurzu a napĺňa tak predpoklady pohľadávky proti podstate. Dovolanie žalovaného bolo zamietnuté z dôvodu absencie preukázania prípustnosti.

KAPITOLA IV.

DAŇOVÉ POVINNOSTI

8. Uznesenie najvyššieho súdu SR sp. zn. 1Obdo/19/2022 zo dňa 23. novembra 2022 – Vzniknuté a splatné pohľadávky na dani z nehnuteľnosti

Dovolací súd sa stotožnil s právnym posúdením veci zo strany odvolacieho súdu (ako aj súdu prvej inštancie) a záverom konštatuje, že vzniknuté a splatné pohľadávky žalobcu na dani z nehnuteľnosti za roky 2012 až 2017, vznikli po vyhlásení konkurzu (právoplatnými rozhodnutiami správcu dane), sú viazané na výkon konkrétnych právnych úkonov súvisiacich so správou a speňažením majetku úpadcu. Len existencia vzniknutej a splatnej pohľadávky na dani z nehnuteľnosti môže mať súvis so správou a speňažovaním majetku úpadcu, preto je argumentácia dovolateľa bez relevancie. Súvis s výkonom správy a speňažením majetku úpadcu môže mať len pohľadávka na daniach, ktorá vznikla po vyhlásení konkurzu, čo v konaní jednoznačne bolo preukázané.

Dotknutá právna úprava:

7/2005 Z.z.: §87 ods.2 písm.k)

582/2004 Z.z.: §18 ods.1, ods.2

563/2009 Z.z.: §2 písm.f), §158, §68 ods.4

Prejudikátúra: 5Sžf/41/2018; [1Sžf/69/2015](#); [4Obdo/70/2020](#)

Citácia z rozhodnutia

19. Podstatou právneho posúdenia v danej veci teda je posúdenie momentu vzniku pohľadávky správcu dane - žalobcu na dani z nehnuteľnosti, ktorú bol žalovaný ako úpadca povinný platiť za obdobie rokov 2012 až 2017, ktorú žalobca vyrubil žalovanému správnymi rozhodnutiami zo dňa 29. novembra 2017 vydanými a právoplatnými po vyhlásení konkurzu na majetok žalovaného dňa 24. augusta 2017. Dovolateľ tvrdil, že správne rozhodnutia, ktorými žalobca vyrubil daň, sa týkali povinnosti zaplatiť daň z nehnuteľnosti za obdobie pred vyhlásením konkurzu, a preto nemohli súvisieť so správou a speňažovaním majetku žalovaného.

20. O nesprávnu aplikáciu právneho predpisu ide vtedy, ak súd nepoužil správny právny predpis alebo ak síce aplikoval správny právny predpis, nesprávne ho však interpretoval alebo ak zo správnych skutkových záverov vyvodil nesprávne právne závery (uznesenie NS SR sp. zn. 1Cdo/222/2009 z 26.02.2010).

21. Odvolací súd odôvodnil väzbu predmetnej pohľadávky so správou a speňažovaním majetku žalovaného, teda jednu z podmienok ustanovených v § 87 ods. 2 písm. k) ZKR najmä skutočnosťou, že išlo o majetok, ktorý bol zapísaný do súpisu majetku podstaty žalovaného.

22. Jedným z argumentov dovolateľa bolo tvrdenie, že posudzované pohľadávky týkajúce sa daní z nehnuteľnosti za roky 2012 – 2017, nemôžu súvisieť s výkonom správy a speňažovaním majetku úpadcu správcu konkurznej podstaty, keď sa týkajú obdobia pred vyhlásením konkurzu, kedy správca konkurznej podstaty správu majetku úpadcu – žalovaného nevykonával

(minimálne za obdobie rokov 2012 – 2016, keďže v roku 2017 bol vyhlásený konkurz na majetok žalovaného – poznámka dovolacieho súdu).

23. V prejednávanej veci pohľadávka voči žalovanému na dani z nehnuteľnosti za roky 2012 - 2017 uplatnená prostredníctvom správcu dane (žalobcu) s poukazom na úpravu zákona č. 582/2004 Z. z. o miestnych daniach a miestnom poplatku za komunálne odpady (§ 18 a § 99) v spojení s § 68 ods. 4 písm. a) a ods. 5 zákona č. 563/2009 Z. z. - Daňový poriadok vznikla vyrubením dane z nehnuteľnosti právoplatnými správnymi rozhodnutiami správcu dane, vydanými po vyhlásení konkurzu na majetok žalovaného, v ktorých správca dane uviedol výšku dane a lehotu ich splatnosti (15 dní od právoplatnosti rozhodnutia). Daň z nehnuteľnosti za roky 2012-2017 sa stala daňovým nedoplatkom po uplynutí lehoty splatnosti dane (§ 2 písm. f) zákona č. 563/2009 Z. z. – Daňový poriadok) a podľa § 158 ods. 3 zákona č. 563/2009 Z. z. sa považuje za pohľadávku vzniknutú po vyhlásení konkurzu. V tejto súvislosti dáva dovolací súd do pozornosti uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 5Sžf/41/2015 z 28. marca 2017. Daňový nedoplatok, ktorý je viazaný na jeho vyrubenie, ktorý vznikol z časového hľadiska po vyhlásení konkurzu, čo predpokladá aj ustanovenie § 158 ods. 3 Daňového poriadku, je považovaný v zmysle § 87 ods. 2 ZKR za pohľadávku proti podstate. Z odôvodnenia rozhodnutia dovolacieho súdu vo veci 1Sžf/69/2015 z 24. októbra 2016 ďalej vyplýva, že Daňový poriadok v § 158 pre účely konkurzu a reštrukturalizácie definuje daňový nedoplatok ako osobitne vymedzenú daňovú pohľadávku, t.j. pohľadávku, s ktorou správca dane nakladá v jednotlivých konaniach vedených podľa ZKR.

24. Dovolací súd poukazuje na skutočnosť, že z obsahu rozhodnutí správcu dane, ktorými bola žalovanému vyrubená daň z nehnuteľnosti, vyplýva, že predmetom dane boli stavby slúžiace na podnikateľské a zárobkové činnosti a pozemky, zastavané plochy a nádvoria. Z obsahu rozhodnutí správcu dane nevyplýva, že by predmetom zdaňovania boli nehnuteľnosti, ktoré výslovne nesúvisia s podnikateľskou a zárobkovou činnosťou žalovaného (napr. orná pôda, chmeľnice, vinice, lesné pozemky a pod.). V tejto súvislosti dovolací súd poukazuje aj na predmet podnikateľskej činnosti žalovaného v rokoch 2012-2017.

25. V súvislosti s námietkou dovolateľa týkajúcou sa hodnotenia súvisu posudzovanej pohľadávky so správou a speňažovaním majetku úpadcu – žalovaného súdmi nižších inštancií, dovolací súd konštatuje, že pohľadávka žalobcu (správcu dane z nehnuteľnosti) na dani z nehnuteľnosti za obdobie rokov 2012 až 2017 voči žalovanému – úpadcovi je pohľadávkou verejnoprávnej povahy. Vychádzajúc zo záverov ustálenej judikatúry dovolacieho súdu (sp. zn. 5Sžf/41/2015, 1Sžf/69/2015) dovolací súd konštatuje, že splatnosť predmetnej pohľadávky – daňového nedoplatku nastala až po doručení rozhodnutí správcu dane – žalobcu zo dňa 29. novembra 2017 predchádzajúcemu správcovi konkurznej podstaty úpadcu – žalovaného. Na základe uvedeného je právny názor súdov nižších inštancií týkajúci sa posudzovania momentu vzniku pohľadávky (či sa jedná o pohľadávku vzniknutú pred vyhlásením konkurzu alebo po jeho vyhlásení) vyjadrený v bodoch 19-20 rozsudku odvolacieho súdu v spojení s bodom 27 rozsudku súdu prvej inštancie správny, dovolací súd sa s ním plne stotožňuje a rovnako konštatuje, že posudzované pohľadávky vznikli po vyhlásení konkurzu na majetok úpadcu – žalovaného.

26. Dovolací súd taktiež poukazuje na rozhodnutie dovolacieho súdu vo veci sp. zn. 4Obdo/70/2020 zo dňa 27. apríla 2021, ktorý v bode 24 konštatoval, že „ak pohľadávka žalobcu vznikla po vyhlásení konkurzu tak, ako tomu bolo v prejednávacom prípade, bolo nepochybne potrebné považovať ju za výkon správy majetku správcom, keďže išlo o úkony žalovaného súvisiace s daňovou povinnosťou daňovníka“. V predmetnej veci dovolací súd posudzoval aplikáciu § 87 ods. 2 písm. i) a k) ZKR a riešil otázku dane z príjmov, ktorá vznikla po vyhlásení konkurzu.

27. Dovolací súd sa stotožnil s právnym posúdením veci zo strany odvolacieho súdu (ako aj súdu prvej inštancie) a záverom konštatuje, že vzniknuté a splatné pohľadávky žalobcu na dani z nehnuteľnosti za roky 2012 až 2017, vznikli po vyhlásení konkurzu (právoplatnými rozhodnutiami správcu dane), sú viazané na výkon konkrétnych právnych úkonov súvisiacich so správou a speňažením majetku úpadcu. Len existencia vzniknutej a splatnej pohľadávky na dani z nehnuteľnosti môže mať súvis so správou a speňažovaním majetku úpadcu, preto je argumentácia dovolateľa bez relevancie. Súvis s výkonom správy a speňažením majetku úpadcu môže mať len pohľadávka na daniach, ktorá vznikla po vyhlásení konkurzu, čo v konaní jednoznačne bolo preukázané.

28. Dovolací súd uzatvára, že otázka súvisu predmetnej pohľadávky so správou a speňažovaním majetku úpadcu už bola dovolacím súdom vyriešená, pričom v zmysle záverov ustálenej rozhodovacej praxe rozhodol aj odvolací súd napadnutým rozsudkom. Vzhľadom na skutočnosť, že prípustnosť dovolania v posudzovanom prípade nie je daná podľa dovolateľom uplatneného ustanovenia § 421 ods. 1 písm. b) CSP, dovolací súd dovolanie odmietol podľa § 447 písm. c) CSP.

Poznámka

V posudzovanej veci sa dovolací súd podrobne zaoberal otázkou, či pohľadávky správcu dane (žalobcu) na dani z nehnuteľnosti za roky 2012 až 2017, ktoré boli vyrubené právoplatnými rozhodnutiami až po vyhlásení konkurzu na majetok žalovaného, majú charakter pohľadávky proti podstate v zmysle § 87 ods. 2 písm. k) zákona č. 7/2005 Z. z. o konkurze a reštrukturalizácii (ZKR). Jadrom právneho posúdenia bol moment vzniku daňovej pohľadávky – teda, či ide o záväzok, ktorý vznikol pred alebo po vyhlásení konkurzu. Dovolateľ namietal, že dané rozhodnutia sa vzťahujú na zdaňovacie obdobia pred vyhlásením konkurzu, čím podľa neho nemôže ísť o pohľadávku spojenú so správou a speňažením majetku úpadcu. Súd však zdôraznil, že charakter daňovej pohľadávky sa neurčuje podľa obdobia, za ktoré bola daň vyrubená, ale podľa okamihu jej vzniku, teda podľa dátumu právoplatnosti rozhodnutia správcu dane. Ak právoplatnosť nastala po vyhlásení konkurzu, ide podľa ustálenej judikatúry (napr. 5Sžf/41/2015, 1Sžf/69/2015, 4Obdo/70/2020) a podľa Daňového poriadku (§ 158 ods. 3 zákona č. 563/2009 Z.z.) o pohľadávku vzniknutú po vyhlásení konkurzu, a teda o pohľadávku proti podstate. Súd zároveň zdôraznil, že pohľadávka správcu dane súvisí so správou a speňažením majetku úpadcu len vtedy, ak vznikla v dôsledku právoplatného vyrubenia dane po vyhlásení konkurzu a týka sa majetku, ktorý bol zapísaný do súpisu podstaty. Právny charakter takejto

daňovej pohľadávky je teda verejnoprávny a jej existencia je viazaná na konkrétny právny úkon – vyrubenie dane príslušným správcom dane po začatí konkurzného konania.

9. Rozsudok Najvyššieho súdu SR sp. zn. 3Obdo/15/2013 zo dňa 27. marca 2014 – daň z motorových vozidiel

Skutočnosť, že pohľadávka vzniknutá pred vyhlásením konkurzu, splatná po vyhlásení konkurzu je v zákone č. 511/1992 Zb. o správe daní a poplatkov, označená ako pohľadávka, ktorá vznikla po vyhlásení konkurzu, je pre posúdenie či zmysle § 87 ods. 1, 2 ZKR o pohľadávku proti podstate bezpredmetná. Pre toto posúdenie jediným kritériom je skutočný vznik pohľadávky teda vznik daňovej povinnosti.

Dotknutá právna úprava

7/2005 Z.z.: §87 ods.1, ods.2

582/2004 Z.z.: §90 (zrušený od 1.1.2015)

Citácia z rozhodnutia

Predmetom dovolania je právoplatný rozsudok odvolacieho súdu, ktorým odvolací súd zmenil rozsudok súdu prvého stupňa a žalobu "o určenie, že pohľadávky vo výške 417,96 eur a pohľadávka vo výške 4 699,14 eur, sú pohľadávky proti podstate, zamietol.

Sporné nie je, že konkurz na majetok úpadcu Sloveko, a. s „v konkurze“, bol vyhlásený uznesením Okresného súdu v Banskej bystrici sp. zn. 2R/6/2009 zo dňa 10. 11. 2009, ktorého zverejnenie v Obchodnom vestníku dňa 16. 11. 2009. Taktiež nie je sporné, že pohľadávka predstavujúca daň z motorových vozidiel vo výške 417,96 eur sa vzťahuje na obdobie od 01. 01. 2009 do vyhlásenia konkurzu, teda ide o pohľadávku, ktorá vznikla 01. 01. 2009 dátumovo pred vyhlásením konkurzu, ktorý bol vyhlásený 10. 11. 2009. Podstatou správnosti napadnutého rozhodnutia je, či odvolací súd dospel k správne mu záveru, že sporné pohľadávky nenapĺňali znaky pohľadávok proti podstate, keď vznik pohľadávok žalobcu sa viaže k obdobiu od 01. 01. 2009 do 16. 11. 2009, teda pred vyhlásením konkurzu na majetok úpadcu, a že ide o pohľadávky, ktorá nenapĺňajú zákonné predpoklady pohľadávky upravenej v § 87 ods. 1, 2 ZKR s tým, že otázka splatnosti je preto v prejednávanej veci bezpredmetná.

Z ustanovenia § 95 ods. 5 zákona č 511/1992 Zb. o správe daní a poplatkov daňová pohľadávka, ktorá bola splatná v deň vyhlásenia konkurzu alebo v deň povolenia reštrukturalizácie alebo po vyhlásení konkurzu sa považuje za daňovú pohľadávku vzniknutú po vyhlásení konkurzu alebo po povolení reštrukturalizácie.

Zo zákona č 582/2004 Z. z. je zrejmé, že splatnosť dane z motorových vozidiel je upravená osobitným zákonom č 582/2004 Z. z. a to tak, že v zmysle § 91 ods. 6 uvedeného zákona s poukazom na ustanovenie § 90 ods. 1 zákona sa daň z motorových vozidiel stáva splatnou do 31. 01. nasledujúceho roka, čo je v danom prípade 31. 01. 2010, teda po vyhlásení konkurzu. Čo sa týka pohľadávky predstavujúcej daň z motorových vozidiel za rok 2009 je preto podstatné zistenie, či odvolací súd rozhodol o tejto pohľadávke v súlade s právnym predpisom, keď sa pri posúdení charakteru tejto pohľadávky vôbec neriadil postavením špeciálnej úpravy

zákonem č. 511/1992 Zb. vo vzťahu k zákonu 7/2005 Z. z. Pre toto zistenie je potrebné zaujať právny názor ,či skutočnosť ,že zákonom o správe daní a poplatkov, ktorý priamo odlišne stanovuje pohľadávky proti podstate tým, že považuje pohľadávku, ktorá bola splatná v deň vyhlásenia konkurzu za daňovú pohľadávku vzniknutú po vyhlásení konkurzu, má za následok, že aj pohľadávky, ktoré jednoznačne vznikli pred vyhlásením konkurzu-je-možné-v-zmysle -- zákona ZKR -- považovať za pohľadávky proti podstate.

Najvyšší súd Slovenskej republiky / §10a ods. 1 O. s. p. / dospel aj s poukazom na komentár Konkurzné právo na Slovensku a v Európskej únii 2. Vydanie EUROKODEX / k záveru, že aj keď zákon o správe daní a poplatkov nepriamo odlišne stanovuje pohľadávky proti podstate tým, že považuje daňovú pohľadávku vzniknutú po vyhlásení konkurzu a neberie do úvahy skutočný vznik pohľadávky nie je možné v zmysle zákona ZKR pohľadávku, ktorá vznikla jednoznačne pred vyhlásením konkurzu, i keď jej splatnosť nastala po vyhlásení konkurzu / v danom prípade 31. 01. 2010 /, považovať za pohľadávku proti podstate. Výklad žalobcu ohľadne určenia tejto pohľadávky iba s poukazom na zákon o správe daní a poplatkov by bol v rozpore s ustanovením § 6 ZKR podľa ktorého veritelia s rovnakými právami majú pri riešení úpadku dlžníka rovnaké postavenie a zvýhodňovanie niektorých veriteľov v tomto prípade daňového úradu je neprípustné aj v rozpore s ústavou Slovenskej republiky.

Skutočnosť, že pohľadávka vzniknutá pred vyhlásením konkurzu, splatná po vyhlásení konkurzu je v zákone č. 511/1992 Zb. o správe daní a poplatkov, označená ako pohľadávka, ktorá vznikla po vyhlásení konkurzu, je pre posúdenie či zmysle § 87 ods. 1, 2 ZKR o pohľadávku proti podstate bezpredmetná. Pre toto posúdenie jediným kritériom je skutočný vznik pohľadávky teda vznik daňovej povinnosti.

Čo sa týka určenia pohľadávky predstavujúcej poistné na sociálnom poistení vo výške 4 699,14 eur za obdobie od 01. 11. 2009 do 16. 11. 2009 splatnej po vyhlásení konkurzu, jednoznačne povinnosť platiť poistné vznikla pred vyhlásením konkurzu, bez ohľadu na moment splatnosti nároku na poistné na sociálne poistenie. Jedná sa predkonkurznú pohľadávku s tým, že pre účely konkurzného konania rozhodujúce kritérium pre ich zaradenie je vznik poistného a nie splatnosť poistného, a teda ak povinnosť platiť poistné na sociálnom poistení vznikla pred vyhlásením konkurzu, nie je možné v žiadnom prípade takúto pohľadávku považovať za pohľadávku proti podstate. Odvolací súd pri posudzovaní dôvodnosti žaloby o určenie pohľadávky proti podstate postupoval v súlade s zákonom, keď za rozhodujúce kritérium nepovažoval splatnosť pohľadávky, ale jej vznik.

Poznámka

V predmetnom prípade Najvyšší súd Slovenskej republiky posudzoval otázku charakteru pohľadávok správcu dane a Sociálnej poisťovne voči úpadcovi v konkurznom konaní, konkrétne či ide o pohľadávky proti podstate podľa § 87 ods. 1, 2 zákona č. 7/2005 Z. z. o konkurze a reštrukturalizácii. Spor sa týkal pohľadávok z titulu dane z motorových vozidiel a poistného na sociálne poistenie, ktoré vznikli pred vyhlásením konkurzu, avšak splatné boli až po jeho vyhlásení. Najvyšší súd SR konštatoval, že rozhodujúcim kritériom pre posúdenie charakteru pohľadávky v konkurze je okamih jej vzniku, teda vznik daňovej alebo poistnej povinnosti, nie moment jej splatnosti. Pohľadávky, ktorých povinnosť platiť vznikla pred

vyhlásením konkurzu, nemožno považovať za pohľadávky proti podstate bez ohľadu na ich splatnosť po vyhlásení konkurzu. Výklad založený výlučne na zákone o správe daní a poplatkov by bol v rozpore s princípom rovnosti veriteľov podľa zákona o konkurze a reštrukturalizácii. Súd preto potvrdil záver odvolacieho súdu, že pohľadávky správcu dane a Sociálnej poisťovne sú v danom prípade predkonkurzné pohľadávky, ktoré je potrebné uplatniť prihláškou v konkurznom konaní.

KAPITOLA V.

PREMLČANIE

10. Uznesenie Najvyššieho súdu SR sp. zn. [1ObdoK/9/2023](#) (R 59/2024) zo dňa 23. februára 2024 – Premlčanie práva vymáhať poistné (uznesením Ústavného súdu SR sp. zn. [I. ÚS 505/2024-17](#) ústavnú sťažnosť proti uzneseniu NS SR 1ObdoK/9/2023 odmietol)

Pozri aj: [I. ÚS 698/2024-11](#)

Právo vymáhať poistné v zmysle ustanovenia § 21 ods. 2 zákona č. 580/2004 Z.z. nie je premlčané, pokiaľ oprávnený subjekt podal návrh na vykonanie exekúcie v lehote troch rokov od právoplatnosti rozhodnutí, ktorými bola povinnosť plniť uložená. Rozhodnutia možno v začatom exekučnom konaní vykonať aj po uplynutí troch rokov od nadobudnutia ich právoplatnosti.

Dotknutá právna úprava

580/2004 Z.z.: §21 ods.2

273/1994 Z.z.: §21 ods.3

Citácia z rozhodnutia

36. (...) Z obsahu dovolaní napadnutého rozsudku vyplýva, že odvolací súd potvrdil rozsudok, ktorým súd prvej inštancie zamietol žalobu žalobcu po tom, čo dospel k záveru o premlčení pohľadávok žalobcu uplatnených pod por. č. 1 až 9, nakoľko v konaní nebolo sporné, že ku dňu podania súhrnnej prihlášky zo strany žalobcu uplynula lehota dlhšia ako 9 rokov od nadobudnutia právoplatnosti a vykonateľnosti predmetných platobných výmerov, ktorými právni predchodcovia žalobcu na ťarchu úpadcu predpísali preddavky na verejné zdravotné poistenie a pokutu za neuhradené preddavky na verejné zdravotné poistenie. Hoci odvolací súd potvrdil, že v zákonom stanovenej lehote troch rokov od nadobudnutia právoplatnosti jednotlivých rozhodnutí došlo pri všetkých pohľadávkach k podaniu návrhu na vykonanie exekúcie, konštatoval nutnosť stotožnenia sa so záverom súdu prvej inštancie, podľa ktorého je potrebné ustanovenie § 21 ods. 2 zákona o zdravotnom poistení vykladať tak, že "právo vymáhať poistné" sa neobmedzuje len na právo podať návrh na vykonanie exekúcie, ale v sebe zahŕňa aj právo vykonať rozhodnutie v rámci premlčacej lehoty.

37. Podľa § 21 ods. 2 zák. č. 580/2004 Z.z. právo vymáhať poistné, úrok z omeškania a úhradu za zdravotnú starostlivosť podľa ods. 1 sa premlčí uplynutím troch rokov odo dňa nadobudnutia

právoplatnosti rozhodnutia o uložení povinnosti zaplatiť poistné, úrok z omeškania alebo úhradu za zdravotnú starostlivosť, ak nie je ustanovené inak.

38. Rozhodujúcou otázkou v preskúmvanej právnej veci je výklad pojmu "právo vymáhať poistné". Pri výklade uvedeného pojmu súdy vychádzali z rozhodnutia NS SR sp. zn. 7Sžo/28/2016 zo dňa 25. januára 2018. Dovolací súd sa stotožňuje s názorom dovolateľa, že uvedené rozhodnutie nie je aplikovateľné na predmetnú vec, keďže je použiteľné v súvislosti s ustanovením § 147 ods. 1 zák. č. 461/2003 Z.z. o sociálnom poistení, ktoré upravuje právo predpísať poistné, teda súvisí s vyrubovacím konaním, navyše dovolací súd upriamuje pozornosť na tú skutočnosť, že zákon č. 461/2003 Z.z. jednak v § 147 ods. 3 upravuje premlčaciu lehotu pre právo vymáhať poistné, teda lehotu, v ktorej je nutné začať výkon rozhodnutia (t.j. podať príslušnému orgánu návrh na začatie takéhoto konania), ale okrem toho v § 148 ods. 3 upravuje aj lehotu, v ktorej možno právoplatné a vykonateľné rozhodnutie vykonať, teda lehotu obmedzujúcu vykonateľnosť rozhodnutia. Teda aj tento zákon rozlišuje medzi pojmom "právo vymáhať poistné" a pojmom "vykonať", teda fakticky vymôcť pohľadávku priznanú právoplatným a vykonateľným rozhodnutím.

39. Obdobnú úpravu priamo obmedzujúcu vykonateľnosť rozhodnutia obsahoval aj § 88 ods. 1 zák. č. 372/1990 Zb. o priestupkoch, ktorý v znení účinnom do 31. augusta 2009 ustanovoval: "Rozhodnutie o uložení pokuty za priestupok o nároku na náhradu škody a o náhrade trov konania možno vykonať do troch rokov od uplynutia lehoty určenej na ich zaplatenie". Identicky vykonateľnosť rozhodnutia obmedzoval aj zákon č. 71/1967 Zb. Správny poriadok v znení účinnom do 31. decembra 2003, ktorý v § 71 ods. 3 obsahoval úpravu: "Rozhodnutie možno vykonať najneskôr do troch rokov po uplynutí lehoty určenej pre splnenie uloženej povinnosti". S účinnosťou od 1. januára 2004 sa ustanovenie § 71 ods. 3 zmenilo zákonom č. 527/2003 Z.z. tak, že znie: "Výkon rozhodnutia možno nariadiť najneskôr do troch rokov po uplynutí lehoty určenej pre splnenie uloženej povinnosti". Pritom z dôvodov správy k zákonu č. 527/2003 Z.z. vyplýva, že dôvodom tejto zmeny bolo zistenie, že trojročná lehota na výkon rozhodnutia uvedená v § 71 ods. 3 je v niektorých prípadoch nedostatočná, preto obdobne ako v iných právnych predpisoch dochádza k zmene tohto ustanovenia tak, že výkon rozhodnutia netreba v trojročnej lehote realizovať, ale výkon rozhodnutia treba v uvedenej lehote iba nariadiť. Z uvedeného tak vyplýva, že pokiaľ úmysel zákonodarcu smeruje priamo k obmedzeniu vykonateľnosti rozhodnutia správneho orgánu alebo orgánu verejnej moci, teda dĺžky exekučného konania, potom obmedzenie jeho vykonateľnosti jasne a konkrétne vyjadrí v právnej norme.

40. Vychádzajúc z uvedeného dal dovolací súd za pravdu dovolateľovi, že na súdenú vec možno aplikovať závery uvedené najvyšším súdom v rozhodnutí sp. zn. 7Cdo/154/2011 zo dňa 19. júla 2012 a v Stanovisku občianskoprávneho kolégia NS SR zo dňa 3. októbra 2001, sp. zn. Cpj/19/01, na ktoré rozhodnutie nadviazalo. Dovolací súd v rozhodnutí 7Cdo/154/2011 z 19. júla 2012 vyslovil právny názor, podľa ktorého "právo vymáhať poistné" v zmysle ustanovenia § 21 ods. 3 zák. č. 273/1994 Z.z. sa spája výlučne s právnou možnosťou oprávneného domáhať sa núteného výkonu rozhodnutia proti povinnému, ktorý dobrovoľne nesplnil uloženú povinnosť. Právo vymáhať poistné neznamena, že vyberanie priznaného plnenia je samotné vymáhanie poistného, pretože poistné už vymožené (predpísané) bolo, len nebolo uspokojené

(vykonané). Závery vyslovené najvyšším súdom v uvedenom rozhodnutí sú podľa názoru dovolacieho súdu aplikovateľné na prejednanú vec, hoci sa v ňom najvyšší súd zaoberal výkladom ustanovenia § 21 ods. 3 zák. č. 273/1994 Z.z., nakoľko znenie tohto ustanovenia, čo sa týka úpravy premlčania práva vymáhať poistné je totožné so znením § 21 ods. 2 zák. č. 580/2004 Z.z.

41. So zreteľom na uvedené dospel dovolací súd k záveru, že sa pojem "právo vymáhať poistenie" použitý v § 21 ods. 2 zák. č. 580/2004 Z.z. o zdravotnom poistení a o zmene a doplnení zákona č. 95/2002 Z.z. o poisťovníctve a o zmene a doplnení niektorých zákonov, spája s možnosťou oprávneného iniciovať výkon rozhodnutia, nespája sa s ním faktické uspokojenie oprávneného, ktoré nastáva až úspešnou realizáciou výkonu. Dovolateľ potom opodstatnene zastáva právny názor, podľa ktorého "právo vymáhať poistné" v zmysle ustanovenia § 21 ods. 2 zák. č. 580/2004 Z.z. nie je premlčané pokiaľ oprávnený subjekt podal návrh na vykonanie exekúcie súdnemu exekútorovi v lehote troch rokov od právoplatnosti rozhodnutí, ktorými bola povinnosť plniť uložená a rozhodnutia možno vykonať aj po uplynutí troch rokov od nadobudnutia ich právoplatnosti, t.j. dĺžka exekučného konania nie je časovo obmedzená. Teda ak bol návrh na vykonanie exekúcie podaný včas, t.j. v zákonnej lehote, uplynutím tejto lehoty v priebehu exekučného konania k premlčaniu nedochádza. V prejednávanej veci nebolo medzi stranami sporu sporné, že návrhy na vykonanie exekúcie boli podané v zákonom stanovenej lehote, teda, že začatiu exekučnému konania nebránila prekážka premlčania práva na vymáhanie poistného. Keďže vo veci konajúce súdy posúdili nesprávne význam slov "právo vymáhať poistné" dospeli následne k nesprávnemu záveru o nevyhnutnosti v rámci premlčacej lehoty rozhodnutie aj vykonať, nielen podať návrh na vykonanie exekúcie.

Poznámka

Otázka premlčania je tu ústredným prvkom sporu o vymáhateľnosť pohľadávok na verejné zdravotné poistenie. Súd prvej inštancie i odvolací súd vychádzali z výkladu, podľa ktorého „právo vymáhať poistné“ v zmysle § 21 ods. 2 zákona č. 580/2004 Z.z. nezahŕňa len samotné podanie návrhu na vykonanie exekúcie, ale aj potrebu, aby v rámci premlčacej lehoty došlo k faktickému vymoženiu pohľadávky. Tento výklad zdôvodňovali absenciou komplexnej úpravy premlčania vo verejnom zdravotnom poistení a nevhodnosťou analógie so súkromnoprávnou úpravou (§ 112 OZ), ktorá je podľa ich názoru vo verejnom práve neprípustná. Dovolací súd sa však priklonil k odlišnej, precíznejšej interpretácii. Podľa dovolacieho súdu je rozhodujúce, či oprávnený subjekt stihol podať návrh na vykonanie exekúcie v zákonom stanovenej trojročnej lehote od právoplatnosti rozhodnutia, ktorým bola povinnosť zaplatiť poistné uložená. Ak takýto návrh bol podaný, právo vymáhať poistné nie je premlčané, a to ani v prípade, že samotné exekučné konanie presiahne túto trojročnú lehotu – teda dĺžka exekučného konania nie je časovo obmedzená zákonom. Dovolací súd sa oprel o judikatúru najvyššieho súdu, ktorá rozlišuje medzi pojmom „právo vymáhať poistné“ (oprávnenie iniciovať výkon rozhodnutia) a samotným „vykonaním“ rozhodnutia (faktickým uspokojením pohľadávky v exekúcii). Ustanovenie v § 21 ods. 2 zákona č. 580/2004 Z.z. tak podľa tejto interpretácie nevyžaduje, aby v premlčacej lehote došlo k úplnému vymoženiu, ale postačuje, ak je v tejto lehote návrh na vykonanie exekúcie podaný príslušnému orgánu. Dôležité je teda správne rozlíšenie medzi uplatnením práva a jeho faktickým uspokojením,

pričom pre zachovanie práva postačuje prvý úkon, teda riadne a včasné podanie návrhu v trojročnej lehote.

11. Rozsudok Najvyššieho súdu SR sp. zn. [3Obdo/61/2018](#) (R 53/2019)

I. Z ustanovenia § 32 ods. 18 zákona č. 7/2005 Z.z. o konkurze a reštrukturalizácii nevyplýva záver, že by pohľadávky priznané rozhodnutím súdu alebo iného orgánu verejnej moci nemali podliehať preskúmvaniu zo strany správcu. Správca je v prípade zistenia spornosti povinný poprieť aj pohľadávku priznanú rozhodnutím súdu alebo iného orgánu verejnej moci.

II. Dôvodom pre účinné popretie pohľadávky priznanej rozhodnutím súdu alebo iného orgánu verejnej moci môžu byť len skutočnosti, ktoré nastali po vydaní rozhodnutia. Skutočnosti, ktoré nastali pred vydaním rozhodnutia, nemôžu byť dôvodom pre popretie judikovanej pohľadávky, nakoľko ich posúdenie patrilo do právomoci orgánu, ktorý rozhodnutie vydal.

Dotknutá právna úprava

7/2005 Z.z.: §32 ods.18

461/2003 Z.z.: §147

Citácia z rozhodnutia

27. Žalovaný poprel prihlásené pohľadávky žalobcu priznané vykonateľným rozhodnutím čo do ich vykonateľnosti, nakoľko uplynula 6-ročná premlčacia lehota podľa § 147 ods. 3 zákona o sociálnom poistení.

28. Žalobca ako konkurzný veriteľ v dovolaní (ako aj v celom predchádzajúcom priebehu incidenčného sporu) spochybňoval oprávnenie žalovaného správcu poprieť prihlásené pohľadávky, ktoré boli priznané právoplatným a vykonateľným rozhodnutím súdu alebo iného orgánu verejnej moci, nakoľko takéto pohľadávky sa podľa žalobcu považujú ex lege za zistené.

36. Z citovanej právnej úpravy vyplýva, že správca je povinný preskúmať každú prihlásenú pohľadávku (t.j. aj judikovanú pohľadávku) a ak zistí jej spornosť, je povinný ju v spornom rozsahu poprieť. Pri každej pohľadávke správca musí preskúmať jej právny dôvod, vymáhateľnosť, poradie, výšku, zabezpečenie zabezpečovacím právom a poradie zabezpečovacieho práva.

37. Aj pri judikovanej pohľadávke (pohľadávke priznanej vykonateľným rozhodnutím súdu alebo iného príslušného orgánu) môžu nastať okolnosti majúce za následok jej spornosť, čím je daný zákonný dôvod popretia podľa § 32 ods. 1 zákona o konkurze a reštrukturalizácii. Zákon ukladá správcovi povinnosť dôvod popretia odôvodniť, zapísať ho do zoznamu pohľadávok a oznámiť ho konkurznému veriteľovi, o ktorého pohľadávku ide.

38. V rozsahu, v akom nebola prihlásená pohľadávka v zákonnej lehote oprávnenou osobou popretá, sa zo zákona považuje za zistenú (k tomu viď ustanovenie § 32 ods. 16 ZKR) a jej veriteľ má právo na to, aby bola v konkurze uspokojená.

39. Popretý veriteľ je oprávnený domáhať sa žalobou v incidenčnom spore určenia jeho popretej pohľadávky, a to aj vtedy, ak ide o pohľadávku, o ktorej rozhodovať patrí do právomoci iného orgánu ako súdu. V rozsahu, v akom bol veriteľ pôvodne popretej pohľadávky v incidenčnom spore úspešný (t.j. v akom bola rozhodnutím súdu správcom popretá pohľadávka určená), sa považuje jeho prihlásená pohľadávka za zistenú v súlade s ustanovením § 32 ods. 18 ZKR. Tento záver vyplýva aj zo znenia predmetného zákonného ustanovenia, pričom z obsahu dovolania je zrejmé, že dovolateľ si zamieňa výraz "určená pohľadávka" (t.j. pohľadávka konkurzného veriteľa, o ktorej bolo právoplatne rozhodnuté vyhovujúcim výrokom v incidenčnom spore) s výrazom "priznaná pohľadávka" (t.j. pohľadávka priznaná právoplatným rozhodnutím súdu alebo iného orgánu verejnej moci). Výklad prezentovaný žalobcom pritom nemá oporu ani v ustanovení § 32 ods. 1 ZKR (k tomu viď bližšie body 11 a 11.1. vyššie).

40. Vychádzajúc z vyššie uvedeného a so zreteľom na dovolateľom vymedzenú právnu otázku dovolací súd konštatuje, že:

I. Z ustanovenia § 32 ods. 18 zákona o konkurze a reštrukturalizácii nevyplýva záver, že by pohľadávky priznané rozhodnutím súdu alebo iného orgánu verejnej moci nemali podliehať preskúmvaniu zo strany správcu. Správca je v prípade zistenia spornosti povinný poprieť aj pohľadávku priznanú rozhodnutím súdu alebo iného orgánu verejnej moci.

II. Dôvodom pre účinné popretie pohľadávky priznanej rozhodnutím súdu alebo iného orgánu verejnej moci môžu byť len skutočnosti, ktoré nastali po vydaní rozhodnutia. Skutočnosti, ktoré nastali pred vydaním rozhodnutia, nemôžu byť dôvodom pre popretie judikovanej pohľadávky, nakoľko ich posúdenie patrilo do právomoci orgánu, ktorý rozhodnutie vydal.

41. Vzhľadom na vyslovené právne závery dovolací súd uzatvára, že sudy nižšej inštalcie dospeli k správne mu právne mu závere o možnosti popretia pohľadávok, ktoré boli priznané právoplatnými a vykonateľnými rozhodnutiami Sociálnej poisťovne. Pohľadávky priznané právoplatnými a vykonateľnými rozhodnutiami súdov alebo iných správnych orgánov sa nepovažujú ex lege za zistené a podliehajú preskúmvaniu (a v prípade ich spornosti aj popretiu) zo strany správcu.

42. Zároveň konajúce sudy správne skúmali, či popierací prejav správcu, ktorým poprel pohľadávky žalobcu čo do ich vymáhateľnosti (z dôvodu premlčania práva priznaného rozhodnutiami žalobcu s odkazom na ustanovenie § 147 ods. 3 zákona o sociálnom poistení), vylučujú ich uspokojenie v konkurze. V časti, v ktorej bola žaloba o určenie popretej pohľadávky zamietnutá, okresný a aj krajský súd správne posudzovali, či po vydaní rozhodnutí žalobcu nastala skutočnosť, ktorá vylučuje uspokojenie prihlásených pohľadávok v konkurze vedenom na majetok úpadcu, pričom dospeli k zhodnému závere, že podľa § 147 ods. 3 zákona o sociálnom poistení došlo k ich premlčaniu, nakoľko uplynulo viac ako 6 rokov od nadobudnutia právoplatnosti rozhodnutí, ktorými sa poistné úpadcovi predpísalo. Súd prvej inštalcie a aj odvolací súd preto správne dospeli k závere, že dôvody popretia prihlásených pohľadávok žalobcu obsiahnuté v popieracom prejave správcu zodpovedajú skutočnosti a vylučujú tieto pohľadávky z uspokojenia v konkurze tak, ako boli prihlásené.

Poznámka

Rozhodnutie sa zaoberá otázkou, či a za akých okolností môže správca v konkurznom konaní preskúmať a prípadne poprieť pohľadávky, ktoré boli priznané právoplatným a vykonateľným rozhodnutím súdu alebo iného orgánu verejnej moci. Výklad vychádza zo zásady, že žiadna prihlásená pohľadávka – vrátane tej, ktorá bola judikovaná alebo uznaná rozhodnutím správneho orgánu – nie je zo zákona automaticky považovaná za zistenú; správca je povinný každú pohľadávku v rámci preskúmvacej činnosti individuálne posúdiť, a to najmä z hľadiska jej právneho dôvodu, vymáhateľnosti, výšky, zabezpečenia a ďalších súvisiacich náležitostí. Aj pohľadávka priznaná rozhodnutím iného príslušného orgánu než súdu je podrobená rovnakému režimu preskúmania. Správca je povinný v prípade zistenia spornosti takejto pohľadávky (napríklad z dôvodu premlčania práva alebo inej skutočnosti, ktorá nastala po vydaní rozhodnutia) túto pohľadávku v spornom rozsahu poprieť, pričom musí popretie riadne odôvodniť, zapísať do zoznamu pohľadávok a oznámiť dotknutému veriteľovi. Skutočnosti, ktoré by mohli byť dôvodom popretia, však musia vzniknúť až po vydaní rozhodnutia príslušného orgánu; okolnosti existujúce pred vydaním rozhodnutia boli už predmetom posúdenia a nie je prípustné ich opätovne otvárať v konkurznom konaní. Pokiaľ pohľadávka nebola v zákonnej lehote účinne popretá, považuje sa za zistenú. Ak však správca uplatní popierací úkon, veriteľ sa môže domáhať určenia pohľadávky v incidenčnom spore, pričom v spornom rozsahu rozhoduje opätovne súd (alebo iný príslušný orgán podľa povahy pohľadávky). Rozlišuje sa pritom pojem „určená pohľadávka“ (určená v incidenčnom spore po popretí správcom) a „priznaná pohľadávka“ (priznaná vykonateľným rozhodnutím súdu či správneho orgánu). Automatické uznanie pohľadávky v konkurze teda neprichádza do úvahy len na základe existencie právoplatného rozhodnutia iného orgánu – je potrebné jej preskúmanie a v prípade spornosti postup v súlade s § 32 zákona o konkurze a reštrukturalizácii. Preskúmanie pohľadávok priznaných rozhodnutím iného orgánu verejnej moci je tak legitímne, a jeho účelom je predovšetkým ochrana zásady rovnosti veriteľov a zabezpečenie, že v konkurze budú uspokojené len tie pohľadávky, ktoré spĺňajú všetky zákonné podmienky aj vzhľadom na skutkový a právny stav ku dňu vyhlásenia konkurzu.

KAPITOLA VI.

PREDNOSTNÉ POHLADÁVKY V ZMYSLE § 120 ods. 4 ZKR

Rozsudok Najvyššieho súdu SR sp. zn. [4Obdo/48/2011](#) zo dňa 30. októbra 2012

Ohľadom toho istého dlžníka je možné viesť len jedno konkurzné alebo reštrukturalizačné konanie, vyhláseniu konkurzu na majetok dlžníka preto predchádza skončenie reštrukturalizácie (§ 156 zákona o konkurze a reštrukturalizácii). Reštrukturalizácia sa však končí len po formálnej a procesnej stránke, ale pokračuje po stránke ekonomickej. V prípade vyhlásenia konkurzu pred splnením reštrukturalizačného plánu dochádza k jeho neúčinnosti voči všetkým účastníkom plánu, ktorých nároky z plánu neboli v tom čase splnené.

7/2005 Z.z.: §120 ods.4

Citácia z rozhodnutia

Žalobca si prihláškou zo dňa 14. 04. 2010 prihlásil do konkurzného konania svoju pohľadávku vo výške 206 813,78 Eur, predstavujúcu vyplatené dávky garančného poistenia bývalým zamestnancom úpadcu, predpísanú právoplatným rozhodnutím S. P., pobočka L. č. 400-4940/2008-1 zo dňa 29. 12. 2008. Medzi účastníkmi konania nie je sporné, že pohľadávka žalobcu vznikla po povolení reštrukturalizácie dlžníka a v jej priebehu mala postavenie prednostnej pohľadávky podľa § 120 ods. 2 zákona o konkurze a reštrukturalizácii. Spornou nie je ani skutočnosť, že ide o pohľadávku, ktorá vznikla v súvislosti s prevádzkovaním podniku dlžníka.

Podľa § 120 ods. 4 zákona o konkurze a reštrukturalizácii, ak súd počas reštrukturalizácie vyhlási na majetok dlžníka konkurz, prednostné pohľadávky, ak vznikli v súvislosti s prevádzkovaním podniku dlžníka počas reštrukturalizačného konania, sa v konkurze v nezabezpečenom rozsahu uspokojujú zo všeobecnej podstaty pred inými nezabezpečenými pohľadávkami.

Odvolací súd sa v dovolaní napadnutom rozhodnutí stotožnil s odôvodnením rozsudku súdu prvého stupňa, podľa právneho názoru ktorého len v prípade, ak počas reštrukturalizácie dôjde k vyhláseniu konkurzu, je potrebné v konkurze prihlásiť prihláškou aj tie pohľadávky, ktoré v reštrukturalizácii vznikli ako prednostné (§ 120 ods. 2 zákona o konkurze a reštrukturalizácii) a tieto pohľadávky sa potom aj v rámci konkurzu uspokojujú zo všeobecnej podstaty pred inými nezabezpečenými pohľadávkami, t. j. prednostne. Zdôraznil pritom skutočnosť, že k vyhláseniu konkurzu na majetok dlžníka D. – I. E., s. r. o., nedošlo počas reštrukturalizácie, ale až po jej skončení, v dôsledku čoho nebola splnená zákonná podmienka upravená v § 120 ods. 4 zákona o konkurze a reštrukturalizácii pre posudzovanie predmetnej pohľadávky ako prednostnej.

Podľa § 118 ods. 2 zákona o konkurze a reštrukturalizácii, ak tento zákon neustanovuje inak, reštrukturalizácia bráni tomu, aby na toho istého dlžníka začalo alebo prebiehalo konkurzné konanie, ak počas reštrukturalizácie dôjde na súd návrh na vyhlásenie konkurzu, súd návrh na vyhlásenie konkurzu uznesením odmietne.

V prípade taxatívne stanovených podmienok súd bez návrhu jedným uznesením zastaví reštrukturalizačné konanie, začne konkurzné konanie a vyhlási na majetok dlžníka konkurz (§ 131 ods. 2 zákona o konkurze a reštrukturalizácii).

Z citovaných ustanovení vyplýva, že ohľadom toho istého dlžníka je možné viesť len jedno konkurzné alebo reštrukturalizačné konanie, vyhláseniu konkurzu na majetok dlžníka preto predchádza skončenie reštrukturalizácie (§ 156 zákona o konkurze a reštrukturalizácii). Reštrukturalizácia sa však končí len po formálnej a procesnej stránke, ale pokračuje po stránke ekonomickej. V prípade vyhlásenia konkurzu pred splnením reštrukturalizačného plánu dochádza k jeho neúčinnosti voči všetkým účastníkom plánu, ktorých nároky z plánu neboli v tom čase splnené.

Vzhľadom na uvedené skutočnosti možno konštatovať, že v zmysle § 120 ods. 4 zákona o konkurze a reštrukturalizácii sú splnené podmienky, aby pohľadávka žalobcu, ktorá vznikla v súvislosti s prevádzkovaním dlžníkovho podniku počas reštrukturalizačného konania, po jeho

premene na konkurzné konanie bola uspokojená v konkurze v nezabezpečenom rozsahu prednostne pred inými nezabezpečenými pohľadávkami.

Uznesenie Najvyššieho súdu SR sp. zn. [2Obdo/57/2020](#) zo dňa 25. februára 2021

Vydaním uznesenia o skončení reštrukturalizácie sa reštrukturalizácia podniku končí len po formálnej a procesnej stránke. Napriek uvedenej skutočnosti, samotné vykonanie reštrukturalizácie, tzn. splnenie plánu, nastupuje až následne. Môže vzniknúť situácia, kedy sa plán nepodarí splniť, najmä ak sa niektoré predpoklady, na ktorých bol plán založený, ukážu ako nesprávne. V takom prípade sa dlžník opätovne dostane do stavu úpadku, pričom vzniknutú situáciu môže riešiť neformálnym spôsobom, formálnou reštrukturalizáciou, alebo cestou konkurzu. Pokiaľ dôjde ku konkurzu, v dôsledku vyhlásenia konkurzu, plán sa stane neúčinným voči všetkým účastníkom plánu. Neúčinnosť plánu nastupuje iba voči tým účastníkom, voči ktorým plán dosiaľ nebol splnený.

7/2005 Z.z.: §120 ods.4

Prejudikátúra: [4Obdo/48/2011](#)

Citácia z rozhodnutia

40. Z obsahu podaného dovolania je dovolaciemu súdu zrejmí nesúhlas žalobkyne so záverom, podľa ktorého konajúce súdy nemali za preukázaný vznik pohľadávky žalobkyne na poistnom na sociálne poistenie za mesiac 05/2014 vo výške 9.752,80 Eur po začatí reštrukturalizácie. Podľa žalobkyne sa jednalo o nesprávne právne posúdenie zo strany všeobecných súdov v zmysle ust. § 432 ods. 1 C. s. p. V tejto súvislosti žalobkyňa sústredila svoju argumentáciu na to, že pokiaľ by táto pohľadávka nevznikla po začatí reštrukturalizácie, žalovaná by ju poprela s presným odôvodnením tak, ako to ukladá § 32 ods. 5 ZoKR (teda, že u tejto pohľadávky zaniká vymáhateľnosť, nakoľko nebola riadne a včas prihlásená do reštrukturalizácie), čo sa však v danom prípade nestalo. Žalobkyňa trvala na tom, že žalovaná nepoprela skutočnosť, že pohľadávka vznikla po začatí reštrukturalizácie, nepoprela právny dôvod, výšku ani vymáhateľnosť pohľadávok, poprela iba to, že táto sa neuspokojuje v poradí podľa § 120 ods. 4 ZoKR, ale v poradí ako iné pohľadávky, nakoľko konkurz na majetok úpadcu nebol vyhlásený počas reštrukturalizácie, ale až po jej skončení.

46. Dovolací súd konštatuje, že dovolateľkou namietané nesprávne právne posúdenie, resp. nastolená otázka týkajúca sa pohľadávky žalobkyne na poistnom na sociálne poistenie za mesiac 05/2014 vo výške 9.752,80 Eur - tak, ako vyplýva z obsahu podaného dovolania - nepredstavuje právnu otázku zameranú na interpretáciu alebo aplikáciu konkrétneho zákonného ustanovenia, ktorá je predpokladaná v ust. § 421 ods. 1 C. s. p. spôsobom zadaným judikatúrou najvyššieho súdu (napr. v uznesení sp. zn. 3Cdo/158/2017), ale jedná sa o skutkovú otázku, ktorú dovolací súd nie je oprávnený riešiť.

47. Z obsahu dovolania žalobkyne podľa dovolacieho súdu rovnako vyplýva otázka: „Pokračuje reštrukturalizačné konanie aj po vydaní uznesenia o potvrdení reštrukturalizačného plánu, ktorým súd rozhodne zároveň o skončení reštrukturalizácie podľa ust. § 153 ods. 1 ZKR.“ Konajúce súdy podľa dovolateľky nesprávne právne posúdili, že reštrukturalizácia je skončená

zverejnením uznesenia o jej skončení v Obchodnom vestníku, v dôsledku čoho vyhodnotili pohľadávky žalobkyne za obdobie 08/2015 až 06/2016 ako neprednostné, pretože nevznikli počas reštrukturalizačného konania ani počas konkurzného konania. Dovolateľka zastáva názor, že reštrukturalizácia nekončí potvrdením reštrukturalizačného plánu súdom a zverejnením uznesenia o skončení reštrukturalizácie v Obchodnom vestníku, ale pokračuje až do splnenia všetkých záväzkov v zmysle schváleného plánu. Inými slovami, po ekonomickej stránke reštrukturalizačné konanie v danom prípade pokračovalo ďalej plnením reštrukturalizačného plánu, keď dlžník mal plniť svoje záväzky do 31.12.2020, pričom však 01.08.2016 došlo k vyhláseniu konkurzu. V rámci svojej argumentácie k nesprávnemu právnomu posúdeniu konajúcich súdov dovolateľka na potvrdenie svojho názoru poukázala na rozsudok Najvyššieho súdu SR zo dňa 30. októbra 2012, sp. zn. 4Obdo/48/2011.

48. Dovolací súd poukázal na znenie ust. § 421 ods. 1 písm. b/ C. s. p., podľa ktorého je dovolanie prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, ktorá v rozhodovacej praxi odvolacieho súdu ešte nebola vyriešená, ktorým dovolateľka odôvodňovala podané dovolanie.

49. V rozsudku Najvyššieho súdu SR zo dňa 30. októbra 2012, sp. zn. 4Obdo/48/2011, na ktorý žalobkyňa v priebehu celého konania poukazovala, bola riešená podobná skutková situácia. Dovolací súd považuje za potrebné poukázať na zásadný rozdiel v skutkových okolnostiach, ktorý spočíva v tom, že pohľadávka v konaní sp. zn. 4Obdo/48/2011 vznikla v čase po povolení reštrukturalizácie úpadcu a v rámci reštrukturalizačného konania mala charakter prednostnej pohľadávky v zmysle § 120 ods. 2 ZKR, pričom právca poprel poradie pohľadávky z dôvodu, že konkurz bol vyhlásený až po skončení reštrukturalizácie úpadcu a nie počas nej.

50. Dovolací súd upozorňuje na skutočnosť, že v prejednávanom spore však pohľadávky žalobkyne za obdobie 08/2015 až 06/2016 vznikli až po skončení reštrukturalizačného konania, tzn. nevznikli počas reštrukturalizácie a nikdy neboli prednostnými pohľadávkami, ako tomu bolo v konaní sp. zn. 4Obdo/48/2011.

51. Napriek zásadným skutkovým odlišnostiam v konaní vedenom pod sp. zn. 4Obdo/48/2011, z rozsudku Najvyššieho súdu SR vyplýva, že „ohľadom toho istého dlžníka je možné viesť len jedno konkurzné alebo reštrukturalizačné konanie, vyhláseniu konkurzu na majetok dlžníka preto predchádza skončenie reštrukturalizácie (§ 156 zákona o konkurze a reštrukturalizácii). Reštrukturalizácia sa však končí len po formálnej a procesnej stránke, ale pokračuje po stránke ekonomickej. V prípade vyhlásenia konkurzu pred splnením reštrukturalizačného plánu dochádza k jeho neúčinnosti voči všetkým účastníkom plánu, ktorých nároky z plánu neboli v tom čase splnené. Vzhľadom na uvedené skutočnosti možno konštatovať, že v zmysle § 120 ods. 4 zákona o konkurze a reštrukturalizácii sú splnené podmienky, aby pohľadávka žalobcu, ktorá vznikla v súvislosti s prevádzkovaním dlžníkovho podniku počas reštrukturalizačného konania, po jeho premene na konkurzné konanie bola uspokojená v konkurze v nezabezpečenom rozsahu prednostne pred inými nezabezpečenými pohľadávkami.“

52. Dovolací súd konštatuje, že žalobkyňou nastolená otázka, ktorá vyplynula z podaného dovolania, nie je v danom prípade kľúčovou právnou otázkou, pretože sa vzťahuje len na

pohľadávky, ktoré vznikli počas reštrukturalizácie. O kľúčovú právnu otázku by sa jednalo, pokiaľ by skutkový stav bol totožný ako v konaní vedenom pod sp .zn. 4Obdo/48/2011. So závermi vyslovenými v rozsudku Najvyššieho súdu SR zo dňa 30. októbra 2012, sp. zn. 4Obdo/48/2011, podľa ktorého následky reštrukturalizácie trvajú aj po vydaní uznesenia o jej skončení, dovolací súd súhlasí.

53. Podľa ust. § 120 ods. 4 ZKR, ak súd počas reštrukturalizácie vyhlási na majetok dlžníka konkurz, prednostné pohľadávky, ak vznikli v súvislosti s prevádzkovaním podniku dlžníka počas reštrukturalizačného konania, sa v konkurze v nezabezpečenom rozsahu uspokojujú zo všeobecnej podstaty pred inými nezabezpečenými pohľadávkami.

54. Podľa ust. § 160 ZKR, v prípade vyhlásenia konkurzu na majetok dlžníka alebo preberajúcej osoby skôr, ako je plán riadne splnený, sa plán vyhlásením konkurzu stáva neúčinným voči všetkým účastníkom plánu, ktorých nároky z plánu ešte nie sú splnené.

55. So zreteľom na vyššie uvedené dovolací súd uvádza, že vydaním uznesenia o skončení reštrukturalizácie sa reštrukturalizácia podniku končí len po formálnej a procesnej stránke. Napriek uvedenej skutočnosti, samotné vykonanie reštrukturalizácie, tzn. splnenie plánu, nastupuje až následne. Môže vzniknúť situácia, kedy sa plán nepodarí splniť, najmä ak sa niektoré predpoklady, na ktorých bol plán založený, ukážu ako nesprávne. V takom prípade sa dlžník opätovne dostane do stavu úpadku, pričom vzniknutú situáciu môže riešiť neformálnym spôsobom, formálnou reštrukturalizáciou, alebo cestou konkurzu. Pokiaľ dôjde ku konkurzu, v dôsledku vyhlásenia konkurzu, plán sa stane neúčinným voči všetkým účastníkom plánu. Neúčinnosť plánu nastupuje iba voči tým účastníkom, voči ktorým plán dosiaľ nebol splnený.

56. (...) Vzhľadom na skutočnosť, že žalobkyňa bola veriteľom dlžníka v reštrukturalizácii v súvislosti s jej prednostnou pohľadávkou za mesiac 06/2014, dovolací súd zdôrazňuje, že každú pohľadávkou je potrebné posudzovať osobitne.

57. Z uvedeného preto vyplýva, že na pohľadávky žalobkyne za mesiace 08/2015 až 06/2016 sa reštrukturalizačné konanie, ani potvrdený reštrukturalizačný plán nikdy nevzťahoval, a teda ani režim prednostných pohľadávok podľa ust. § 120 ods. 4 ZKR.

58. Právna otázka položená v rámci dovolania žalobkyňou sa preto vzťahuje výlučne na pohľadávkou žalobkyne za mesiac 06/2014, ktorá preukázateľne vznikla po povolení reštrukturalizácie, resp. po začatí reštrukturalizačného konania, a mala charakter prednostnej pohľadávky, ako správne skonštatovali všeobecné súdy. Na túto pohľadávkou žalobkyne by bolo možné aplikovať právny názor vyslovený v rozsudku Najvyššieho súdu SR zo dňa 30. októbra 2012, sp. zn. 4Obdo/48/2011.

Poznámka

Rozhodnutie sa týka výkladu charakteru pohľadávok vzniknutých voči dlžníkovi v reštrukturalizačnom a/alebo následne konkurznom konaní, a to predovšetkým v kontexte ich kvalifikácie ako prednostných podľa § 120 ods. 4 ZKR. Dovolací súd analyzoval časový vznik a povahu pohľadávok žalobkyne na poisťovní na sociálne poistenie, pričom zdôraznil, že pre posúdenie nároku ako prednostnej pohľadávky je rozhodujúci vznik pohľadávky počas trvania reštrukturalizačného konania. Pohľadávky vzniknuté až po jeho skončení už

nezískavajú tento štatút. Reštrukturalizácia zaniká po formálnej a procesnej stránke právoplatnosťou rozhodnutia o jej skončení, avšak jej ekonomické účinky a povinnosť plnenia reštrukturalizačného plánu pretrvávajú až do jeho splnenia. Ak je však pred splnením plánu vyhlásený konkurz, reštrukturalizačný plán sa stáva voči všetkým účastníkom plánu, ktorých nároky neboli uspokojené, neúčinným (§ 160 ZKR). Túto problematiku už NS SR riešil v rozsudku sp. zn. 4Obdo/48/2011 zo dňa 30. októbra 2012, ktorý bol v danej veci základnou prejudikátúrou. V uvedenom rozhodnutí súd uviedol, že pohľadávka vzniknutá počas reštrukturalizácie a súvisiaca s prevádzkou podniku má prednostný charakter v konkurznom konaní v zmysle § 120 ods. 4 ZKR, a teda má byť uspokojená pred inými nezabezpečenými pohľadávkami. Dovolací súd vo viacerých prípadoch zdôraznil nutnosť posudzovať každú pohľadávkou osobitne s prihliadnutím na jej vznik v čase reštrukturalizačného procesu, pričom právny režim prednostných pohľadávok sa nevzťahuje na pohľadávky vzniknuté po skončení reštrukturalizácie.

12. Uznesenie Najvyššieho súdu SR sp. zn. [2Obdo/59/2019](#) zo dňa 29. októbra 2020 (ústavný súd uznesením III. ÚS 1/2022 ústavnú sťažnosť odmietol)

Oprávnenie Sociálnej poisťovne požadovať poistné (a tak aj uplatniť pohľadávku), ako určitú konkrétnu majetkovú hodnotu za určitý mesiac, nevzniká automaticky v tom istom mesiaci, ale podľa prihlášky do registra závodov - platcov poistného. V tejto súvislosti je právne významné doručenie výkazu poistného Sociálnej poisťovni, čím v zmysle ustanovenia tretej a štvrtej vety § 143 ods. 2 zákona č. 461/2003 Z.z., vzniká oprávnenie Sociálnej poisťovne na poistné.

7/2005 Z.z.: §120 ods.2, §124, §155 ods.2

461/2003 Z.z.: §142 ods.1, §143 ods.2, §144 ods.1, ods.2

Prejudikatúra: [4Sžo/5/2011](#); 2MCdo/30/2012

Citácia z rozhodnutia

69. Dovolací súd konštatuje, že podstatným v tomto spore je posúdenie, či pohľadávky žalovaných sú alebo nie sú prednostnými pohľadávkami, a teda či bolo alebo nebolo potrebné uplatňovať ich do reštrukturalizácie prihláškou.

70. Pre posúdenie, či v konkrétnom prípade ide o prednostnú pohľadávkou, je rozhodujúci vznik tejto pohľadávky. Zákon o sociálnom poistení nemá špeciálne ustanovenia o prihlasovaní pohľadávok v konkurznom a reštrukturalizačnom konaní, a preto sa prihlasovanie pohľadávok spravuje ustanoveniami zákona č. 7/2005 Z. z.

71. Dovolací súd zdôrazňuje, že oprávnenie Sociálnej poisťovne požadovať poistné (a tak aj uplatniť pohľadávkou), ako určitú konkrétnu majetkovú hodnotu za určitý mesiac nevzniká automaticky v tom istom mesiaci, ale podľa prihlášky do registra závodov - platcov poistného. V tejto súvislosti je právne významné doručenie výkazu poistného Sociálnej poisťovni, čím v zmysle ustanovenia tretej a štvrtej vety § 143 ods. 2 zákona č. 461/2003 Z. z., vzniká oprávnenie Sociálnej poisťovne na poistné.

72. Najvyšší súd Slovenskej republiky s poukazom na uznesenie dovolacieho súdu sp. zn. 2MCdo/30/2012 uvádza, že „zamestnávateľ sa nemôže stať dlžníkom poisťovne skôr, než mu vznikne povinnosť zaplatiť a odviesť poisťné. Teda skôr, než sa na základe mesačných výkazov o vyplatených mzdách a výkazov poisťného nestane zrejším, za ktorého zamestnanca a v akej výške je zamestnávateľ povinný platiť a odviesť jednotlivé druhy poisťného. Túto výšku je oprávnená stanoviť aj poisťovňa predpísaním dlžného poisťného (§ 178 ods. 1 písm. a/ bod 8 zákona o sociálnom poistení). Povinnosť zamestnávateľa platiť poisťné a stanoviť jeho výšku a odviesť poisťné za zamestnanca je povinnosťou, ktorá sa viaže na existenciu vzniku a zániku samotného pracovného pomeru, ale aj na okolnosti podmieňujúce vznik nároku na mzdu, jej výšku a osobný status zamestnanca ako platiteľa poisťného“.

73. Z obsahu spisu dovolací súd zistil, že uznesením Okresného súdu Nitra zo dňa 12.04.2010, č. k. 31R/3/2010-1030, právoplatného dňa 17.04.2010 súd povolil reštrukturalizáciu dlžníka ITIMEX, spol. s r.o., IČO: 31 425 666. (č. l. 14 spisu). Uznesením zo dňa 27.07.2010, č. k. 31R/3/2010-2158, právoplatným dňa 04.08.2010, Okresný súd v Nitre potvrdil reštrukturalizačný plán dlžníka a skončil jeho reštrukturalizáciu (č. l. 19 spisu). Predmetnou žalobou doručenou súdu prvej inštancie dňa 11.01.2011 sa pôvodný reštrukturalizačný dlžník po zmene petitu domáha voči žalovaným 1/ a 2/ určenia, že pohľadávky žalovaných 1/ a 2/ za mesiac február 2010 vo výške 18.763,80 Eur a za obdobie od 01.03.2010 do 11.03.2010 vo výške 7 570,62 Eur, nie sú prednostnými pohľadávkami v reštrukturalizačnom konaní. Z obsahu spisu tiež vyplýva, že poisťné, ktoré tvorí predmetnú pohľadávku, predpísala žalobcovi ako dlžníkovi Sociálna poisťovňa rozhodnutím zo dňa 11.07.2010, číslo 700-1310478910-GC04/10 (č. l. 5 spisu) a listom zo dňa 27.07.2010, Sociálna poisťovňa vyzvala dlžníka k úhrade tejto pohľadávky ako prednostnej (č. l. 30 spisu).

74. V prejednávanej spore vzhľadom na vyššie uvedené je možné konštatovať, že konajúce súdy dospeli k správne právnemu záveru, že pohľadávky na poisťnom na sociálne poistenie za február 2010 vo výške 18.763,80 Eur a pohľadávka na poisťnom na sociálne poistenie za obdobie od 01.03.2010 do 11.03.2010 vo výške 7.570,62 Eur, vznikli po začatí reštrukturalizačného konania vedenom na Okresnom súde Nitra pod sp. zn. 31R/3/2010 a preto ide o pohľadávky, ktoré sa v reštrukturalizácii neuplatňujú prihláškou. Tento záver je možné oprieť o so sporom súvisiacim rozhodnutím Najvyššieho súdu SR zo dňa 28.06.2012, sp. zn. 4Sžso/5/2011, podľa ktorého „Oprávnenie poisťovne požadovať poisťné (uplatniť pohľadávku), ako určitú konkrétnu majetkovú hodnotu za mesiac február nemohlo vzniknúť vo februári 2010 za február 2010, ak výplata miezd za február sa viaže k 30. marcu daného roku. Obdobne výplata za mesiac marec 2010 sa viaže k 30. aprílu daného roku, naviac, zo žiadneho ustanovenia zákona nevyplýva oprávnenie poisťovne vyžadovať výkazy k vyčísleniu poisťného mimo dátumu určenému na výplatu mesačnej mzdy, teda ani na rozlíšenie poisťného ku dňu 11.3.2010, ktorým začalo reštrukturalizačné konanie“ s tým, že charakter tohto rozhodnutia vydaného v rámci správneho konania je bez právnej relevancie, pretože jeho právne závery sú aplikovateľné aj v prejednávanej civilnej sporovej konaní. Rovnako vyššie uvedenému záveru zodpovedá aj judikatúra najvyššieho súdu vyjadrená v rozhodnutí sp. zn. 2MCdo/30/2012, podľa ktorého rozhodnutia „zamestnávateľ sa nemôže stať dlžníkom poisťovne skôr, než mu vznikne povinnosť zaplatiť a odviesť poisťné“ (viď bod 72 tohto rozhodnutia). Týmto právnym záverom zodpovedajú aj skutkové závery prejednávanej spory,

a to v spise založené dôkazy, z ktorých je zrejmé, že ku dňu začatia reštrukturalizačného konania sa pohľadávky žalovaných voči žalobcovi v účtovníctve žalovaného nemohli nachádzať, nakoľko mesačné výkazy poistného a príspevkov za mesiace 02/2010 a 03/2010 boli Sociálnej poisťovni predložené dňa 17.03.2010 a 16.04.2010 (riadny), resp. 27.05.2010 (opravný), z čoho možno navyše usúdiť, že takéto výkazy nemôžu mať deklaratórny charakter. Pre úplnosť dovolací súd uvádza, že splatnosť poistného odvádzaného žalobcom, ako zamestnávateľom bola určená v Registračnom liste zamestnávateľa zo dňa 05.01.2004 na 30. deň v príslušnom mesiaci, a teda poistné za príslušný mesiac je v zmysle ust. § 143 ods. 2 zákona č. 461/2003 Z. z. splatné vždy týmto dňom. V zmysle uvedeného splatnosť poistného za sporné mesiace - 02/2010 (dňa 30.03.2010) a za mesiac 03/2010 (dňa 30.04.2010), bola po začatí reštrukturalizačného konania. Vzhľadom na tieto právne závery je ostatná námietka žalobcu týkajúca sa posúdenia právnej otázky čo do možnosti rozdelenia pohľadávky žalovaného „do“ a „po“ začatí reštrukturalizačného konania, irelevantná (viď vyššie uvedené rozhodnutie Najvyššieho súdu SR zo dňa 28.06.2012, sp. zn. 4Sžso/5/2011).

75. Napokon neuniklo pozornosti dovolacieho súdu, že žalobca v dovolaní poukazuje na ustanovenie § 152 ods. 4 zákona č. 461/2003 Z. z. v znení účinnom do 31.07.2006, ktorý upravoval postup Sociálnej poisťovne pri prihlasovaní pohľadávok do konkurzu alebo vyrovnania (nie však do reštrukturalizácie) do 31.07.2006. Toto ustanovenie však neupravovalo čas vzniku pohľadávky s tým, že toto ustanovenie bolo s účinnosťou od 01.08.2006 vypustené. V zmysle dôvodovej správy k tejto zmene je zrejmé, že zákonodarca navrhol vypustiť osobitnú právnu úpravu uplatňovania pohľadávok na účely konkurzného konania a vyrovnacieho konania ustanovenú v § 152 zákona č. 461/2003 Z. z. z dôvodu zosúladenia so zákonom č. 7/2005 Z. z., a nie z dôvodu duplicity tejto úpravy.

Poznámka

Dovolací súd sa tu zaoberal otázkou, kedy presne vzniká oprávnenie Sociálnej poisťovne požadovať poistné a následne aj pohľadávka charakteru poistného voči zamestnávateľovi v kontexte reštrukturalizačného konania. Rozhodujúci právny moment nevzniká už samotným uplynutím obdobia, za ktoré je poistné splatné, ale v závislosti od naplnenia zákonných podmienok, konkrétne podľa § 143 ods. 2 zákona č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení. Podľa ustálenej judikatúry Najvyššieho súdu SR (viď rozhodnutia sp. zn. 4Sžso/5/2011 a 2MCdo/30/2012) oprávnenie Sociálnej poisťovne požadovať poistné (a teda uplatniť pohľadávku ako konkrétnu majetkovú hodnotu za určitý mesiac) nevzniká automaticky v mesiaci, za ktorý sa poistné viaže, ale až po doručení výkazu poistného Sociálnej poisťovni, resp. po predložení údajov, ktoré vytvárajú základ na presné určenie rozsahu pohľadávky. Z tohto dôvodu je právne významné nie samotné vzniknutie nároku na mzdu zamestnanca, ale moment, keď zamestnávateľ predloží mesačný výkaz o vyplatených mzdách a poistnom, čím sa stáva zrejším, voči komu, za koho a v akej výške vzniká povinnosť platiť poistné. Tento mechanizmus reflektuje aj § 178 ods. 1 písm. a) bod 8 zákona o sociálnom poistení, podľa ktorého je poisťovňa oprávnená predpísať dlžné poistné na základe predložených údajov. V rámci reštrukturalizačného konania je preto podstatné, či rozhodujúci moment – vznik oprávnenia na poistné – nastal pred alebo po vyhlásení reštrukturalizácie. Ak bol výkaz poistného doručený Sociálnej poisťovni až po začatí reštrukturalizačného konania,

pohľadávka na poistné nevznikla pred rozhodujúcim okamihom a neprihlasuje sa do reštrukturalizácie prihláškou, ale je pohľadávkou vzniknutou počas konania. Nie je právne relevantné, za ktoré obdobie je poistné požadované, ale výlučne to, kedy vzniklo oprávnenie Sociálnej poisťovne na poistné v zmysle zákona a judikatúry. Rozdeľovanie pohľadávok na časť pred a po reštrukturalizácii je preto irelevantné, pokiaľ rozhodujúci časový moment ešte nenastal pred začatím konania.

LEHOTA NA PRIHLÁSENIE POHLÁDÁVKY PROTI PODSTATE

13. Uznesenie Najvyššieho súdu SR sp. zn. [3Obdo/63/2019](#) (R 69/2020) zo dňa 22. októbra 2019 - Účinky oznámenia správcu o zostavení zoznamu pohľadávok podľa § 96 ods. 2 ZKR

Veriteľ si môže u správcu uplatniť pohľadávku proti podstate s uvedením jej právneho dôvodu a výšky len do zverejnenia oznámenia správcu o zostavení zoznamu pohľadávok proti podstate a zámere zverejniť rozvrh podľa ustanovenia § 96 ods. 2 zákona č. 7/2005 Z.z. o konkurze a reštrukturalizácii v Obchodnom vestníku. Po zverejnení takéhoto oznámenia môže veriteľ v konkurznom konaní uplatniť pohľadávku proti príslušnej podstate výlučne v odôvodnených námietkach na predpísanom tlačive v lehote určenej v ustanovení § 96 ods. 3 zákona o konkurze a reštrukturalizácii. Na pohľadávku, ktorú veriteľ neuplatnil u správcu uvedeným postupom, sa pri uspokojení neprihliada ako na pohľadávku proti (všeobecnej alebo oddelenej) podstate, ani sa veriteľ nemôže následne s úspechom domáhať určenia tejto pohľadávky proti podstate žalobou podanou proti správcovi podľa ustanovenia § 87 ods. 8 zákona o konkurze a reštrukturalizácii.

7/2005 Z.z.: §87 ods.8, §96 ods.2, ods.3

Citácia z rozhodnutia

9. Dovolateľom označená právna otázka - "či je možné uplatniť pohľadávku proti podstate neobmedzene, t.j. aj po zverejnení oznamu správcu podľa § 96 ZKR v Obchodnom vestníku o zostavení pohľadávok proti podstate a či je po zverejnení oznamu správcu podľa § 96 ZKR v Obchodnom vestníku o zostavení pohľadávok proti podstate prípustná žaloba o určenie pohľadávky podľa § 87 ods. 8 ZKR" - nebola doposiaľ predmetom dovolacieho prieskumu, čím je splnená zákonná podmienka prípustnosti podaného dovolania podľa ustanovenia § 421 ods. 1 písm. b) C. s. p.

10. Predmetom dovolacieho prieskumu je tak v kontexte dovolateľom nastolenej právnej otázky otázka výkladu a aplikácie ustanovenia § 87 ods. 7 a ods. 8 v spojení s ustanovením § 96 zákona o konkurze a reštrukturalizácii.

13. Z citovaných zákonných ustanovení je zrejmé, že veriteľ s pohľadávkou proti podstate môže uplatniť svoju pohľadávku v priebehu konkurzu u správcu, pričom zákon a ani vykonávacia vyhláška (t.j. Vyhláška Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 665/2005 Z.z., ktorou sa vykonávajú niektoré ustanovenia zákona o konkurze a reštrukturalizácii) neupravujú formu, v akej si môže veriteľ uplatniť pohľadávku proti podstate. Zároveň zákon v ustanovení § 87 ods. 8 ZKR priznáva veriteľovi, ktorému správca neuznal jeho pohľadávku proti podstate,

čo do právneho dôvodu alebo čo do jej výšky, aby v lehote 15 dní odo dňa doručenia správcu podal žalobu proti správcovi, aby súd určil právny dôvod alebo výšku pohľadávky proti podstate.

13.1. Uvedený postup pri uplatňovaní pohľadávok proti podstate však nie je časovo neohraničený (to znamená, že nie je uvedeným spôsobom možné uplatňovať pohľadávky proti podstate až do vydania uznesenia o zrušení konkurzu/, ale vzhľadom na špeciálnu úpravu obsiahnutú v ustanovení § 96 ZKR, môže veriteľ "neformálnym" spôsobom uplatňovať svoje pohľadávky proti podstate len do zverejnenia oznámenia správcu o zostavení zoznamu pohľadávok proti podstate a zámere zostaviť rozvrh v Obchodnom vestníku podľa ustanovenia § 96 ods. 2 zákona o konkurze a reštrukturalizácii.

13.2. Po zverejnení oznámenia správcu o zostavení zoznamu pohľadávok proti podstate a zámere zostaviť rozvrh v Obchodnom vestníku môže veriteľ s pohľadávkou proti podstate - ktorý si svoju pohľadátku neuplatnil u správcu už skôr - s odkazom na znenie ustanovenia § 96 ods. 3 a ods. 4 ZKR uplatniť pohľadátku proti podstate len v podobe odôvodnenej námietky vznesenej u správcu do 30 dní odo dňa zverejnenia oznámenia o zostavení zoznamu pohľadávok proti podstate a zámere zostaviť rozvrh v Obchodnom vestníku na predpísanom tlačive. Zverejnenie predmetného oznámenia v Obchodnom vestníku je významné, aby si veritelia pohľadávok proti podstate mohli uplatniť svoje práva spôsobom upraveným v odseku 3 a nasl. ustanovenia § 96 zákona o konkurze a reštrukturalizácii.

13.3. V prípade, ak veriteľ s pohľadávkou proti podstate - ktorý si ju neuplatnil u správcu pred zverejnením oznámenia o zostavení zoznamu pohľadávok proti podstate a zámere zostaviť rozvrh v Obchodnom vestníku - nepodá v stanovenej lehote a v určenej forme námietku s odôvodnením, nemôže byť v konkurznom konaní uspokojený ako veriteľ pohľadávky proti (všeobecnej alebo oddelenej) podstate. Na takú pohľadátku sa pri uspokojení neprihliada ako na pohľadátku proti (všeobecnej alebo oddelenej) podstate.

13.4. Predmetný záver platí aj vtedy, ak veriteľ, ktorý o sebe tvrdí, že je veriteľom s doposiaľ u správcu neuplatnenou pohľadávkou proti príslušnej podstate (t.j. neuplatnenou do zverejnenia oznámenia podľa § 96 ods. 2 ZKR), podá po zverejnení oznámenia správcu v Obchodnom vestníku o zostavení zoznamu pohľadávok proti podstate a zámere zostaviť rozvrh incidenčnú žalobu podľa § 87 ods. 8 ZKR bez podania námietok podľa § 96 ods. 3 ZKR, keďže v tomto štádiu konkurzného konania upravuje zákon o konkurze a reštrukturalizácii v ustanovení § 96 osobitný postup tak pre veriteľa, ktorý o sebe tvrdí, že je veriteľom s pohľadávkou proti podstate, ako aj pre správcu.

13.5. Opačný výklad pripúšťajúci podanie žaloby podľa § 87 ods. 8 ZKR po zverejnení oznámenia v Obchodnom vestníku podľa § 96 ods. 2 by predstavoval obchádzanie zákonného postupu upraveného v ustanovení § 96 zákona a konkurze a reštrukturalizácii a zároveň neprípustné zvýhodnenie toho veriteľa, ktorý v danom štádiu konkurzného konania nesplnil zákonom požadované náležitosti (t.j. podanie včasných odôvodnených námietok v zákonom stanovenej forme), na úkor ostatných konkurzných veriteľov.

13.6. Podanie námietok zo strany veriteľa, ktorý o sebe tvrdí, že je veriteľom s pohľadávkou proti podstate by nebolo nevyhnutné jedine v prípade, ak podal na súd proti správcovi

incidenčnú žalobu podľa § 87 ods. 8 ZKR v čase pred zverejnením oznámenia správcu v Obchodnom vestníku o zostavení zoznamu pohľadávok proti podstate a zámere zostaviť rozvrh podľa § 96 ods. 2 ZKR. V predmetnom spore však o taký prípad nejde a na vyššie uvedenom konštatovaní nemení nič ani záver, že správca v oznámení o neuznaní pohľadávky proti oddelenej podstate poučil žalobcu podľa § 87 ods. 8 ZKR, nakoľko v spolu s oznámením podľa § 96 ods. 2 ZKR - na podklade ktorého si žalobca uplatnil pohľadávku proti oddelenej podstate - poučil veriteľský výbor, dotknutý zabezpečeného veriteľa a každého, kto tvrdí, že je veriteľom pohľadávky proti podstate (t.j. vrátane žalobcu) zverejnením v Obchodnom vestníku podľa § 96 ods. 3 ZKR o lehote na podanie námietok, ich forme a náležitostiach, ako aj o subjekte, ktorému sa majú námietky adresovať.

➤ **Dolný J.: [Uznesenie NS SR sp. zn. 3 Obdo 63/2019 \(Lehota na prihlásenie pohľadávky proti podstate v konkurznom konaní\)](#) In. Súkromné právo, rok 2020, č. 6, s. 247**

Pred samotnou analýzou glosovaného uznesenia je potrebné zobrať sa účelom § 96 ods. 2 ZKR, na základe ktorého sa má zostaviť osobitný zoznam pohľadávok proti podstate, ako aj účelom námietok proti zostavenému zoznamu pohľadávok proti podstate. Podľa § 96 ods. 2 ZKR: "Pred zostavením rozvrhu správca zostaví zoznam pohľadávok proti podstate, ktoré boli alebo majú byť uspokojené z výťažku zaradeného do podstaty, z ktorej sa rozvrh zostavuje; v zozname uvedie poradie a sumy, v akej boli alebo majú byť pohľadávky proti podstate uspokojené. Zostavenie zoznamu a zámer zostaviť rozvrh správca oznámi zverejnením v Obchodnom vestníku." Účelom zostavenia pohľadávok proti dotknutej podstate je nepochybne spracovanie rozvrhu príslušnej všeobecnej alebo oddelenej podstaty. Zjednodušene povedané, správca musí mať vyčíslenú presnú sumu pohľadávok proti podstate, ktorú odráta od speňaženého majetku, aby následne určil peňažnú sumu, ktorú rozvrhne medzi príslušných veriteľov. Podľa nášho názoru, ide o sumarizáciu do toho času vzniknutých pohľadávok proti podstate. Ani v glosovanom uznesení nebolo podľa názoru dovolacieho súdu sporné, že veriteľ si môže prihlásiť svoju pohľadávku proti dotknutej podstate aj po zverejnení oznamu správcom v Obchodnom vestníku podľa § 96 ods. 2 ZKR.4)

Samotný zákon o konkurze a reštrukturalizácii vo svojich ustanoveniach explicitne nerieši lehotu na prihlasovanie pohľadávok proti podstate. Ako už bolo uvedené, zostavenie zoznamu pohľadávok proti príslušnej podstate má význam, najmä pokiaľ ide o zostavenie rozvrhu výťažku proti dotknutej podstate. Uvedené však neznamená, že do zostavenia rozvrhu nemôže pohľadávka proti podstate vzniknúť. Napríklad súd rozhodne o paušálnej odmene pre odvolaného správcu za činnosť do prvej schôdze alebo správcovi podľa aktuálnej vyhlášky č. 665/2005 Z.z., ktorou sa vykonávajú niektoré ustanovenia zákona č. 7/2005 Z.z. o konkurze a reštrukturalizácii, takže vzniká nárok na paušálnu náhradu nákladov za každý mesiac vedenia konkurzného konania a pod. Podľa glosovaného uznesenia by už akákoľvek pohľadávka vzniknutá po uplynutí lehoty ustanovenej v § 96 ods. 3 ZKR, teda po uplynutí 30-dňovej lehoty od oznámenia o zostavení pohľadávok proti podstate v Obchodnom vestníku, nemohla byť považovaná za pohľadávku proti podstate.

Účel námietok voči pohľadávkam proti podstate, či už zaradeným, alebo nezaradeným do zoznamu pohľadávok proti podstate, možno vidieť v právnej ochrane veriteľov týchto pohľadávok. Ustanovenie § 96 ods. 3 ZKR znamená, že oprávnené osoby⁵⁾ môžu do 30 dní od zverejnenia oznamu v Obchodnom vestníku o zostavení pohľadávok proti podstate nahliadnuť do zoznamu pohľadávok proti podstate a podať námietku u správcu. Podľa § 96 ods. 4 ZKR sa námietkou poradia rozumie aj "námietka, že pohľadávka proti podstate nie je zaradená do zoznamu alebo že nemá byť zaradená do zoznamu alebo že má byť zaradená do zoznamu v inom rozsahu, ako rozsahu určenom správcu". Možno súhlasiť s argumentáciou dovolacieho súdu,⁶⁾ ako aj Ďuricu⁷⁾ v tom, že z § 96 ods. 4 ZKR je zrejmé, že námietku môže podať aj osoba, ktorá tvrdí, že je veriteľom a má pohľadávku proti podstate, ktorá mala byť zaradená do zoznamu pohľadávok proti podstate. To znamená, že námietku je oprávnená podať aj osoba, ktorá v zozname pohľadávok proti podstate uvedená nie je. Predmetné ustanovenie tak pre veriteľa predstavuje určitú ochranu jeho práv, aby správca neopomenul⁸⁾ jeho pohľadávku proti podstate. Z uvedeného zákonného ustanovenia taktiež implicitne nevyplýva, že pohľadávka proti dotknutej podstate nemôže vzniknúť do času, kým bude zverejnený rozvrh príslušnej podstaty v Obchodnom vestníku, a ani skutočnosť, že do uvedeného času nemôže byť u správcu uplatnená.

V analyzovanom uznesení vychádzal najvyšší súd pri odôvodnení aj z porovnávania so zákonnou úpravou v zákone č. 328/1991 Z.z. o konkurze a vyrovnaní, ako aj⁹⁾ s následným odkazom na rozhodnutie Najvyššieho súdu SR sp. zn. 3 Obo 8/2017 z 27.9.2017. V uvedenom prípade tak odvolací súd aplikoval analógiu zákona č. 328/1991 Z.z. o konkurze a vyrovnaní a použil ju na nový konkurzný predpis, zákon o konkurze a reštrukturalizácii. V odôvodnení rozhodnutia však nenachádzame odpoveď, či dovolací súd skúmal podmienky, za ktorých je možné analógiu zákona vôbec použiť, a či v uvedenom prípade tieto podmienky boli splnené.

Analógia zákona (analogia legis) je použitie práva na prípady, ktoré nie sú upravené v žiadnom ustanovení právneho predpisu, t.j. nachádzanie práva v oblasti mimo rozsahu pojmu.¹⁰⁾ Analógia je metodologický nástroj na uzavretie medzier zákona, ktorej podstatou je, že spája právne dôsledky (dispozíciu) noriem s prípadmi, ktoré nie sú zahrnuté do ich jazykového vyjadrenia v právnych predpisoch. Prípustnosť analógie musí vyplývať z objektívnej teleologickej argumentácie, teda v zásade z účelu právneho predpisu (jeho teleologického pozadia) a z vyvažovania právnych princípov.¹¹⁾ Z uvedeného záveru však vyplýva, že nie je možné použitie analógie zákona len z dôvodu, že v predchádzajúcej právnej úprave zákonodarca upravoval koniec lehoty na prihlasovanie pohľadávok proti podstate k určitému časovému momentu, a tento moment stotožniť so zverejnením oznámenia správcu so zostavením zoznamu pohľadávok proti podstate zverejnenom v Obchodnom vestníku. Preto je potrebné prihliadnuť, podľa nášho názoru, aj na účel daného ustanovenia v novom právnom predpise, ako aj na dôvody, prečo uvedená lehota nie je explicitne uvedená v zákone o konkurze a reštrukturalizácii.

Podľa nášho názoru, teleologický výklad § 96 ods. 3 a 4 ZKR vylučuje použitie analógie zákona. Ustanovenie § 96 ods. 4 ZKR umožňuje veriteľovi pohľadávky proti podstate podať u správcu námietku, ak jeho pohľadávka nie je v zozname pohľadávok proti dotknutej podstate a podľa jeho názoru tam byť mala, avšak explicitne ani implicitne nezakazuje vznik ani

uplatnenie novej pohľadávky proti podstate, ktorá by sa mohla uspokojiť zo speňaženej konkurznej podstaty. Uvedené konštatovanie platí aj obrátene, a to vo vzťahu nenamietania pohľadávky proti podstate aktívne legitimovaným subjektom podľa § 96 ods. 3 ZKR (najčastejšie veriteľským výborom). Napríklad nenamietanie nesprávne vyrátanej odmeny správcu, teda nezákonne žiadanej odmeny, výlučne prostredníctvom námietkového konania ešte nemôže znamenať, že veriteľský výbor nemôže v rámci predloženého rozvrhu tento rozvrh vrátiť správcovi na prepracovanie. Avšak, argumentom dovolacieho súdu dospejeme k záveru ad absurdum, že zoznam pohľadávok proti podstate po uplynutí 30-dňovej lehoty podľa § 96 ods. 3 ZKR predstavuje nemenný zoznam pohľadávok proti podstate. O to viac uvedené konštatovanie platí, ak pôsobnosť veriteľského výboru vykonáva konkurzný súd. Vrátenie rozvrhu k prepracovaniu nie je zo strany súdu neobvyklé, najmä ak v ňom namieta nezákonnosť alebo nepreukázanie pohľadávky proti dotknutej podstate. V uvedenom prípade sa jednoznačne bude zoznam pohľadávok meniť aj vzhľadom na pokyny veriteľského výboru a súdu, a teda nie je možné prijať záver, že uplynutím 30-dňovej lehoty na podanie námietok proti zoznamu pohľadávok sa tento zoznam pohľadávok proti dotknutej podstate meniť nemôže. Aj keď to zákon o konkurze a reštrukturalizácii explicitne neuvádza, minimálne z praktického prístupu je možné uvažovať o limitovaní prihlasovania nových pohľadávok až zverejnením rozvrhu dotknutej podstaty v Obchodnom vestníku (resp. jeho podaním na zverejnenie, keďže rozvrh redakcia Obchodného vestníka zverejní až po uplynutí určitého času).

Nad rámec tohto nášho názoru upriamujeme pozornosť aj na rozhodnutie ústavného súdu,¹²⁾ ktorý sa nepozastavuje nad § 96 ods. 3 ZKR v prípade, keď príslušný konkurzný súd v postavení veriteľského výboru neschválil pohľadávku proti podstate (paušálna náhrada nákladov), lebo bola, podľa jeho názoru, nezákonná. Podľa optiky skúmaného uznesenia najvyššieho súdu by mal byť prijatý záver v tom zmysle, že keďže konkurzný súd v postavení veriteľského výboru nepodal námietky v zákonom ustanovenej 30-dňovej lehote podľa § 96 ods. 3 ZKR, nemôže sa domáhať zmeny zoznamu pohľadávok proti dotknutej podstate.

Otázka určovania a limitovania lehoty na prihlasovanie pohľadávok proti podstate je v judikatúre najvyššieho súdu otázkou doteraz neriešenou vo vzťahu k zákonu o konkurze a reštrukturalizácii. Zastávame však názor, že záver dovolacieho súdu, podľa ktorého: "Veriteľ si môže u správcu uplatniť pohľadávku proti podstate s uvedením jej právneho dôvodu a výšky len do zverejnenia oznámenia správcu o zostavení zoznamu pohľadávok proti podstate a zámere zverejniť rozvrh podľa § 96 ods. 2 ZKR v Obchodnom vestníku. Po zverejnení takéhoto oznámenia môže veriteľ v konkurznom konaní uplatniť pohľadávku proti príslušnej podstate výlučne v odôvodnených námietkach na predpísanom tlačíve v lehote určenej v § 96 ods. 3 ZKR," nenachádza oporu v ustanoveniach zákona o konkurze a reštrukturalizácii a nie je možné ho ani implicitne zo zákona vyvodiť, a to ani prostredníctvom analógie zákona č. 328/1991 Z.z. o konkurze a vyrovnaní. Z praktického hľadiska by nasledovanie uvedeného záveru vo všeobecnosti znamenalo skomplikovanie procesu zostavovania rozvrhov príslušnej podstaty a de facto aj oslabilo ochranu konkurzných veriteľov. Za oslabenie ochrany veriteľov je potrebné považovať nemožnosť namietania pohľadávok proti podstate po uplynutí hmotnoprávnej 30-dňovej lehoty na podávanie námietok voči pohľadávkam proti podstate, a to najmä pri schvaľovaní končených rozvrhov, čo je v súčasnosti bežná prax.¹³⁾

Konkurz a reštrukturalizácia v civilnom sporovom a v súdnom správnom konaní

Zborník prezentácií a použitej judikatúry

Najvyšší správny súd Slovenskej republiky

Bratislava 2026

1. vydanie

ISBN 978-80-975287-3-7

ISBN 978-80-975287-3-7

